

VKPPI Pieminekļu dokumentācijas centrs
Dokumentu fonds
Inv. Nr. 102489-7 V
1+6V

**Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa
„Rundāles pils apbūves ansamblis”
(valsts aizsardzības Nr. 6178)
individuālās aizsargjoslas (aizsardzības zonas)
projekts**

SIA „Vides Konsultāciju Birojs”
2011. gads

Saturs

Saturs	2
Ievads.....	3
I NODAĻA	
1.Kultūras pieminekļu raksturojums.....	4
II NODAĻA	
2. Vēsturiskā plānojuma struktūras vērtējums.....	23
2.1. Vēsturiskā plānojuma struktūra	23
2.2. Kultūras pieminekļu un tiem piegulošās vēsturiskās vides dabiskās robežas.....	26
2.3. Jaunu kultūras pieminekļa daļu atklāšanas iespējamība.....	28
2.4. Iespējas piekļūt kultūras pieminekļiem.	28
2.5. Kultūras pieminekļu kultūrvēsturiskās ainavas saglabāšanas nepieciešamība.....	29
III NODAĻA	
3.Kultūras pieminekļa apkārtnes fotofiksācija, kompleksa un integrēta ainavu analīze	32
IV NODAĻA	
4.Priekšlikumi par vidi degradējošiem objektiem, esošās apbūves vērtējums.	39
V NODAĻA	
5. Zemes īpašumu robežas.....	49
VI NODAĻA	
6.Kultūras pieminekļu teritorijas un individuālās aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežas	51
VII NODAĻA	
7. Individuālās aizsardzības zonas zonējums.....	55
VIII NODAĻA	
8. Uzturēšanas režīma noteikumi	55
IX NODAĻA	
Pārskats par projekta izstrādes gaitu	71
PIELIKUMI	
Nr.1. Sarakste ar VKPAI	74
VKPAI informācija individuālās aizsargjoslas projektam Rundāles pils apbūves ansamblim.....	75
Vēsturiskā izziņa par valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa „Rundāles pils apbūves ansamblis” aizsardzības zonu.....	77
Nr.2. Paziņojums	81
Nr.3. Darba uzdevums	82
Nr.4. Raksturīgākās ēkas	83
Nr.5. Vidi degradējošu objektu un pieminekļu ainavu kvalitāti pazeminošu ainavas elementu rekultivācijas pasākumi	86
Nr.6. Kultūras pieminekļu un ainavas kompleksa integrēta analīze un priekšlikumi pasākumiem to saglabāšanai	87
Nr.7.Rundāles pils apbūves ansambļa aizsardzības zonas (aizsargjoslas) plāns mērogā 1:5000	91

Ievads

Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa „Rundāles pils apbūves ansamblis” (valsts aizsardzības Nr. 6178) individuālās aizsargjoslas (aizsardzības zonas) projekta izstrāde uzsākta 2010. gadā, saskaņā ar noslēgto līgumu starp Rundāles novada domi un SIA „Vides Konsultāciju Birojs” un pabeigta 2011. gadā.

Projekts sagatavots, atbilstoši Ministru kabineta 2003. gada 15. jūlija noteikumu Nr. 392. „Kultūras pieminekļu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) noteikšanas metodika” prasībām, ņemot vērā Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas sniegtos nosacījumus un 2010. gada 19. jūlijā ar Nr. GP-FL-53 parakstīto trīspusējo līgumu „Kultūras pieminekļu izpētes, konservācijas un restaurācijas finansēšanas līgums”, kas noslēgts starp Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju, Rundāles novada domi un Rundāles pils muzeju, valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa Rundāles pils apbūves ansamblis (valsts aizsardzības Nr. 6178) individuālās aizsardzības zonas projekta izstrādei un ar to saistītajiem apsekošanas, izpētes, kā arī materiālu noformēšanas darbiem.

Ņemot vērā Rundāles pils apbūves ansambļa, kā nozīmīga Eiropas baroka stila apbūves ansambļa ar plašu atklātu ainavu, kas saglabājusies līdz mūsdienām, projektā tiek risināta iespēja veidot kultūras pieminekļa „Rundāles pils muzeja apbūves ansamblis” individuālā aizsargjosla (aizsardzības zona) saistībā ar Rundāles novada teritorijas plānojumu, kurš pašlaik ir izstrādes stadijā un aptverot visus kultūras pieminekļus un kultūrvēsturiskās ainavas, kas atrodas Rundāles pils apbūves ansambļa redzamajā zonā. Šie pieminekļi liecina par Zemgales lauku vēsturisko un ainavisko attīstību ilgstošā laika periodā no viduslaikiem (10. gs.) līdz 20. gs. 30. gadiem. Kultūras pieminekļa individuālā aizsargjosla (aizsardzības zona) un Rundāles novada teritorijas plānojums nodrošina Rundāles pils apbūves ansambļa sasaisti arī ar citiem kultūras pieminekļiem Rundāles novadā.

Kā pozitīvs aspekts atzīmējams Rundāles pils muzeja un Rundāles novada pašvaldības sadarbība un vēlme saglabāt esošo raksturīgo Zemgales kultūrvēsturisko ainavu, kas aptver Rundāles pils apkārtni. Šī ir pirmā tāda tipa kultūrainava Zemgalē, ko plānots saglabāt. Ainavas lauku un mežu struktūras, ceļu tīkla un zemnieku sētu sākotnējās kompozīcijas un celtniecības tradīciju un materiālu saglabāšana, kā arī veiktie pieminekļu teritoriju sakopšanas darbi ir ieguldījums ne tikai kultūrvēstures saglabāšanā, bet arī novada dzīves vides kvalitātes uzlabošanā.

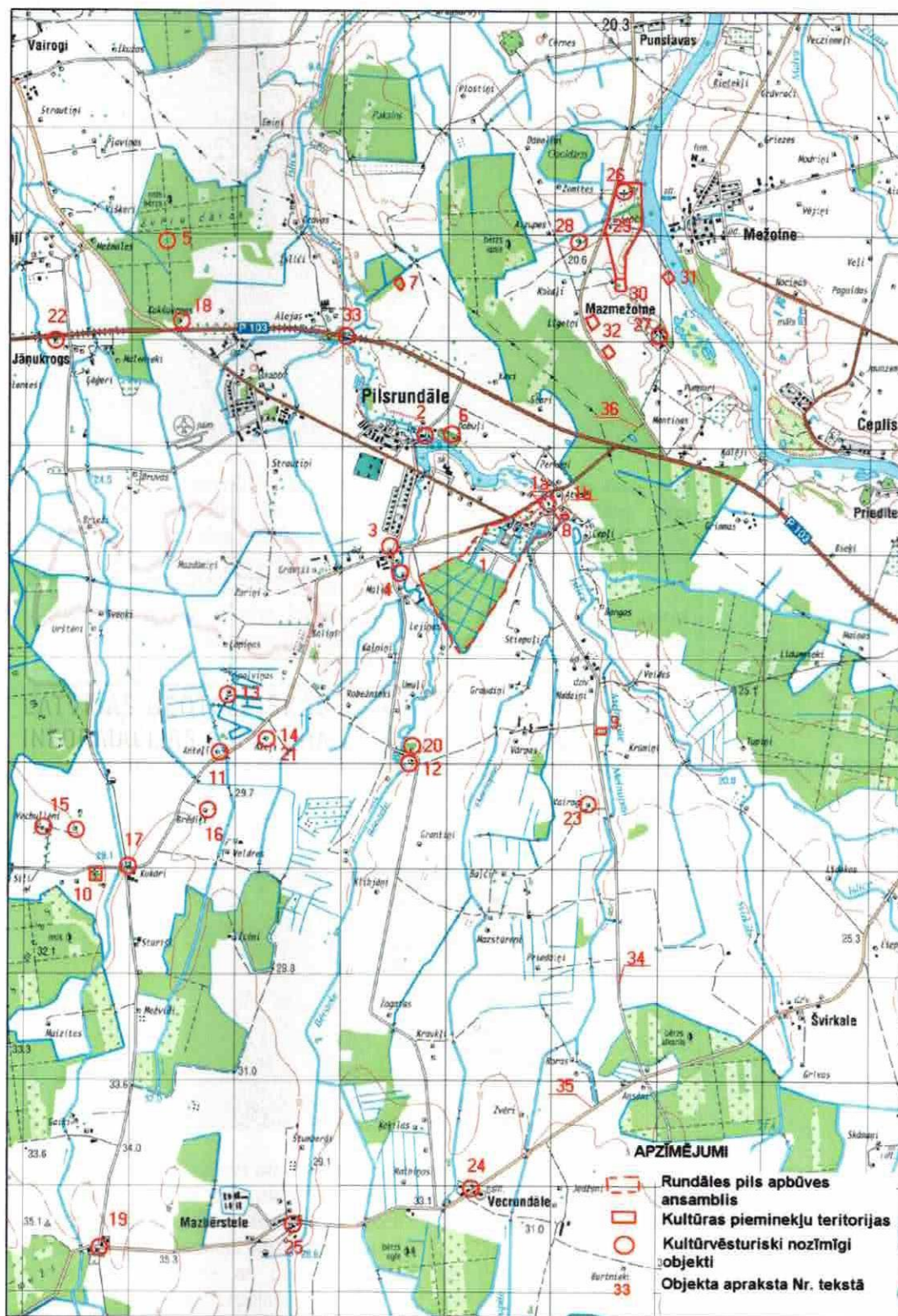
Galvenās projekta izstrādē pielietotās metodes ir lauka pētījumi, iepriekšējo pētījumu apkopošana un arhīva materiālu analīze, konsultācijas ar speciālistiem un ekspertiem. Individuālās aizsargjoslas (aizsardzības zonas) projekta grafiskā daļa sagatavota izmantojot Rundāles novada teritorijas plānojuma kartogrāfiskos materiālus. Tekstuālajai daļai izmantoti materiāli no Valsts Kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas un Valsts Zemes Dienesta arhīva, kā arī Rundāles novada domes un VA ”Rundāles pils muzejs” sniegtā informācija.

I NODAĻA

1. Kultūras pieminekļu raksturojums

Valsts nozīmes arhitektūras piemineklis „Rundāles pils apbūves ansamblis” (valsts aizsardzības nr.6178) atrodas Zemgales līdzenumā starp Īslīces un Bērsteles upēm, ap 2,5 km attālumā no Lielupes upes. Rundāles pils apbūves ansamblis ir Zemgales lauku ainavā izcilākais baroka arhitektūras un dārzu mākslas piemineklis – Latvijas nacionālās bagātības un Eiropas kultūras mantojuma sastāvdaļa.

Rundāles apbūves ansamblis veidots kā spēcīga dominante Zemgales līdzenuma lauku ainavā. Kultūrvēsturiskās ainavu telpas robežas dabā ir labi nolasāmas jo ir saglabājušās dabiskās tālās mežu robežas - līdz 7 km attālumā no Rundāles apbūves ansambļa. Ainava ir raksturīga Zemgales līdzenumam ar auglīgām aramzemēm, dienvidu – ziemeļu virziena lineāru upju tīklojumu un tam paralēlu galveno ceļu un apdzīvojuma sistēmu. Viensētu teritorijas, lai pasargātos no līdzenumā valdošajiem spēcīgajiem vējiem, aptver lapu koku un krūmu blīvi aizsargstādījumi. Šie koku puduri ar zemnieku sētām brīvi izvietojas atklātajā lauku ainavā, vietām veidojot 2-3 viensētu grupas. Atklātas lauku ainavas mitrākajās vietās atrodas lapu koku audzes. Ansambli aptverošajā plašajā kultūrvēsturiskās ainavas teritorijā apvienoti kultūrvēsturiskās vides elementi, kas liecina par Zemgales lauku vēsturisko un ainavisko attīstību ilgstošā laika periodā no viduslaikiem (10.gs.) līdz 20.gs.30.gadiem.

1.1. Rundāles pils apbūves ansambļa tuvākā un tālākā apkārtnē kultūrvēsturiskās ainavas elementi.

Nr. kartē	Kultūras pieminekļa raksturojums	Nozīme
1.	 <p><i>Rundāles pils ansamblis</i> kurā ietilpst Rundāles pils apbūves ansamblis (Nr.6178), Rundāles pils (Nr.6181), Rundāles pils dārznieka māja (Nr.6182), Rundāles pils krogs un kalpu māja (Nr.6183), Rundāles pils parks (Nr.6185), Rundāles pils staļļi ar saimniecības piebūvēm (Nr.6186), Rundāles pils vārti un žogs (Nr.6187).</p> <p>Rundāles pils ir būvēta kā Kurzemes hercoga E.J Bīrona vasaras rezidence pēc ievērojama itāļu izcelsmes Krievijas galma arhitekta F.B Rastrelli projekta 1736.- 1740., 1763.-1767.gadā. Pils smagi cieta 1812.gadā, vēlreiz –1916.gadā, bet vissmagāk – 1919.gadā. 1963.gadā pilī tika uzsākta restaurācija. 1972.gadā Rundāles pils kļuva par patstāvīgu muzeju. Kopš 1981.gada pils ir atvērta apmeklētājiem. Pils restaurācijas darbi turpinās. Pils parks, ko reizē ar pili projektējis F.B.Rastrelli, pakāpeniski atgūst savu barokālā „franču dārza” izskatu. <i>(VKPAI vēsturiskā izziņa)</i></p> <p><i>Vecākās Rundāles pils atrašanās vieta un pamatu fragmenti.</i> Rundāles muiža kopš 1505.gada piederēja ordeņa vasaļu Grothusu dzimtai un tā minēta 1555.gada Livonijas ordeņa piļu sarakstā un redzama F.B.Rastrelli zīmētajā situācijas plānā 1735.- 1736.gadā. Tā attēlota kā noslēgts četrstūris ar diviem apaļiem un diviem četrstūrīgiem tornīšiem stūros. Iespējams, ka tā bijusi konventa tipa celtnē, četru korpusu būvbloks ar mazu pagalmu vidū, kas vēlāk pārsegts ar jumtu un iekļauts celtnē kā centrālā telpa. Atrasti arī daži vecās celtnes fragmenti, piemēram, akmenī kaltie Rundāles pils īpašnieka fon Grothusa un viņa sievas ģerboņi, gabals no čugunā lietas konsoles vai pilastra, kā arī pamatu fragmenti.</p>	Valsts nozīmes arhitektūras un mākslas pieminekļu komplekss

1a

Rundāles muižas ansambļa sastāvdaļas:

Kultūrvēsturiski
ļoti vērtīgas ēkas

Rundāles muižas dienestnieku māja („Sarkanā māja”), senā iebraucamā ceļa malā, 19. gs. 2. pusē būvēta no sarkanajiem ķieģeļiem, ēkai saglabājies kārniņu jumts. Saglabājies sākotnējais plānojums.

Rundāles muižas dienestnieku māja („Upes māja”), Īslīces upes krastā, 19. gs. 2.pusē būvēta no sarkanajiem ķieģeļiem, daļēji apmesta. Saglabājies sākotnējais plānojums.

Rundāles muižas moderniecības māja („Pienotava”), senā iebraucamā ceļa malā. Būvēta 19.gs. , pagarināta un pārbūvēta 20.gs. Prasa ievērojamu rekonstrukciju.

Rundāles muižas kalpu māja, ap 1800.g. („Baltā māja”).

	<p>Šie objekti ir svarīgi kādreizējā Rundāles muižas saimnieciskā kompleksa elementi, kas saglabājami un rekonstruējami sākotnējā veidolā.</p>	
1b	 <p><i>Rundāles muižas iebraucamā ceļa un Īslīces upes tilta vieta. Nerealizējot F.B.Rastrelli ieceri, Rundāles pils ansamblī tika iekļauts jau esošais Bauskas-Jelgavas lielceļš ar tiltu pāri Īslīces upei, netālu no vecās Rundāles pils. No ceļa saglabājies uzbērums Īslīces upes krastos un tilta drupu akmeņi upē. (VKPAI vēsturiskā izziņa).</i></p>	<p><i>Kultūrvēsturiski nozīmīgs objekts</i></p>
1c	 <p><i>Aleja (pārsvārā kastaņas un liepas, koki ir dažāda vecuma to vidū arī dažas vecas papeles) gar ceļu no Rundāles pils virzienā uz Kukšu krogu</i></p>	<p>Kultūrvēsturiski nozīmīgs objekts</p>
2	<p><i>Rundāles muižas dzirnavu apbūve</i></p> <p><i>Rundāles ūdensdzirnavas un vējdzirnavu drupas (kā kultūrvēsturiski nozīmīgs objekts minēts teritorijas plānojumā) – ir daļa no Rundāles muižas saimnieciskā kompleksa. Tajā ietilpst 18.gs. 2.pusē celtās ūdensdzirnavas un vējdzirnavas, kas atrodas blakus dzirnavu dīķa malā. Sākotnēji dzirnavas bija vienkārša mūra ēka ar stāvu divslīpju kārniņu jumtu ar nošļautiem galiem un jumta izbūvēm. Senākās būves elementus diemžēl vairs nav iespējams konstatēt. Esošā ūdensdzirnavu ēka celta 20.gs.30.gados, ar 20.gs.2.puses pārbūvēm. Ūdensdzirnavās saglabājušās labā stāvoklī 20.gs.30.gadu iekārta. Rundāles</i></p>	<p>Kultūrvēsturiski nozīmīgs objekts</p>

ūdensdzirnavas pieder bijušo īpašnieku mantiniekiem, kuri 20.gs.beigās pie tām uzbūvēja mazo hidroelektrostaciju, un tā darbojas arī pašlaik (ir pārbūvēta). Savukārt vēsturiskās Rundāles ūdensdzirnavas un ēkas, kas ar tām saistītas, netiek izmantotas.

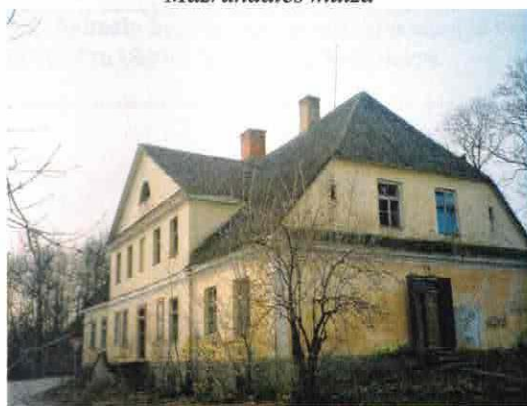

Vējdzirnavas Rundāles muižā pārstāvēja reti sastopamu veidu ar mūra kvadrātveida zemestāvu, koka augšējo stāvu un abos zemesstāva galos pildrežģa konstrukcijā piebūvētiem šķūņu korpusiem. Abas sānu piebūves un koka stāvs gājuši bojā, saglabājies vienīgi zemestāva mūris. Neraugoties uz degradējošajām pārbūvēm un zudumiem, muižas dzirnavu apbūve ir nozīmīgs ainavisks elements. Tās atrodas Rundāles novada domes valdījumā. Rundāles pagasta padome 2005.gadā noslēdza nodomu līgumu ar uzņēmēju, kurš bija ieinteresēts atjaunot vējdzirnavas to sākotnējā izskatā. (Līguma termiņš ir beidzies un jādomā par tā turpināšanu vai jauna slēgšanu)

3

Mazrundāles muiža

Mazrundāles muižas dzīvojamā ēka ir viena no Rundāles pusmuižām, kurai bijusi saimnieciska nozīme. Vēsturiski un kompozicionāli šis objekts ir saistīts ar Rundāles pili. Muižas apbūve veidojusies

Kultūrvēsturiski vērtīga ēka

	<p>18.gs.:<i>Mazrundāles Kungu māja (kultūrvēsturiski nozīmīgs objekts)</i> ir vienkāršs klasicisma arhitektūras piemērs, celta 18.gs.beigās un pārbūvēta 19.gs.sākumā. <i>Saimniecības ēka – kūts</i> ir vienkārša vienkārša mūra ēka, 20.gs.2.pusē degradējoši pārbūvēta</p>	
4	 <p><i>Brūzis</i> saglabājis apjomu, pārmūrētas vienīgi durvju un logu aillas, blakus atrodamas arī citu saimniecības ēku akmens mūra drupas. Saimnieciskais komplekss izvietojies Bērsteles upes abos krastos, Svitenes ceļa malā un tas ir nozīmīgs Rundāles pils apkārtnes ainavas elements. <i>(VKPAI vēsturiskā izziņa)</i></p>	Kultūrvēsturiski nozīmīga ēka
5	 <p>„<i>Zvēru dārzs</i>”- Rundāles muižas medību mežs. Saglabājušās ziņas, ka mežā bija izveidotas stādītas alejas un mūra vārti uz iebraucamā ceļa. Mežs 20.gs.50.-60.gados pilnībā nozāgēts un iestādīts no jauna. <i>(VKPAI vēsturiskā izziņa)</i></p>	Kultūrvēsturiski nozīmīgs objekts
6	<p><i>Sudmalu kapi.</i> Sudmalu kapi atrodas ainaviski nozīmīgā vietā dzirnavu dīķa malā un vairāku vēsturisko periodu komplekss.</p>	Kultūrvēsturiski nozīmīgs objekts

7	 <p data-bbox="300 600 1054 666"><i>Siepeļņu viduslaiku kapsēta</i> –Ietilpst nekustamā īpašuma „Siepeļņi” sastāvā. Pieminēkla teritorijā aug skaista bērzu birzs.</p>	Vietējas nozīmes arheoloģijas piemineklis Nr.350.
8	 <p data-bbox="300 1190 1054 1255"><i>Cepļu viduslaiku kapsēta</i> –Ietilpst nekustamā īpašuma „Cepļi” sastāvā. Objekta teritorija apaugusi kokiem.</p>	vietējas nozīmes arheoloģijas piemineklis Nr.352
9	 <p data-bbox="300 1801 1054 1900"><i>Smēdes viduslaiku kapsēta</i> – Atrodas Melnupītes kreisajā krastā, nekustamā īpašuma „Trikmaņi” teritorijā netālu no mājām „Vairogi”. Objekta teritorija apaugusi krūmiem.</p>	vietējas nozīmes arheoloģijas piemineklis Nr.352.

10

Bērsteles luterāņu baznīca atrodas Rundāles pils apbūves ansambļa kultūrvēsturiskās ainavu telpas rietumu malā un ir nozīmīga kultūrvēsturiskās ainavas dominante. Bērsteles luterāņu baznīcai ir celta 17.gs.vidū. Gadskaitlis 1653, kas atrodams gan uz kanceles durvīm, gan uz vecākā zvana, liecina, ka tobrīd būvdarbi tuvojušies beigām. 1976. gadā Bērsteles baznīca tika nodota Rundāles pils muzejam, kas tur novietoja savu baznīcu mākslas priekšmetu krājumu. 1990. gadā baznīcu atkal pārņēma draudze, un tā paša gada Ziemassvētkos pēc vairāku gadu desmitu pārtraukuma notika pirmais dievkalpojums. Bērsteles baznīcas novietojums ir ļoti īpatnējs, jo tā atrodas Bērsteles muižas pašā malā, toties pavisam blakus Svītenes muižas centram. Tas atbilda sākotnējai iecerei baznīcu celt Grothusu trīs lielo īpašumu vidū. Baznīcai pilnā mērā piemīt 17.gs. Zemgales arhitektūras iezīmes: biezās sienas ar pusloka logiem, masīvais tornis ar piramīdveida jumtiņu, atsevišķi nodalītā poligonālā altārtelpa, ko ar draudzes telpu savieno masīva pusloka arka. Virs tās trīs logi ar lauku baznīcām neparasti rūpīgu izveidojumu vēlinā manierisma gaumē-vidējo pārsedz gliemežvāka niša, malējos rotā joslas ar kvaderu uzlikumiem. Par retumu Kurzemes baznīcās uzskatāmas arī altārtelpas dzeltenās un zaļās glazētā māla flīzes, kas minētas 1696. gada inventārijā. Baznīcas dienvidu pusē atrodas kapsēta un to ietver vecu koku stādījumi (pārsvarā liepas).

valsts nozīmes
arhitektūras
piemineklis
Nr.6190, kancele
valsts nozīmes
Nr.3049

11

„Anteļi” – saglabājusies vienstāva dzīvojamā ēka un klēts, būvētas no sarkanajiem ķieģeļiem, daļēji apmetas. Saimniecības kompleksā saglabājusies kūts un māla-kleķa saimniecības ēkas drupas;

Kultūrvēsturiski
nozīmīga ēka

		
12	<p>„Spricēni” – raksturīga sarkano ķieģeļu vienstāva dzīvojamā ēka, kleķa kūts drupas;</p> 	Kultūrvēsturiski nozīmīga ēka
13	<p>„Vīstiķi” – vienstāva ēka ar mezonīnu, celta no sarkanajiem ķieģeļiem. Ēka būvēta 1898.gadā, no 1905.gada līdz I pasaules karam tajā atradās skola. Pagalmā saglabājusies neliela kalpu māja ar kārniņu jumtu. (VKPAI vēsturiskā izziņa)</p>	Kultūrvēsturiski nozīmīga ēka

		
14	<p>„Āžeļi” – raksturīga sarkano ķieģeļu vienstāva dzīvojamā ēka. (un pievienot 21. Āžeļu kūts)</p> 	Kultūrvēsturiski vērtīga ēka
15	<p>„Vecbullēni” un „Bullēni” raksturīgas sarkano ķieģeļu vienstāva dzīvojamā ēkas, māla kleķa kūtis, koka kalpu māja un aleja.</p> 	Kultūrvēsturiski vērtīgas ēkas

		
16	<p>„Brēdiķi” raksturīga sarkano ķieģeļu vienstāva klēts un dzīvojamā ēka, kleķa kūts drupas</p> 	Kultūrvēsturiski ļoti vērtīga ēka
17	<p>„Baznīcas krogs” raksturīga sarkano ķieģeļu vienstāva dzīvojamā ēka, kleķa kūts drupas;</p>	Kultūrvēsturiski vērtīga ēka

		
18	<p>„Kukšu krogs” raksturīga sarkano ķieģeļu vienkārša dzīvojamā ēka, kleķa kūts drupas;</p> 	Kultūrvēsturiski vērtīga ēka
19	<p>„Šķībais krogs” un „Mežagas” raksturīga sarkano ķieģeļu vienkārša dzīvojamā ēka, kleķa kūts drupas.</p> 	Kultūrvēsturiski vērtīga ēka
20	<p>„Lielspicēni”- liela zemnieku saimniecība, kas izveidojusies senākas sētas vietā. Vienkārša koka ēka ar mezonīnu un segtu lieveni. Ēka būvēta no kādas senākas rijas balķiem 1929.gadā, un piederējusi ērģeļu meistaram Teinīcam. Saglabājušies klēts fragmenti un daļa no māla-kleķa kūts;</p> 	Kultūrvēsturiski vērtīga ēka

		
21	<p>„<i>Aželi</i>” – mūra kūts celta 1938.gadā, jumtgalē apmetumā izveidoti īpašnieka iniciāļi „TZ” un gadaskaitlis. (pievienot 14.)</p> 	Kultūrvēsturiski vērtīga ēka
22	<p>„<i>Jāņa krogs</i>” – bijusī šaursliežu dzelzceļa stacijas ēka</p> 	Kultūrvēsturiski vērtīga ēka
24	<p>„<i>Vecrundāle</i>” – vēsturiska apdzīvota vieta</p> 	Kultūrvēsturiski nozīmīgs objekts

<p>25</p>	<p>„Mazbērtstele” - vēsturiska apdzīvota vieta ar aleju</p> 	<p>Kultūrvēsturiski nozīmīgs objekts</p>
<p>26</p>	 <p><i>Mežotnes baznīca</i> – ir uzcelta līdzās senajam Mežotnes pilskalnam ar senpilsētu. Pirmā baznīca Mežotnē dibināta 1567.gadā. Laiku griežos tā piedzīvojusi gan vairākas pārbūves, gan atjaunošanu. Pirmā pasaules kara laikā Mežotnes baznīca tika sašauta un nodedzināta. Tā tika atjaunota un 1930.gada 20.jūlijā baznīca tika iesvētīta. Otrajā pasaules karā atjaunotajai baznīcai tika sašauts tornis un nodega jumts. Padomju varas gados baznīca nonāca aizvien kritiskākā stāvoklī, līdz 1960.gadā tika atzīts, ka celtnē nav arhitektūras pieminekļi, un tā pielāgojama saimnieciskām vajadzībām. Baznīca atrodas dabas parka „Bauska” teritorijā, un tās tālāk apsaimniekošana tiks plānota saskaņā ar dabas parka dabas aizsardzības plānā paredzētajiem apsaimniekošanas pasākumiem.</p>	<p>Kultūrvēsturiski nozīmīgs objekts</p>
<p>27</p>	 <p><i>Mazmežotnes muižas apbūve</i> – liels saimniecības pusmuižas komplekss, kas veidojies 18.gs.beigās – 19.gs.. Mežotnes muižas saimniecības pusmuiža, kas pēc 1920.gada agrārās reformas kļuva par Mežotnes muižas neatsavināmo daļu. Tajā saglabājušās lielākā daļa saimniecības ēku – divas kalpu mājas, divas</p>	<p>Kultūrvēsturiski nozīmīgs objekts</p>

	kūtis un šķūnis, pirts un akmens tilts bez lieliem degradējošiem pārveidojumiem, kā arī laidara un klēts drupas un aleja. Pilnībā saglabājusies muižas centra plānojums un ainaviskā nozīme. Mazmežotnes atrodas izcilā ainaviskā vidē Lielupes senlejas krastā, no kuras paveras skats uz Mežotnes pili un parku, savukārt no Mežotnes muižas parka vairākas skatu līnijas vērstas uz Mazmežotni. (VKPAI vēsturiskā izziņa)	
28	<p>„Kēsteri” raksturīga vienstāva dzīvojamā ēka</p> 	Kultūrvēsturiski vērtīga ēka
29	 <p><i>Mežotnes pilskalns ar senpilsētu -</i> Mežotnes senvietu kompleksā centrālo vietu ieņem Mežotnes pilskalns, kurš apdzīvots 9.-13.gs. Mežotnes pilskalns ierīkots Lielupes kreisajā krastā, kuru austrumos norobežo 16 m augstais Lielupes krasts un ziemeļos tikpat dziļā strauta grava; rietumos un dienvidos tas nocietināts ar diviem grāvjiem un vaļņiem. Mežotnes pilskalna zemes nocietinājumi mūsu valsts teritorijā ir vieni no lielākajiem. Pēc plakuma platības - 3500 m² - Mežotnes pilskalns ir plašākais senās Zemgales teritorijā. Ziemeļos, rietumos un dienvidrietumos no pilskalna atrodas senpilsēta, kas aizņem apmēram 13 ha lielu platību un dienvidos sniedzas līdz otram mazākam pilskalnam - Vīnakalnam. Lielupe ir bijis labs ūdensceļš un Mežotnē iespējams bijusi zemgaļu osta. Tā apsaimniekošanu sarežģī fakts, ka tā teritorija ir vairāku īpašnieku īpašumā. Pieminējuma daļai (reljefainā daļa), kur tieši atrodas Mežotnes pilskalns, Rundāles pagasta padome pašlaik izstrādā koncepciju tā sakārtošanai, gājēju taku iekārtošanai, informācijas stendu izvietojumam, skatu laukumu iekārtošanai. Senpilsētas līdzenā daļa ir īpašumā piemājas saimniecībām „Senči” un „Senču krogs”. Tā tiek lauksaimnieciski apstrādāta.</p>	Valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis Nr.354

30	 <p><i>Vīna kalns – pilskalns</i> No Mežotnes pilskalna dienvidos Lielupes senlejas stāvais krasts lielā puslokā atkāpjas no upes tagadējā krasta, apmēram 600 m no pilskalna stāvajā senlejas krastā, rietumos un dienvidos dabisku gravu norobežotā vietā atrodas otrs mazs pilskalnveidīgs nocietinājums – „Vīna kalns”. Nelielo iecapaļo plakuma laukumu (25x17m) visapkārt norobežo augsts valnis. Plakuma dienvidu galā valnis noplacināts, radot terasveidīgu laukumu. Kalna nocietinājuma veids nav mūsu pilskalniem raksturīgs, un par kalna nozīmi izteikti dažādi minējumi. Pieļautas versijas par iespējamo vācu krustnešu nocietinājumu vai kulta vietu. Tas atrodas Rundāles pagasta padomes īpašumā. Tā attīstība tiek plānota vienlaicīgi ar Mežotnes pilskalna ar senpilsētu attīstību un plānota tūrisma takas izveidošana.</p>	Valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis Nr.356
31	 <p><i>Mežotnes senkapi</i> -. Atrodas Lielupes kreisajā krastā ap 500 m uz dienvidiem no Mežotnes pilskalna un ap 300 m uz austrumiem no Vīnalkalna. Tie ir bijuši saistīti ar pilskalna un senpilsētas apdzīvotību. Piemineklis pieder Rundāles novada domei un tā veic objekta sakopšanu. Mežotnes pilskalnā, senkapos un Vīna kalnā, tāpat kā visa Lielupes senkrasta nogāzē, atrodas vērtīgi platlapju mežu biotopi. Mežotnes pilskalns ar senpilsētu un zemgaļu ostu, Mežotnes senkapi, Vīna kalns –pilskalns atrodas dabas parka „Bauska” teritorijā – dabas parka zonas tālākā attīstība tiks plānota saskaņā ar dabas parka dabas aizsardzības plānā paredzētajiem apsaimniekošanas pasākumiem.</p>	Valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis Nr.355
32		Valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis Nr.353

	<p><i>Līgotņu apmetne</i> -. atrodas ceļa Mežotne – Viesturi – Jaunsvirlauka malā un ietilpst nekustamajā īpašumā „Kalna Vīndeži”.</p>	
<p>33</p>	 <p><i>Šaursliežu dzelzceļa trase (tilts un dzelzceļa māja)</i>. I pasaules kara laikā vācu armija piegāžu nodrošināšanai izbūvēja šaursliežu dzelzceļu no Bauskas līdz Meitenei. Šis dzelzceļš tika izmantots 20.gs.20.-30.gados pasažieru pārvadājumiem, Rundāles pils apkārtnē saglabājušās trīs staciju vietas – Mežotnes stacija, „Dzelzceļa māja” un Jāņukrogs. Pa bijušo šaursliežu dzelzceļa trasi daļēji uzbūvēts esošais ceļš Bauska – Eleja. Saglabājusies dzelzceļa māja un dzelzceļa tilta balsti izmantoti jaunā ceļa tiltam.(tas bija arī nozīmīgs objekts saimnieciskā darbībā – cukurbiešu transports uz Jelgavas cukurfabriku) Šeit varbūt pievienot arī Jāņukrogu kā dzelzceļa staciju)</p>	<p>Kultūrvēsturiski nozīmīgs objekts</p>
<p>34</p>	 <p><i>Pilsrundāle-Svitene-Klieņi ceļa posms no Pilsrundāles līdz Āžeļiem</i>. Ceļš būvēts 20.gs.30.gados, tas sākas no Rundāles pils apbūves ansambļa un stiepjas D virzienā kā nozīmīgs kultūrvēstures elements, cauri plašajai atklātajai lauku ainavai.</p>	<p>Kultūrvēsturiski nozīmīgs objekts</p>
<p>35</p>	 <p><i>Mazrundāle-Vecrundāle ceļš</i> Pēc vietējo iedzīvotāju stāstītā par zemnieku saziēdotiem līdzekļiem un ar zemnieku pašu reālu darbu būvēts ceļš</p>	<p>Kultūrvēsturiski nozīmīgs objekts</p>

36

Kultūrvēsturiski
nozīmīgs objekts

Vecā ceļa vieta caur Mieleiku mežu.

II NODAĻA

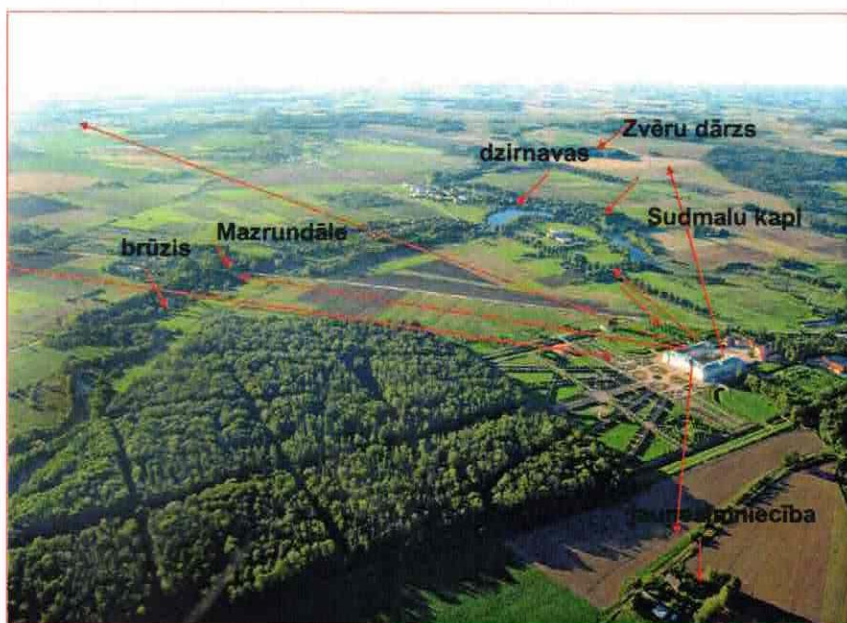
2. Vēsturiskā plānojuma struktūras vērtējums

2.1. Vēsturiskā plānojuma struktūra

Rundāles pils atrodas Zemgales lauku ainavā, kur līdz pat horizontam redzamas tikai pļavas, lauki un meži un ko papildina samērā nepamanāma vēlākā laika apbūve. Situācija gandrīz nav mainījies kopš pils uzcelšanas 275 gadus atpakaļ. Šis apstāklis ierāda Rundāles pilij īpašu vietu visas Eiropas piļu ansambļu vidū, kas parasti zaudējuši savu sākotnējo dabas ietvaru, jo ietverti jaunlaiku industrializētajā ainavā. Saglabājusies Rundāles pils apbūves ansambļa ainavas telpas dabiskā robeža - mežu kontūra tālu pie horizonta un tuvā robeža gar Bērsteles un Īslīces upju kokiem apaugušie krastiem

Baroka stila pilsētas, ēkas un parki asociējas ar pompozumu un ceremonialitāti, ar teatrāliem efektiem un cildenām, sajūsminātām izjūtām. Būves ir plastiskas formās, ietverot telpu, veidojot kustības dinamiku un telpisku ekspansivitāti, kuras kvalitāte raksturojas ar grandiozu mērogu. Simetrijas ass stiepjas līdz horizontam. (*Vroom Meto J. 2006. Lexicon of garden and landscape architecture. Birkhauser.p. 351.*)

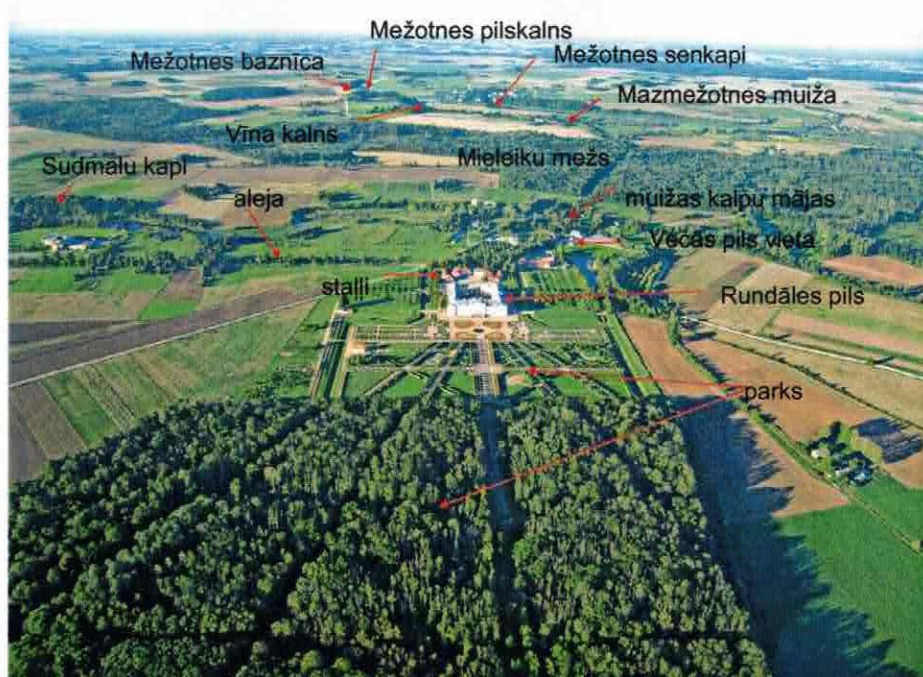
Rundāles apbūves ansamblim saglabājusies baroka stilam raksturīgā grandiozā atvērta lauku kultūrvēsturiskā ainava. Ansamblis veidots kā spēcīga dominante Zemgales līdzenuma ainavā. Kultūrvēsturiskās ainavu telpas robežas dabā ir labi nolasāmas. Tālās mežu robežas atrodas līdz 7 km attālumā no Rundāles pils.

2.1. attēls. Rundāles pils apbūves ansamblis un vēlāku periodu objekti.

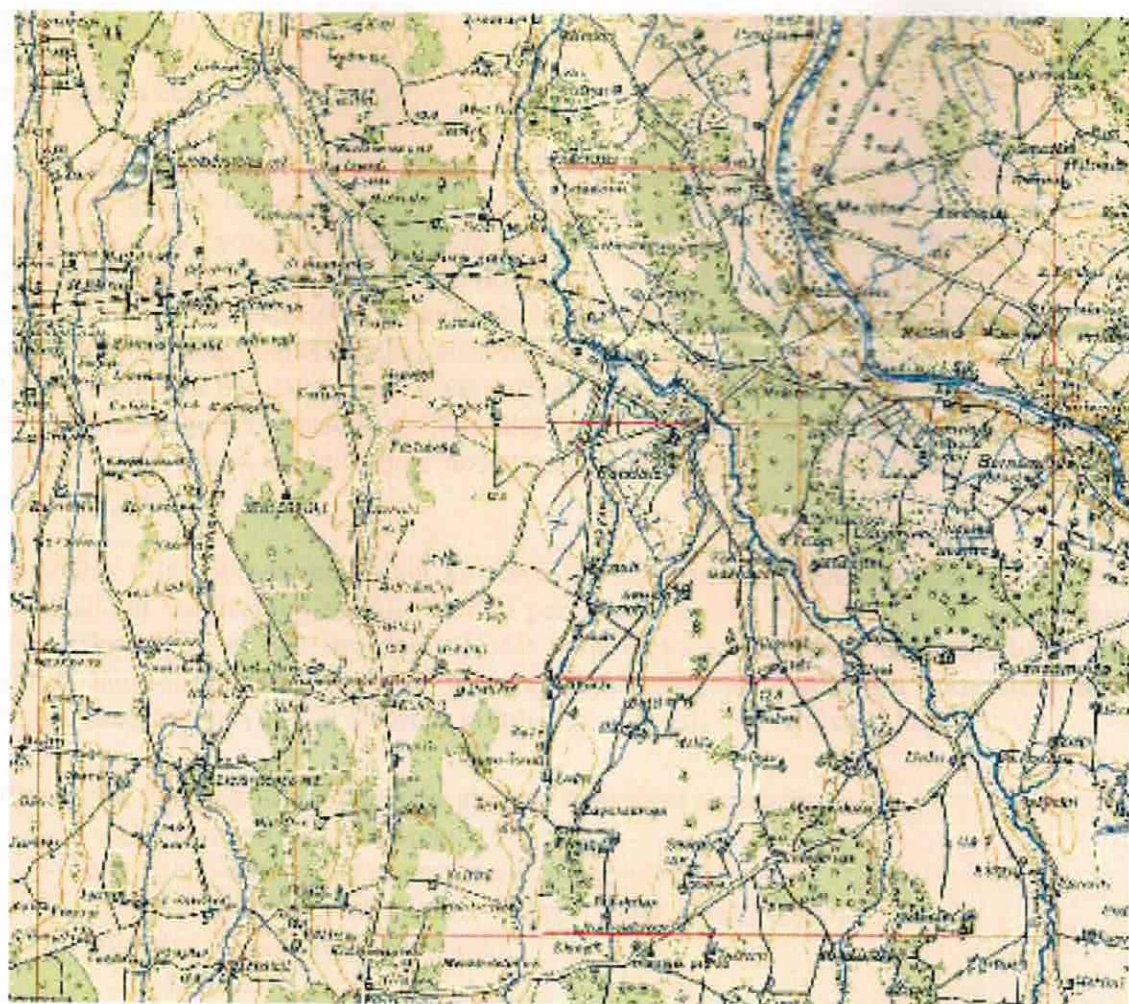
Ciešā vēsturiskā un telpiskā sasaistē ar Rundāles pils apbūves ansamblī atrodas nozīmīga kultūras pieminekļu grupa: Mežotnes pilskalns ar senpilsētu, Vīnakalns - pilskalns, Mežotnes senkapī, Līgotņu apmetne, Mežotnes baznīca. Mežotnes baznīca atrodas Lielupes upes krastā ap 2,5 km attālumā no Rundāles un no Rundāles pils ainavu telpas

to atdala Mieleiku ozolu mežs. Šī pieminekļu grupa ir cieši saistīta ne tikai ar Rundāles pils apbūves ansambli, bet arī ar pretējā Lielupes krastā esošo Mežotnes pili un parku. Vēsturiskie ceļi, kas savienoja Rundāli un Mežotni, vēlāko laiku ceļu pārbūvju rezultātā nav saglabājušies. Vecā ceļa vietā cauri Mieleiku mežam tagad ir tikai elektrolīnijas stīga.

2.2. attēls. Rundāles pils apbūves ansamblis un Mežotnes pieminekļi.

Rundāles pils apbūves ansambļa kultūrvēsturiskajā ainavu telpā atrodas trīs arheoloģiskie pieminekļi – viduslaiku kapsētas. Arheoloģiskie pieminekļi atrodas to sākotnējā sasaitē ar Lielupes un mazo upīšu ainavām. Siepeļņu un Smedu viduslaiku kapsētas atrodas atstatu no apdzīvotām vietām lauksaimniecības ainavā. Cepļu viduslaiku kapsētas apkārtnē ievērojami izmainījusies, blakus ierīkots karjers un uzceltas mājas. Mežotnes arheoloģisko pieminekļu teritorijās un tiešā to tuvumā visos periodos notikusi aktīva saimnieciska darbība. Blakus Mežotnes pilskalnam uzcelta Mežotnes baznīca un mācītājmuiža. Lielupes senkrasts ar pilskalnu iekļauts pretējā krastā esošās Mežotnes pils parka ainavā, pilskalnā novietojot parka paviljonu un senkapu uzkalniņā iestādot liepas, kā Mežotnes ainavu parka skatu akcentus. Lielupes senkrastā blakus Vīnakaļnam uzcelta Mazmežotnes muiža. Pilskalnu tiešā tuvumā atrodas zemnieku sētas. Mežotnes pilskalna, senpilsētas, senkapu un Vīna kalna vēsturiskā plānojuma struktūra ir papildinājusies ar vēlāku periodu apbūves elementiem.

2.3. attēls. 1920. gada topogrāfiskā karte.

Teritorijā saglabājies galvenais vēsturisko ceļu tīklojums ar nelielām izmaiņām pie Mežotnes baznīcas, jauna ceļa posma izbūvi gar Rundāles pili Svitenes virzienā un jauna autoceļa Dobeles - Bauskas izbūvi, izmantojot bijušā šaursliežu dzelzceļa trases daļu. Ceļš Pilsrundāle-Dzirnieki caur Pilsrundāles ciemata teritoriju ir nozīmīga ass ainavā ar skatu punktiem uz Rundāles pili, bet pašreiz Rundāles pils uztveri traucē esošā ciemata daudzstāvu dzīvojamā māju un ražošanas objektu apbūves dominējošā loma ainavā.

Zemnieku sētas izvietotas izklaidus gar galvenajiem ceļiem un upju krastiem. Tās aptvertas ar blīviem lapu koku un krūmu stādījumiem. Galveno ceļu krustpunktos saglabājušās krogu ēkas un zemnieku sētu apbūve, veidojot nozīmīgus ainavas mezglu punktus. Lielā daļā teritorijas ainava nav mainījies kopš 20.gs. sākuma. Uz dienvidiem no Rundāles pils apbūves ansambļa vairākas zemnieku sētas vairs nav apdzīvotas un no ainavas pamazām zūd arī lielo koku grupas ap tām. Šīs vietas ar lielajiem kokiem būtu jāsaglabā, lai neizjauktu esošo vēsturisko ainavas struktūru un pastāvētu iespēja veidot jaunu apbūvi šajās jau ainavā vēsturiski izveidotajās vietās.

Rundāles pils apkārtnē saglabājušās vairākas zemnieku sētas ar 19.gs.II pusei raksturīgu apbūvi. Rundāles muižas ķieģeļu ceplī nodrošināja apkārtni ar sarkanajiem ķieģeļiem, tādēļ vairums vecsaimniecību dzīvojamās ēkas un klētis būvētas no sarkanajiem ķieģeļiem ar raksturīgiem dekoratīvajiem elementiem. Saimniecības ēkas bieži tika būvētas arī no otra Zemgalē tradicionāla būvmateriāla – māla kleķa.

Pēc 1920.gada agrārās reformas daļa no Rundāles muižas zemēm tika sadalīta jaunsaimniecībām. Lauku sētu apbūvē daļēji turpinājās iepriekšējā gadsimta tradīcijās,

īpaši 20.gs. 20.gados saimniecību ēkas tika būvētas no māla-kleķa, jo tas bija lētākais materiāls. 20.gs.beigās – 30.gados turīgajās saimniecībās tika būvētas lielas koka dzīvojamās ēkas ar jumta izbūvi.

Esošā mežu struktūra, salīdzinot ar 1929.gada kartēm nav mainījusies. Pēdējos gados mežos ir izcirsti lielie un vērtīgie koki. Tādējādi ievērojami mazinājusies mežu vizuālā vērtība ainavā. Zemgales ainavā meža puduri ir nozīmīgi kultūrvēsturiskās vides elementi ar Rundāles parka mežu, kā galveno dominanti. Mieleiku mežs starp Rundāli un Mežotni ir otrs nozīmīgs vēsturiskās ainavas struktūras elements, tomēr ozolu mežs ir izcirsts un jaunaudzē ir saglabājušās tikai atsevišķas lielu ozolu grupas. Rundāles muižas medību mežā (tautā tiek lietots termins „Zvēru dārzs”) pēc meža izciršanas un jauna iestādīšanas saglabājies stigu tīkls, atsevišķi liepu aleju stādījumu fragmenti un ēka –Kukšu krogs – vecāki ļaudis stāsta, ka šeit bijusi fazānu audzētava. Kartē un dabā ir atrodamā arī Vārtu sarga mājas vieta.

Rundāles pils apbūves ansambļa kultūrvēsturiskās ainavas telpā tika apzināti arī jauni saglabājami kultūrvides objekti: dažādu periodu zemnieku sētu ēkas, īpaši saglabājamās būtu raksturīgās un līdz šim dominējošās māla kleķa saimniecības ēkas. Teritorijā norit aktīva lauksaimnieciskā darbība, galvenokārt saistībā ar aramzemju apsaimniekošanu. Valsts nozīmes un vietējās nozīmes kultūras pieminekļi tiek atbilstoši kopti.

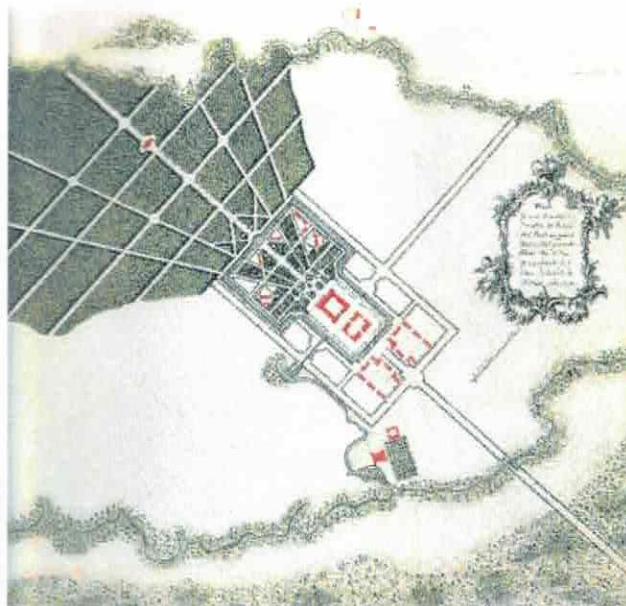
Pastāvošie draudi kultūrvēsturiskās ainavas struktūras saglabāšanai ir:

- atklāto teritoriju aizaugšana;
- zemnieku sētu pamešana un to vides degradācija;
- ierobežots finansējums ainavas reģenerācijas pasākumiem;
- agresīva uzņēmējdarbības vide.

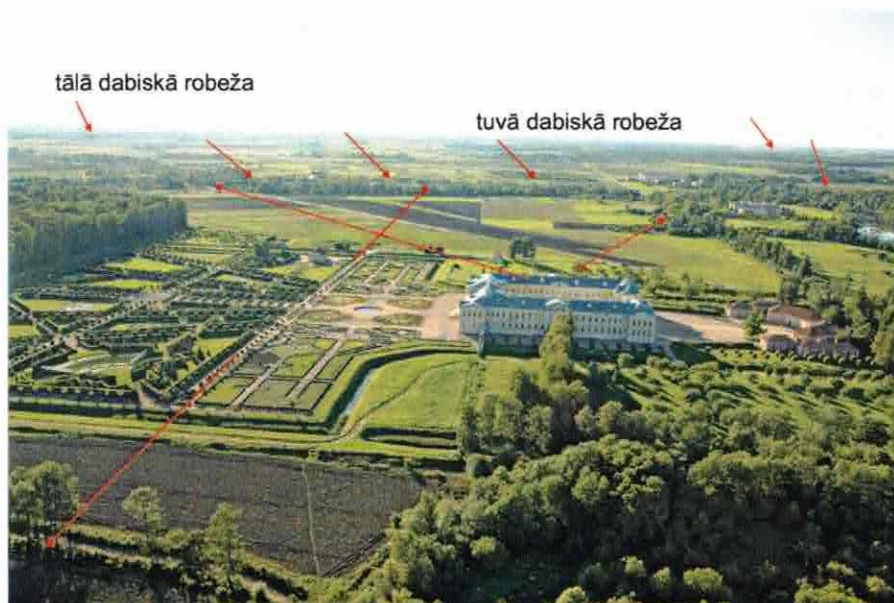
Rundāles pils apkārtnē vēsturiskā plānojuma struktūra nav būtiski mainījusies. Rundāles pils apbūves ansamblis vēl arvien ieņem dominējošu vietu plašajā Zemgales lauku ainavā. Papildus vērtību arhitektūras piemineklim piešķir apkārtējās ainavas pirmatnējā tīrība.

2.2. Kultūras pieminekļu un tiem piegulošās vēsturiskās vides dabiskās robežas.

Rundāles pils apbūves ansamblim ainavā saglabājušās tuvās ainavu telpas dabiskās robežas - upes un koku apaugums to krastos, kā tas parādīts F. B.Rastrelli plānā. Rundāles pils apkārtnē upju ainavas un applūstošās pļavas ir īpaši gleznainas, bet tām nav pieejas, izņemot skatus no tiltiem. Vecās pils teritorija ar atraktajiem pamatiem pēc konservācijas telpiski labi eksponētos teritorijā. Klajā lauku ainavas telpā ceļš - Rundāle - Mazrundāle ir nozīmīga pieminekļa uztveres ass no kura visā tā garumā paveras skats uz pili ar parku un aleju.

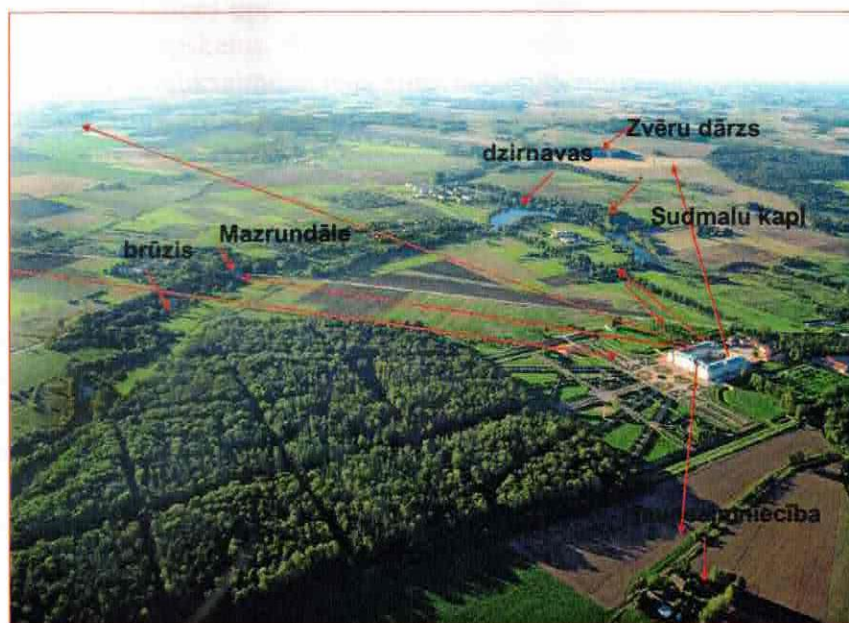

2.4.attēls. Rundāles pils situācijas plāns. F.B.Rastrelli 1735.-1736. gada projekts. Grafikas krātuves „Albertina” Rundāles pils projekta lapas Situācijas plāns. 76,8X74,8 cm. Inv. Nr. 5675

2.3.attēls. Rundāles pils apbūves ansambļa dabiskās robežas.

Agrārās reformas rezultātā arī Rundāles pils tiešā tuvumā izvietojas jaunsaimniecības: trīs gar parka austrumu malu un trīs gar aleju Pilsrundāles ciemata virzienā. Jaunsaimniecību ēkas nav dominējošas ainavā, jo tās atrodas lielu koku un aļeļdārzu aizsegā, tādējādi vizuāli saplūstot ar Rundāles pils vēsturisko aleju stādījumiem un mežu. Rundāles ansamblim Z pusē esošā veikala, autostāvvietu un ceļu struktūra un kalpu māju izvietojums funkcionāli ir haotisks, šeit nav nolasāma vietas nozīme, ceļu un telpu piederība un hierarhija. Šo teritoriju plānots sakārtot pakāpeniski. Atbalstāma ir Rundāles pils muzeja pieeja sakārtot objektus un ainavu sākot no centra un pakāpeniski virzoties uz perifēriju, ietverot visu plašo Rundāles pili ietekmējošo ainavu.

2.3.attēls. Rundāles pils apkārtnes vēlāku periodu objekti.

Kā pozitīvs aspekts atzīmējams ir Rundāles pils muzeja un Rundāles novada pašvaldības vēlme saglabāt esošo raksturīgo Zemgales kultūrvēsturisko ainavu, kas atrodas ap Rundāles pili un gar Lielupes krastu. Šī ir pirmā tāda tipa kultūrainava Zemgalē, ko plānots saglabāt. Mežu struktūras, ceļu tīkla un zemnieku sētu sākotnējās kompozīcijas un materiālu saglabāšana un veiktie pieminekļu teritoriju sakopšanas darbi ir ieguldījums ne tikai kultūrvēstures saglabāšanā, bet arī novada dzīves vides kvalitātes uzlabošanā.

2.3. Jaunu kultūras pieminekļa daļu atklāšanas iespējamība

Pastāv neliela jaunu pieminekļu daļu atklāšanas iespējamība Īslīces un Bērsteles upju tuvumā. Tas varētu būt saistīts ar pils un muižas saimniecisko darbību un arheoloģiskajiem pieminekļiem.

2.4. Iespējas piekļūt Rundāles pils apbūves ansamblim un kultūras pieminekļiem, kas atrodas tā ainavas telpā

Rundāles pils apbūves ansamblim ir nodrošināta pieeja no visām trim vēsturiskajām ieejas vietām. Pašreiz tiek risināts jautājums par autostāvvietu izvietojumu, plānojot vēl vienu autobusu stāvlaukumu rietumu pusē un paredzot rezerves stāvlaukumus, lielu pasākumu gadījumos, austrumu pusē. Nepieciešams pilnveidot apmeklētāju celiņu un norāžu zīmju sistēmu no autostāvvietām un autobusa pieturas pils virzienā.

Pašreiz nav uztverams apmeklētāju ceļš Rundāles pils ansambļa virzienā. No vieglo automašīnu autostāvvietas priekšplānā esošās informācijas zīmes, saimniecības būves un nojumes kopumā rada haotisku un nepievilcīgu ainavu, arī viesu mājas apmeklētājiem no pagalma redzamā autostāvvietā ir traucējoša. Esošie stādījumi ir pārāk nenožīmīgi, lai nodalītu abas telpas.

Viduslaiku kapsētām Īslīces upes krastos pašreiz nav publiskas pieejas, tās vēlams vērot no attāluma ainavas kopskatos. Siepeļņu un Smēdes viduslaiku kapsētas atrodas atstatu no apdzīvotām vietām lauksaimniecības ainavā. Cepļu viduslaiku kapsēta atrodas privātā teritorijā un tās apkārtne atrodas dzīvojamās mājās.

Rundāles ūdensdzirnavu un vējdzirnavu ēkas atrodas ceļa malā un ir labi aplūkojamas arī no dzirnavu diķa krastiem. Pēc autoceļa un ēku rekonstrukcijas tās kļūtu nozīmīgi apskates objekti.

Mazrundāles muižas un brūža ēkas apskatāmas no ceļa. Ēkas ir sliktā tehniskā stāvokli un atrodas privātīpašumā un pašreiz nav publiski pieejamas.

Mežotnes pilskalns ar senpilsētu, Mežotnes senkapi, Vīnakaļns - pilskalns un Līgotņu apmetne ir publiski pieejami no ceļiem. Teritorijai tiek izstrādāts attīstības plāns un plānota tūrisma takas pilnveidošana arheoloģisko pieminekļu apskatei, kas jau daļēji ir realizēta.

Mazmežotnes muižai saglabājies vēsturiskais piebraucamais ceļš ar akmens tiltu un aleju, muižas ēku ansamblī notiek rekonstrukcijas darbi un tā būs pieejama tūristiem.

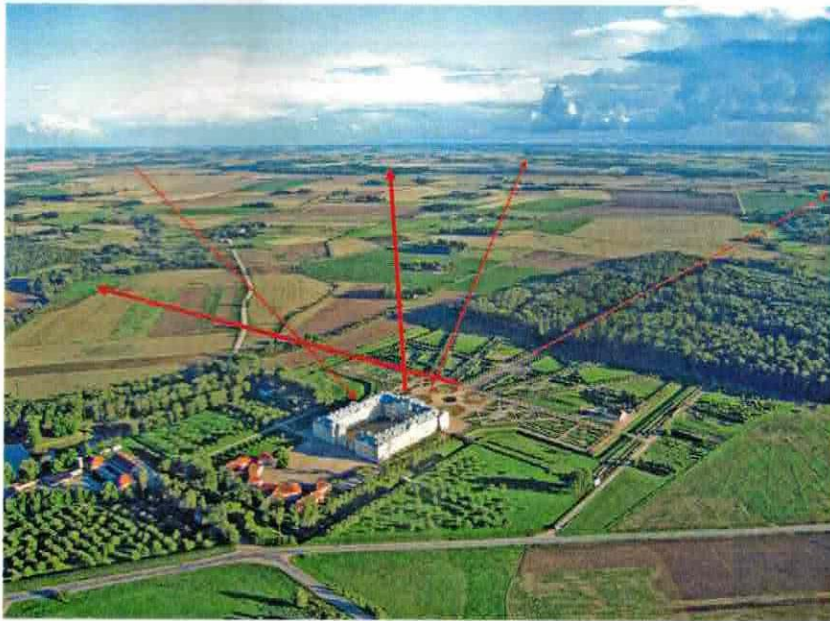
Bērsteles un Mežotnes baznīcām saglabājušās vēsturiskās pieeju vietas no ceļiem.

Zemnieku sētas ar vērtīgo 19. un 20. gs. apbūvi ir privātīpašumi un pašreiz publiski apskatāmas tikai no ceļiem. Būtu vēlams radīt iespēju šīs sētas apmeklēt tūristiem.

2.5. Kultūras pieminekļu kultūrvēsturiskās ainavas saglabāšanas nepieciešamība

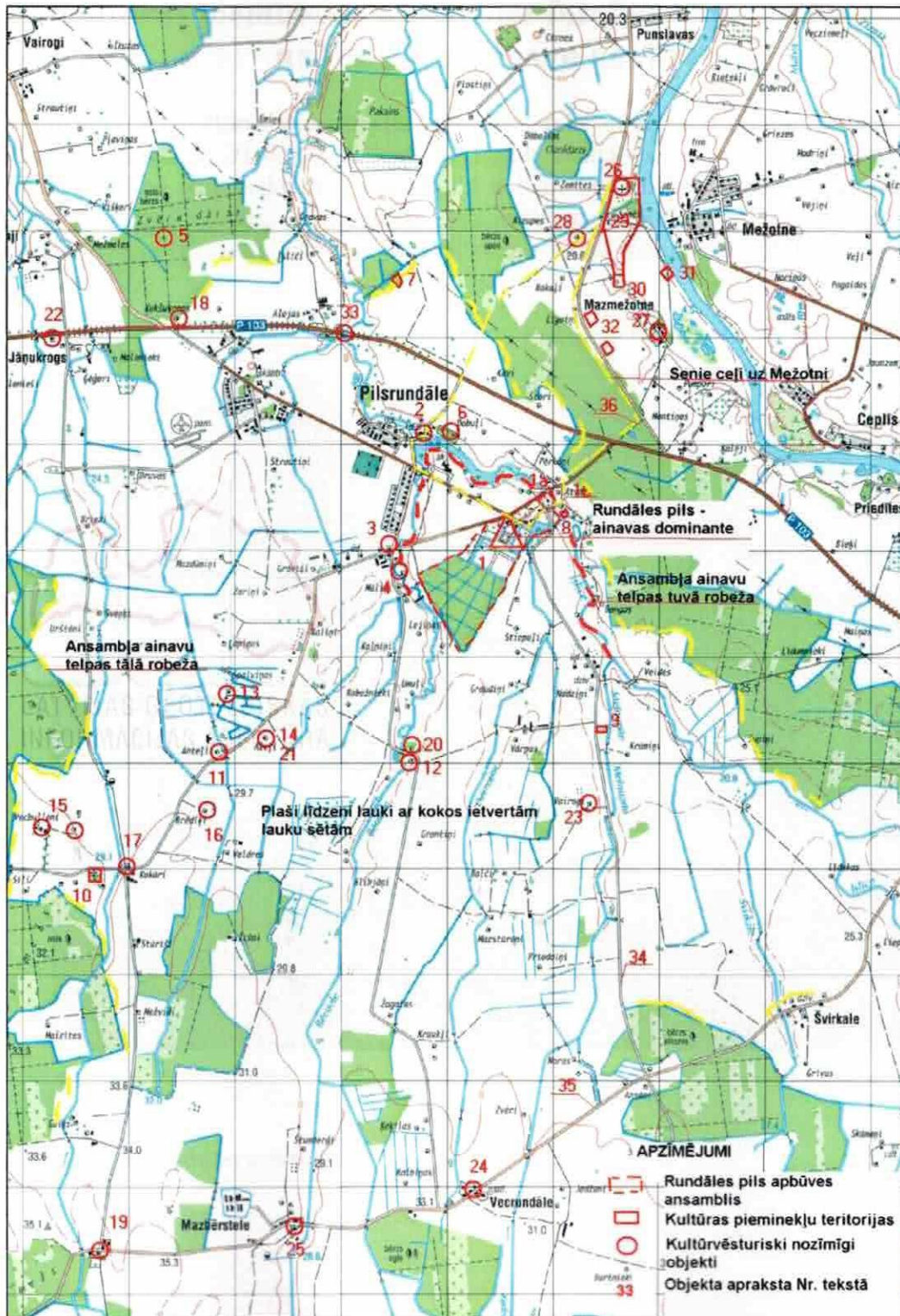
Kultūrvēsturiskās ainavas telpiskās struktūras stāvoklis, kas kopš Rundāles pils uzbūvēšanas gandrīz nav mainījies. Līdz pat horizontam no pils un parka redzami tikai lauki, pļavas, un meži, ko papildina samērā nepamanāma vēlākā laika apbūve. Šī situācija izceļ Rundāles pili, kā īpašu visas Eiropas piļu ansambļu vidū, kas parasti zaudējuši savu sākotnējo dabas ietvaru, jo ir ieskautas jaunlaiku industrializētajā ainavā.

Rundāles apbūves ansamblim saglabājusies baroka stilam raksturīgā grandiozā atvērtā lauku kultūrvēsturiskā ainava. Ansamblis veidots kā spēcīga dominante Zemgales līdzenuma ainavā. Papildus vērtību arhitektūras piemineklim piešķir apkārtējās ainavas pirmatnējā tīrība. Saglabājusies Rundāles pils apbūves ansambļa ainavas telpas dabiskā robeža - tālā mežu kontūras robeža pie horizonta un tuvā robeža gar Bērsteles un Īslīces upju krastiem.

2.6. attēls. Skatu tālās perspektīvas.

Arheoloģisko pieminekļu kultūrvēsturiskajā ainavā saglabājama vizuālā saikne ar dabas elementiem, kas saistīti ar objekta izvietojumu un mazināmas vēlāku periodu saimnieciskās darbības vizuālās ietekmes pieminekļu ainavā.

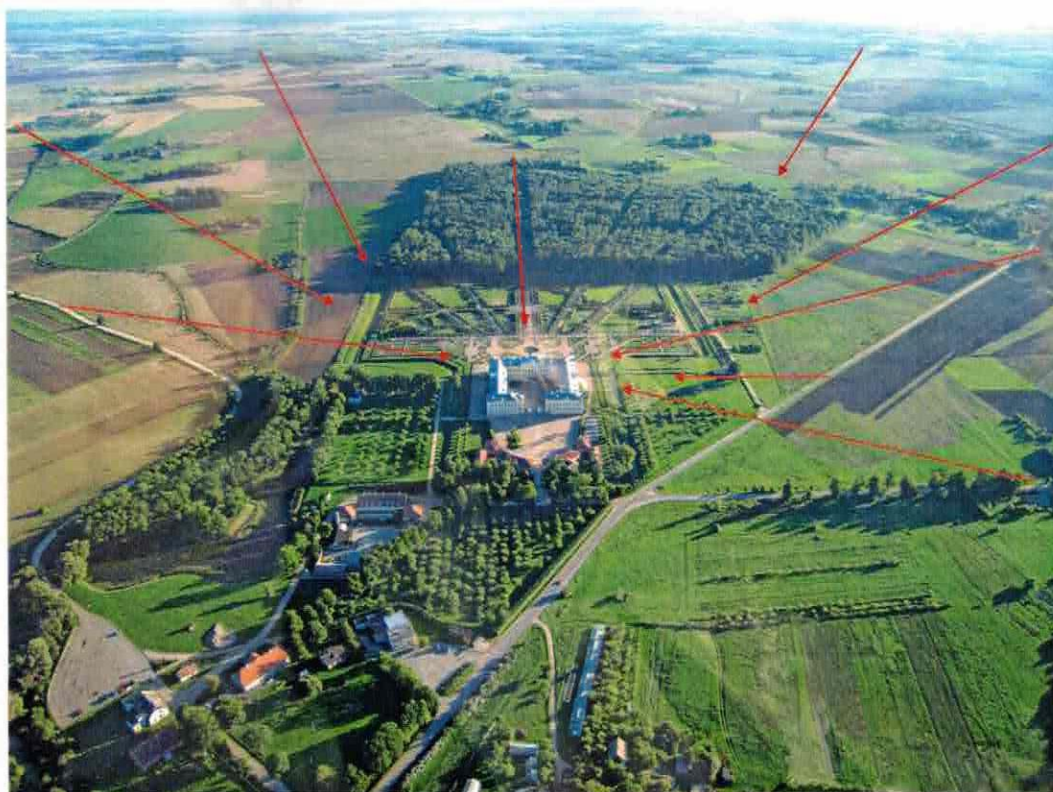

2.7. attēls. Kultūrvēsturiskās ainavas raksturojums.

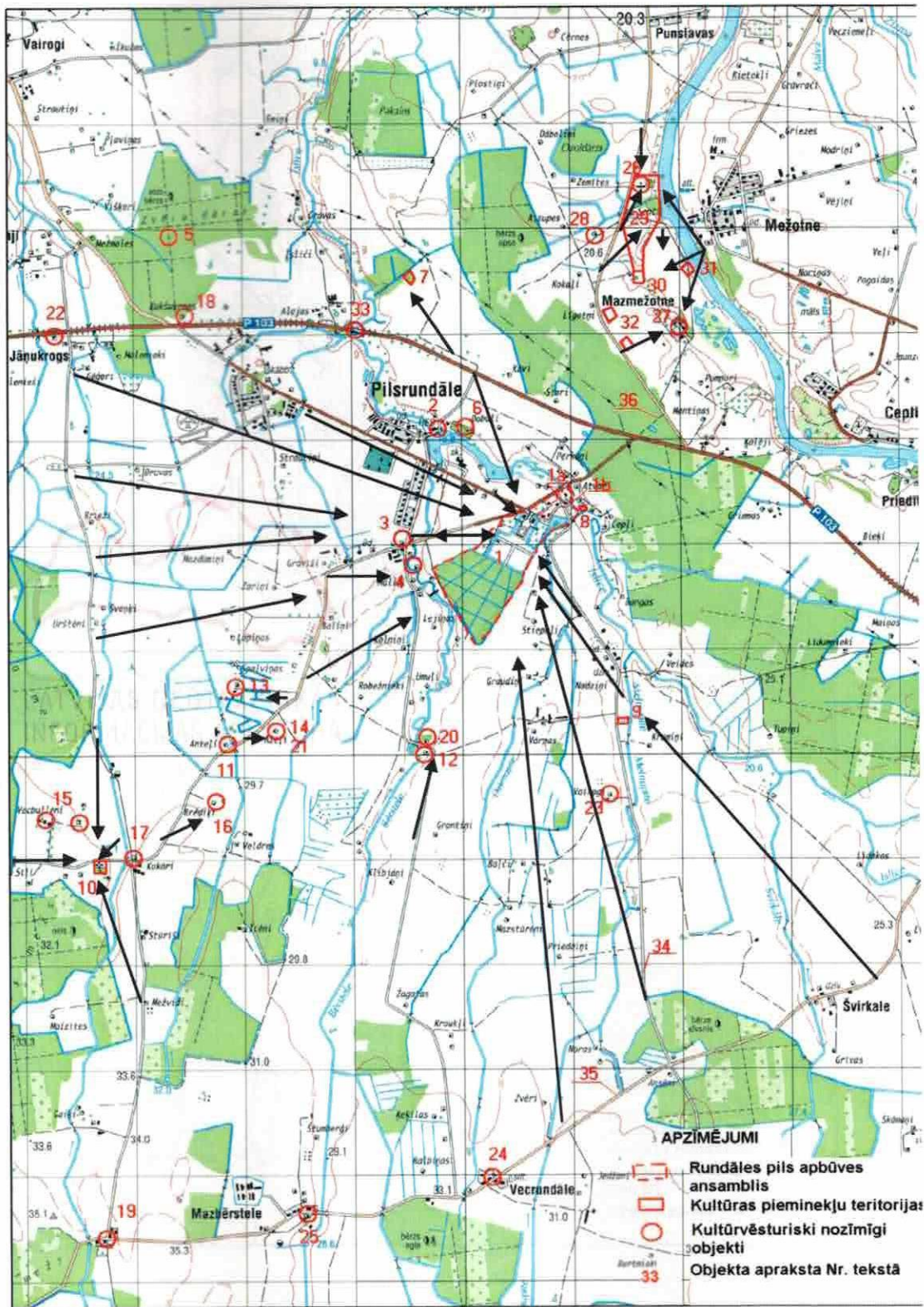
III NODAĻA

3. Kultūras pieminekļa apkārtnes fotofiksācija, kompleksa un integrēta ainavu analīze

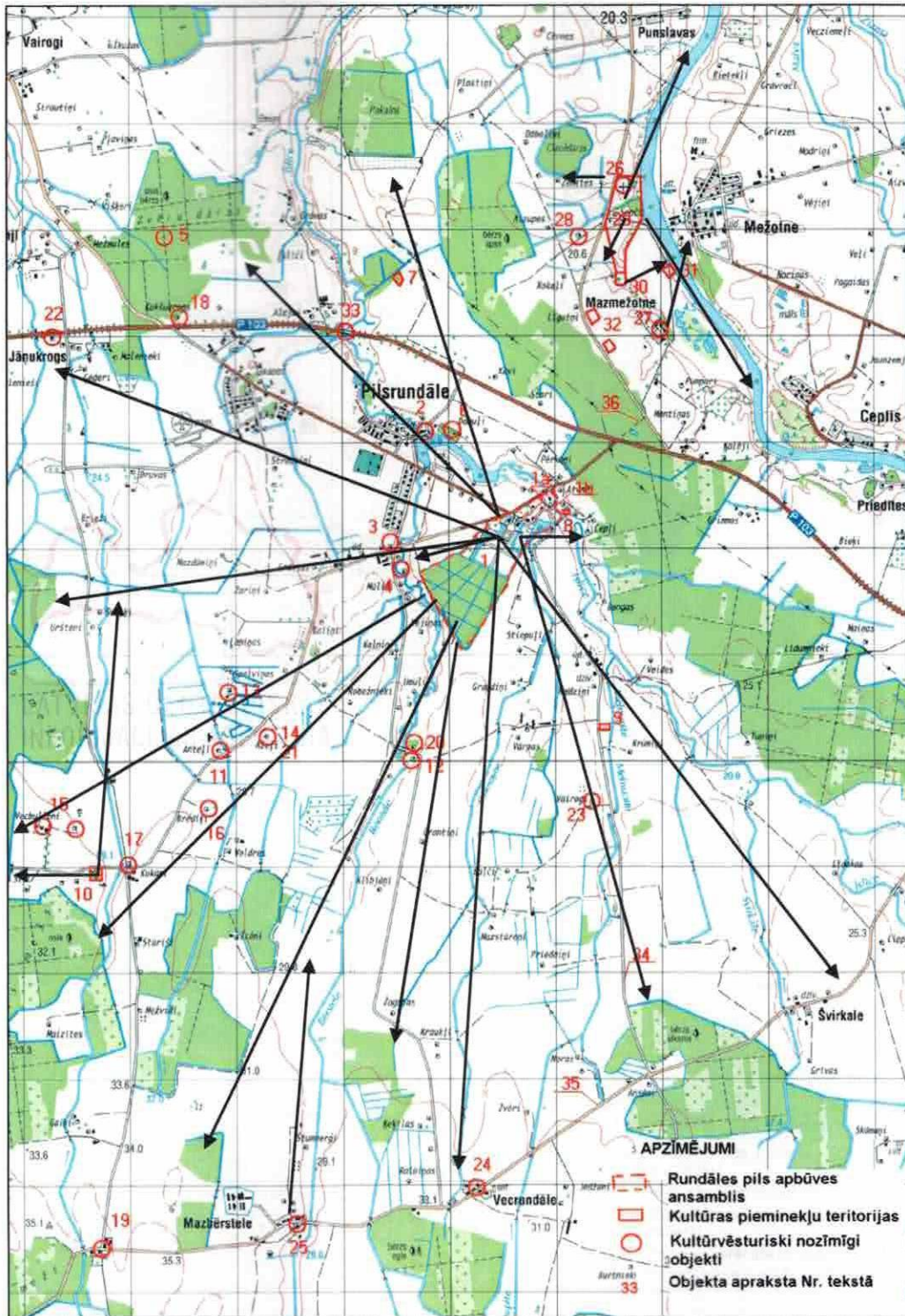
Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa „Rundāles pils apbūves ansamblis” apkārtnes fotofiksācija tika veikta 2010.gada rudenī, 2011.gada ziemā un pavasarī. Galvenie skatu punkti uz kultūras pieminekļiem atrodas uz ceļiem un kultūras pieminekļa ainavas kompozīcijas mezgļpunktos. Tika fiksēti un analizēti nozīmīgākie skati no kultūras pieminekļiem. Fotofiksācija un ainavu analīze no skatu punktiem apkopota tabulās pielikumā Nr.10.

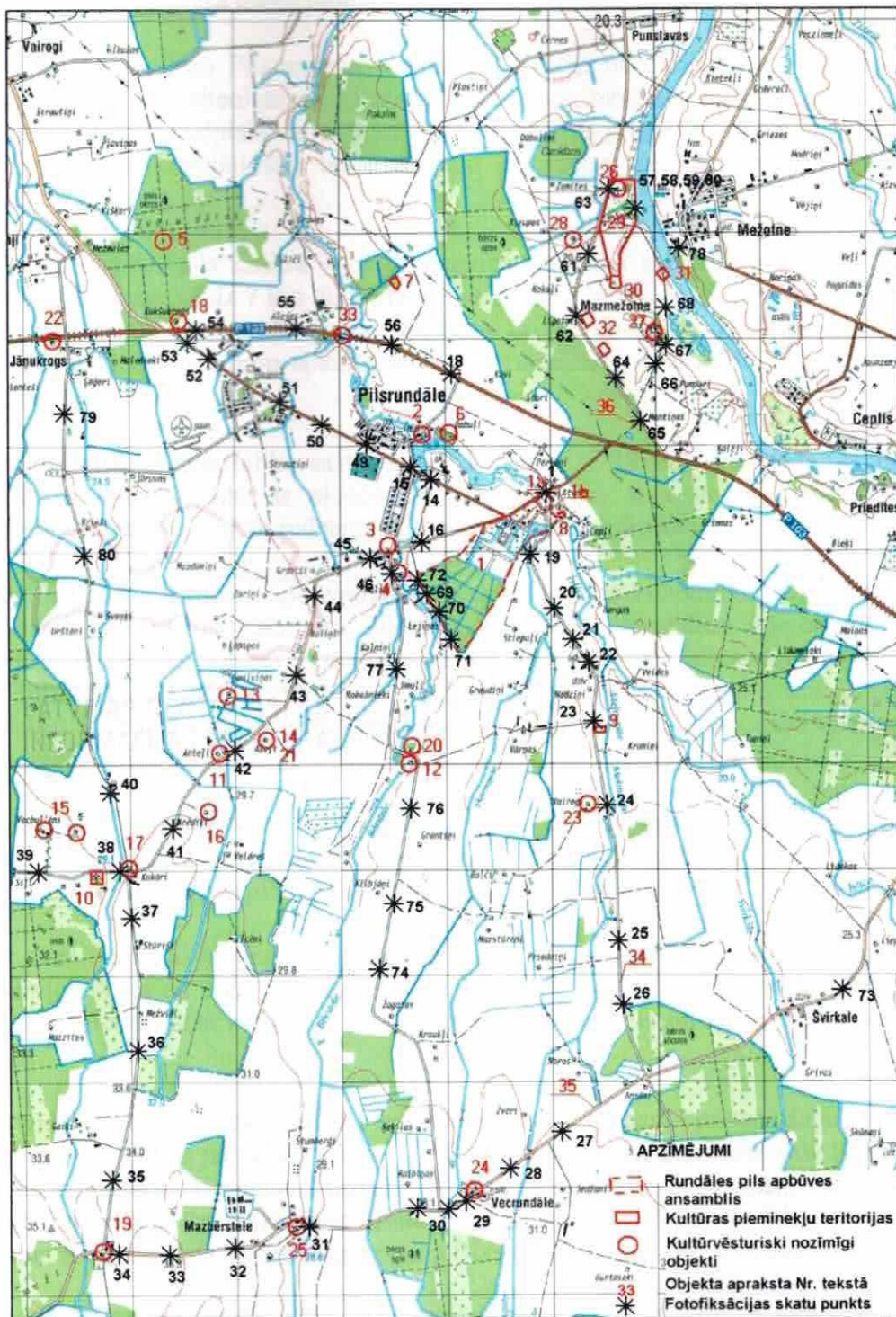
Skati uz Rundāles pils apbūves ansambli.

3.1.attēls. Kultūras pieminekļu redzamība no galvenajiem skatu punktiem.

→ Skati no kultūras pieminekļiem
 3.2. attēls. Redzamība no kultūras pieminekļiem.

3.3.attēls. Fotofiksācijas skatu punkti.

Galvenie skatu punkti uz Rundāles pils apbūves ansambli ir pārvietojoties pa ceļiem Dobeles - Bauska, Pilsrundāle - Dzirnīki pie Kukšu kroga, Pilsrundāle - Svitene - Kļieņi un Pilsrundāle - Adžūni.

Tālos skatos Rundāles pils ēkas apjoms virs koku galotnēm ieraugāms jau 4 - 5 km attālumā no Dobeles - Bauskas ceļa, Pilsrundāle - Dzirnīki, Pilsrundāle - Svitene - Kļieņi

ceļa un Pilsrundāle - Adžūni ceļa, no Mazrundāles – Vecrundāles ceļa tālajos skatos redzama Rundāles meža parka monumentālā kontūra.

Vidēji tālos skatos no Pilsrundāle – Svitene - Klieņi un Pilsrundāle-Adžūni ceļa pils grandiozais gaiši dzeltenīgais ēkas taisnstūra apjoms pavērsts ar stūri tādējādi atklājot baroka stila fasādes telpisko apjomīgumu un dekoratīvo greznumu. No ceļa Pilsrundāle – Dzirnieki paveras vidēji tāli un tuvi skati no alejas uz pili, staļļiem, parku un saimniecības ēkām.

Skati no Rundāles pils 2.stāva logiem, pagalma un parka galvenajām asīm D, DA, DR virzienos sniedzas 5 līdz 7 km tālu līdz telpas mežu robežai. R, A un Z virzienos skati ir tuvāki - ap 2 km un tos noslēdz aleju stādījumi ap pili un ceļiem vai Bērsteles un Īslīces upju krastu koku un krūmu apaugums ar Mazrundāles kungu māju kā akcents tajā un Mieleiku mežs.

Rundāles muižas ansamblā sastāvdaļas: kādreizējā Rundāles muižas saimnieciskā kompleksa mājas redzamas skatos no Īslīces upes, tilta un vēsturiskā Rundāles iebraucamā ceļa. No mājām redzama Īslīces upes gleznainā ainava.

Rundāles muižas dzirnavu apbūve redzama skatā no ceļa Pilsrundāle- Dzirnieki pie tilta pār Bērsteles upi un dzirnavu dīķa krastiem. No Rundāles ūdensdzirnavām un vējdzirnavu drupām paveras gleznaini skati uz dzirnavu dīķi, Īslīces un Bērsteles upēm, skati Pilsrundāles ciemata individuālo un daudzstāvu māju virzienā ir mazāk pievilcīgi, bet skatos Sudmalu kapu virzienā priekšplānā ir nepievilcīga un haotiska apbūve ar vidi degradējoša teritoriju ap tām.

Sudmalu kapi redzami skatos no Rundāles pils 2. stāva logiem, un skatu punktos no ceļa Dobeles - Bauska, Pilsrundāle - Dzirnieki pie Bērsteles upes tilta un dzirnavu dīķa krastiem. No Sudmalu kapiem paveras skati uz Mieleiku mežu un dzirnavu dīķi.

Mazrundāles muižas kungu māja redzama skatos no Rundāles pils un parka partera daļas un pārvietojoties pa ceļu Pilsrundāle Svitene – Klieņi no Rundāles pils līdz Bērsteles upei. No Mazrundāles kungu mājas redzama Rundāles pils un parks un Bērsteles upes ainava.

Mazrundāles brūzis redzams skatos no Rundāles pils un parka partera daļas, vidēji tālos skatos pārvietojoties pa ceļu Pilsrundāle- Svitene-Klieņi no Rundāles pils līdz Bērsteles upei un tuvos skatos no ceļa Mazrundāle – Vecrundāle no Spricēniem Bērsteles upes pretējā krastā, kur tas redzams ar Rundāles pili un parku fonā. No Mazrundāles brūža redzama Rundāles pils, parks un gleznaina Bērsteles upes ainava.

Siepeļņu viduslaiku kapsēta redzama skatu punktos no ceļa Dobeles - Bauska, no Mieleiku meža malas un no Īslīces upes krasta. No Siepeļņu viduslaiku kapsētas redzama lauku un ceļa ainava ar Īslīces upes ieleju un Meileiku mežu fonā.

Ceplu viduslaiku kapsēta nav redzama no nozīmīgiem skatu punktiem un no pieminekļa paveras lauku saimniecības ainava ar Īslīces upes ainavu fonā.

Smēdes viduslaiku kapsēta redzama skatos no Ādžūnu ceļā. No pieminekļa redzama Īslīces krastu ainava un atklāta, plaša lauksaimniecības teritorija ar koku puduriem.

Bērsteles baznīca ar kapsētu redzama vidēji tālos un tuvos skatos no ceļa Pilsrundāle – Svītene un ceļa Jāņukrogs – Lietuvas robeža. No Bērsteles baznīcas redzams baznīcas krogs un Bullēnu un Vecbullēnu zemnieku sētas koku puduros uz Svītenes meža fona. Skatos Svītenes virzienā jaunās savrupmājas Bērsteles baznīcas ainavas telpas priekšplānā nav veidotas raksturīgajā Zemgales ēku stilistikā, materiālos un krāsās, tās būtiski pazemina kultūrvēsturiskā pieminekļa un tā ainavas kvalitāti un uztveri.

Pilsrundāles – Ādžūnu ceļš skatos no Rundāles pils logiem līdzenajā, atklātajā lauku ainavā iezīmējas kā plastiska, vijīga līnija ar atsevišķiem kokiem kā orientierim pie ceļa. Pārvietojoties pa Pilsrundāles – Ādžūnu ceļu paveras tāli, vidēji tāli un tuvi skati uz Rundāles pili un parku.

Šaursliežu dzelzceļa trases vietai pa kuru daļēji izbūvēts ceļš Dobeles - Bauska nozīmīgi ir skati uz bijušo staciju ēkām: Mežotnes stacija, kas tagad būtiski pārbūvēta, Jāņukrogs un Dzelzceļa māja.

Kultūrvēsturiski vērtīgās zemnieku sētas ir ieskaucas lielu koku pretvēja aizsargstādījumos un tikai atsevišķas to fasāžu daļas, jumti un to zelmeņi redzami pārvietojoties pa galvenajiem ceļiem. No kultūrvēsturiski vērtīgām ēkām paveras galvenokārt noslēgti pagalmu un dārzu skati. Tikai atsevišķos virzienos iebraucamā ceļa virzienā, paveras skati uz plašo lauksaimniecības ainavu un kaimiņu mājām.

Mežu malu un upju krastu apauguma līnijas veido Rundāles pils apbūves ansambļa aptverošās ainavas telpiskās robežas.

- Saglabājamas esošās Mieleiku, Svītenes, Žubišķu mežu malas atklātās lauku ainavas rietumu un austrumu malās, un esošie mežu puduri gar aizsargzonas dienvidu malu. Pašreiz pēc mežu daļējas nociršanas mežu malas izskatās robainas un nepievilcīgas. Ieteikums situācijas uzlabošanai: nepieciešams pastiprināt esošo vai izveidot jaunu ap 50 – 100m platu daudzveidīgu lapu koku un krūmu joslu (lazdas, kārkli, bērzi, apses, oši, ozoli,) pa esošo meža malu ar mērķi, ka tā tiek saglabāta turpmākajos meža kopšanas, izstrādes un atjaunošanas darbos.

Ziemeļrietumu daļā saglabājams bijušais Rundāles muižas medību mežs Pēc meža nociršanas un iestādīšanas no jauna 20.gs.50.-60.gados ir saglabājies stigu tīkls, atsevišķi liepu aleju stādījumu fragmenti.

Iespēju robežās ir saglabājamās un atjaunojamās alejas:

1. Aleja Rundāles pils – Pilsrundāles ciemats, kura ir dažādu sugu un dažāda vecuma koku aleja un tur aug vecas kastaņas, papeles, mazas nesen stādītas liepas u.c.
2. Aleja gar vēsturisko ceļu un Rundāles pils ziemeļu aleju, kurā abās ceļa pusēs aug zirgkastaņas un papeļu rinda abpus grāvim.
3. Aleja gar gājēju ceļu no Rundāles pils uz kalpu mājām. Alejā aug vecas zirgkastaņas abpus celiņam, bojāgājušo koku vietā iestādītas jaunas zirgkastaņas. Gar alejas ziemeļu malu ir augsts bārbeļu dzīvžogs, kas atdala ābeļdārzu un vēlāku laiku apbūvi.
4. Aleja gar Ādžūnu ceļu Rundāles kalpu māju apkārtnē, kurā ir lielas liepas abpus ceļam, gar alejas ārējo malu abās ceļa pusēs zems dzīvžogs.
5. Aleja Dobeles - Bauskas ceļa malās pie Īslīces upes tilta. Abās ceļa pusēs liepu rindas.

Saglabājamie dižkoki:

1. Parastais osis un parastā zirgkastaņa – Rundāles pils ziemeļu alejā ceļa malā.
2. Parastā zirgkastaņa - Atvaru māju lauksaimniecības ceļa malā.

Nepieciešams saglabāt daudzveidīgu meža malu, vietām atstājot gar malu krūmus un vietām atsedzot koku stumbrus. Gar autoceļa Dobeles - Bauska malu augošie kārklu puduri (ap 1,5-2 m augsti) veido priekšplānu kopumā ļoti izteiksmīgai un savdabīgai ainai skatos no ceļa uz Kukšu krogu un izolē to no ceļa nevēlamās ietekmes. Arī šim mežam malu 50m platumā turpmāk nedrīkst nocirst, tā veidojama daudzveidīga un noturīga pret vējiem.

Rundāles pils parka meža austrumu pusē, skatos uz DA no pils atklātajā lauku ainavā saglabājami esošie nelielie brīvi izvietotie mežu puduri, kuri ir nozīmīgi kompozīcijas elementi skatos no pils un parka.

Bērsteles un Īslīces upju krastu apaugums Pilsrundāles ciemata robežās saglabājams iespējami blīvs, lai izslēgtu no skatiem vēlāku periodu apbūvi un saimniecisko darbību. Tālākajos posmos upju krastu apaugums regulāri ainaviski veidojams apmēram 1/3 no katriem 300 m retinot, lai tas būtu saulaināks par pārējo daļu, visā posmā veidojot dažāda augstuma koku un krūmu grupas – nepieļaujot vienāda augstuma monotonu koku un krūmu joslu. Tai jābūt dabiski gleznainai, gan skatos no lauku puses, gan skatos no upes krastiem, atklātajā lauku ainavā drīkst parādīties tikai krastos esošo ēku jumti un zelmeņi.

Galvenie skati uz pieminētajiem un Zemgales ainavu paveras pārvietojoties pa ceļiem, tie būtu plašāk izmantojami tūrisma un atpūtas attīstībai plašākā teritorijā ap Rundāles pili.

IV NODAĻA

4. Vidi degradējoši objekti

4.1. Priekšlikumi vidi degradējošo objektu izmantošanai

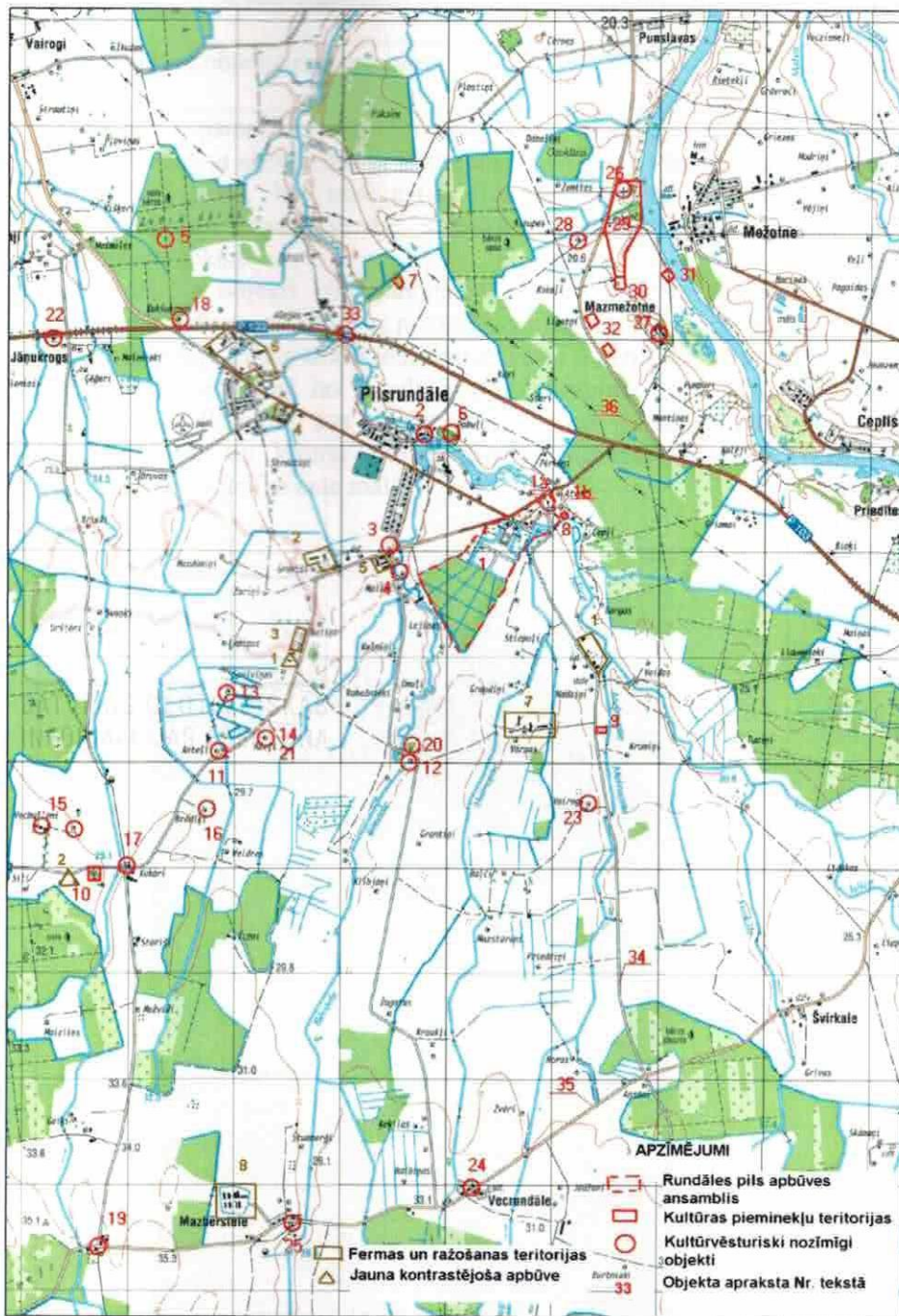
Kultūras pieminekļus tuvākā un tālākā apkārtņē aptver labi kopta lauku ainava. Vidi degradējoši objekti - pamestas kūtis un to kompleksi, kas pašreiz ir gruvešu izskatā, ražošanas ēkas un teritorijas, kas eksponējas ainavā atrodas kultūrvēsturiskajā ainavā starp pieminekļiem. Vairākās vietās tieši šiem vidi degradējošiem objektiem blakus atrodas nozīmīgs skatu punkts uz Rundāles pils apbūves ansambli. Atsevišķi nozīmīgi tālie skati no Rundāles pils aizaug ar kokiem. Ceļš, alejas turpinājums pirms Rundāles caur ciematu kontrastē ar aptverošo kultūrvēsturisko ainavu.

Teritorijas un materiālu izpētes rezultātā tika izdalītas sekojošās kultūrvēsturisko vidi degradējošo objektu grupas:

- kolhozu perioda ražošanas būves, no kurām daļa ir pamestas un pussagruvušas;
- kolhozu perioda sabiedriskās un daudzdzīvokļu ēkas;
- pamestas un pussabrukušas zemnieku sētu ēkas, ap kurām pamazām pazūd arī lielo koku norobežojošie aizsargstādījumi;
- jaunas ēkas skatos no kultūras pieminekļiem un skatos no ceļiem uz tiem, kuras pēc apjoma, arhitektūras un tonalitātes kontrastē ainavā;
- atklāto grāvju teritorijas, kuras strauji aizaug ar krūmiem, izmainot kultūrvēsturisko ainavas struktūru;
- lauku sētas, kuru tehnikas novietnes un noliktavu teritorijas redzamas skatos no kultūras pieminekļiem vai skatos no ceļiem uz kultūras pieminekļiem;

Ražošanas teritorijas vai nu dominē atklātajā ainavā, vai arī atrodas pie galvenajiem ceļiem. Lielākā daļa šo teritoriju netiek izmantotas vai arī izmantotas tikai atsevišķas nelielas to teritorijas vai ēkas, bet pārējās būves ir pussabrukušas un šīs teritorijas pamazām aizaug ar krūmiem un kokiem. Šīs teritorijas uzskatāmas par vidi degradējošiem objektiem. Dažiem bijušajiem ražošanas objektiem koku un krūmu apaugums jau izveidojies tik liels, ka šie objektu ēkas un konstrukcijas no apkārtējās ainavas nav redzamas pat ziemas periodā. Šajos gadījumos koku un krūmu joslas ap teritoriju izciršana veicama tikai pēc būvju nojaukšanas.

Vairākas pēdējo 20 gadu laikā būvētās ēkas nav aptvertas ar stādījumiem un tās ar savu apjomu un košāku krāsu aktīvi dominē atklātajā lauksaimniecības ainavā. Jaunās ēkas nepieciešams būvēt iekļaujot tās esošajos stādījumos, vai veidot aizsargstādījumus, lai izslēgtu jaunās būves no galvenajiem skatupunktiem. Jauno ēku ietekme ainavā mazināma veidojot jauno ēku apjomus tradicionālajās Zemgales ēku proporcijās un tonalitātē.

4.1.attēls. Vidi un ainavu degradējoši objekti - kolhozu perioda ražošanas būves, kas atrodas Rundāles pils tiešā tuvumā un tālākā ainavas teritorijā

Pamestas ražošanas būves, Rundāles pils tiešā tuvumā un tālākā ainavas teritorijā

Nr. kartē	Degradējošā objekta raksturojums	Ieteikumi
1	<p>Maldoņi - pamestas, pussabrukušas fermu, noliktavu būves, kas pat reiz jau aizaugušas ar krūmiem, vienā ceļa Pilsrundāle – Adžūni malā, bet otrā malā divstāvu kolhoza perioda daudzdzīvokļu māja „Sarmas” kritiskā stāvoklī ar haotiskiem šķūnišiem apkārt.</p> <p>Degradējošie objekti būtu jānojauc, kā tas jau ir paredzēts teritorijas plānojumā zonai ar ražošanas objektiem. Ņemot vērā daudzdzīvokļu mājas slikto tehnisko stāvokli un atrašanos tikai nepilna km attālumā no Rundāles pils ansambļa arī tā būtu nojauicama. Pašreiz šos objektus skatos no Rundāles pils ieskauj koku un krūmu audzes, bet tie atrodas Rundāles ansamblim nozīmīga ceļa malā.</p> 	<p>Tā kā teritorija atrodas Īslīces upes krastā un optimālā attālumā no Rundāles ansambļa, bet vizuāli to netraucē, jo ir jau esošais koku aizsargs, vieta pēc rekultivācijas būtu izmantojama tūrisma infrastruktūras vajadzībām, piemēram, kempingam.</p>
2	<p>Rudeņi – pamestu fermu drupas, teritoriāli liels ainavu degradējošs objekts pie autoceļa uz Rundāles pili. Teritoriju paredzēts rekultivēt un izmantot ražošanai.</p>	<p>Ap teritoriju jāizveido norobežojoši aizsargstādījumi.</p>

		
3	<p>Pamestais un sabrukušais fermu komplekss ZR no Mazbērsteles atrodas uz Rundāles ansambļa skatu līnijas.</p> 	<p>Teritoriju ieteicams rekultivēt nojaucot būves un izmantojot zemi lauksaimniecībai.</p>
4	<p>Jātnieki – kaltes, noliktavas un citas ražošanas būves, būvju apjomi dominē ainavā tālajos skatos, bet tuvplānā būvju izskats ir degradējošs ceļā uz Rundāles pili.</p> 	<p>Ražošanas teritorijai apkārt izveidojami norobežojoši aizsargstādījumi.</p>

Jātnieki skatā no Pilsrundāle-Dzirnieki ceļa.		
5	<p>Burzmas (Dzirnupes darbnīcas) – darbojošās garāžas atrodas pie pašas Mazrundāles muižas. Garāžu kompleksam apkārt ir augsts lapu koku un krūmu aizsargstādījums, vienīgais negatīvais skats ir no ceļa pie vārtiem iekšā teritorijā, šeit ir arī bojāti aizsargstādījumi. No šīs vietas ceļa turpinājumā redzama Rundāles pils.</p> 	<p>Būtu jāizveido jauns atbilstošs vārtu zonas risinājums.</p>
6	<p>Grāvīši - pamestas ražošanas būves, ceļa Pilsrundāle-Svitene – Klieņi malā, kas ir daļēji iesaugušas kokos.</p> 	<p>Būves ieteicams nojaukt un teritoriju sakārtot. Teritoriju varētu veidot kā koku puduri vēju aizsegam, saglabājot esošos kokus. Lai teritoriju turpinātu izmantot ražošanas vajadzībām ap to vispirms jāizveido aizsargstādījumi.</p>
7	<p>Smedu ferma – liels fermu un ražošanas komplekss, kura baltie fermu apjomi tālu redzami apkārtējā atklātajā kultūrainavā kā būtiski negatīvi akcenti. Daļēji to jau aizsedz esošie veco zemnieku sētu koku stādījumi.</p>	<p>Fermas teritorijai apkārt nepieciešams ierīkot aizsargstādījumus. Būvju krāsojumam jābūt saplūstošam ar</p>

		aptverošās ainavas krāsu, piemēram pelēku.
8	Bērzu ferma - pamestas ražošanas būves, pašā ceļa malā, daļēji jau ieaugušas kokos. No ceļa paveras skats uz Rundāles pili. 	Būves ieteicams nojaukt un teritorija sakopt. Teritoriju varētu veidot kā koku puduri vēju aizsegam, saglabājot esošos kokus.

Jaunas ēkas, kuras pēc apjoma, arhitektūras un tonalitātes kontrastē ainavā

Nr. kartē	Degradējošā objekta raksturojums	Ieteikumi
1	Bērzu ferma - blakus esošās rekonstruētā un jaunuzceltā dzīvojamās ēkas nav veidotas raksturīgajā Zemgales ēku stilistikā un materiālos. Tās aptverošajā kultūrvēsturiskajā ainavā ir kā negatīvi akcenti 	Ap abu māju teritorijām būtu ieteicams izveidot aizsargstādījumus, kā tas ir ap vecajām zemnieku sētām. Tādējādi tās iekļaujot esošajā augstvērtīgajā kultūrainavā. Esošā jauno bērzu rinda ēkas neaizsedz.
2	Divas savrupmājas Bērsteles baznīcas ainavas telpas priekšplānā- jaunuzceltās dzīvojamās ēkas nav veidota raksturīgajā Zemgales ēku stilistikā, materiālos un krāsās. Tās aptverošajā kultūrvēsturiskajā ainavā ir kā negatīvs akcents. Arī māju teritorijai apkārt stādītais mūžzaļais dzīvžogs ir svešs Zemgales līdzenuma ainavai.	Steidzami būtu izveidojami ātraudzīgi lapu koku un krūmu (liepas, lazdas) norobežojoši aizsargstādījumi, kā tas ir ap vecajām zemnieku

		<p>sētām, tādējādi tās iekļaujot esošajā augstvērtīgajā kultūrainavā.</p>
--	---	---

Atklāto grāvju teritorijas, kuras strauji aizaug ar krūmiem.

Nr. kartē	Degradējošā objekta raksturojums	Ieteikumi
1	<p>Atsevišķi nozīmīgi tālie skati no un uz Rundāles pili aizaug ar kokiem. Skats no Pilsrundāle - Adžūni ceļa.</p> 	<p>Nepieļaut koku un krūmu audžu veidošanos.</p>
	<p>Bērsteles upes krasti aiz Rundāles pils meža parka ir aizauguši krūmiem, tādējādi tiek zaudēti tālie skati no parka galvenajiem ceļiem.</p>	<p>Teritorijai jāizstrādā ainavas apsaimniekošanas plāns.</p>

Kolhozu perioda sabiedriskās un daudzdzīvokļu ēkas.

Nr. kartē	Degradējošā objekta raksturojums	Ieteikumi
1	<p>Veikala ēka un tā priekšā esošais automašīnu stāvlaukums un blakus esošā privātmāja ir Rundāles pils apbūves ansambļa ainavu degradējošais objekts, jo atrodas tam tieši blakus un to apmeklē arī muzeja viesi.</p> 	<p>Ēkas un teritoriju varētu pārveidot par kotedžu parkā, un izmantot Rundāles pils muzeja vajadzībām.</p>

		<p>Rosināt iedzīvotājus sakārtot haotisko apbūvi, nojaucot nevajadzīgās un pussabrukušās palīgbūves, šķūņišus un būves, kuras tiek izmantotas sakārtot.</p>
--	---	---

Zemnieku sētas, kurās tehnikas novietnes un noliktavu teritorijas redzamas skatos no kultūras pieminekļiem vai skatos no ceļiem uz kultūras pieminekļiem.

Nr. kartē	Degradējošā objekta raksturojums	Ieteikumi
	<p>Kultūrvēsturiskajā ainavā negatīvu iespaidu atstāj jebkuri vēlāku periodu elementi, īpaši, ja viņi jau paši par sevi ir nepievilcīga izskata, rada troksni utt.. Šī iemesla dēļ noteikts, ka tehnikas novietņu, noliktavu teritorijas nevar eksponēties skatos no kultūras pieminekļiem un galvenajiem ceļiem kultūrvēsturiskajā ainavā.</p> <p>Skatos no Rundāles pils uz DA redzama ārpus Spuldžu māju stādījumiem izvietotā tehnikas un lūžņu novietne, kas ir degradējošs objekts ainavā.</p> <p>Pilsrundāles ciemata apbūves mala ir haotiska noliktavu teritorija.</p>	<p>Noliktavu un tehnikas glabātavu teritorijas sakārtot un turpmāk tās izvietot vietās, kur tās nav redzamas no ceļiem un pieminekļiem.</p>

Kultūras pieminekļus aptver labi kopta lauku ainava. Vidi degradējoši objekti - pamestas kūti un to kompleksi, kas pašreiz ir gruvešu izskatā, ražošanas ēkas un teritorijas, kas eksponējas ainavā atrodas kultūrvēsturiskajā ainavā starp pieminekļiem. Vairākās vietās tieši šiem vidi degradējošiem objektiem blakus atrodas nozīmīgs skatu punkts uz Rundāles pils apbūves ansambli. Atsevišķi nozīmīgi tālie skati no Rundāles pils aizaug ar kokiem. Ceļš, alejas turpinājums Pilsrundāles ciemata un Kukšu kroga virzienā caur ciematu kontrastē ar aptverošo kultūrvēsturisko ainavu.

4.1.1. Esošās apbūves vērtējums.

Gandrīz visas apzinātās kultūrvēsturiski vērtīgās ēkas, kas atrodas zemnieku sētās, vai to atsevišķi elementi ir tehniski kritiskā stāvoklī, īpaši māla kleķa saimniecības ēkas. Nepieciešams ēkām salabot jumtu bojājumus, novērst ēku ieaugšanu krūmos un zālē, restaurēt logu un durvju ailas. Īpaša vērība būtu veltāma māla kleķa ēku saglabāšanai.

Objekta raksturojums	Ieteikumi
Rundāles muižas saimnieciskā kompleksa elementi - ēkām ir bojājumi jumtos, detaļās. Degradējošas ir vēlāko laiku piebūves, īpaši mājai, kura pārbūvēta par pienotavu un pašreiz ir neizmantota. Ēku apkārtnē ir haotiska, bez sasaites ar upes krastu.	Atjaunot ēkas to sākotnējā izskatā vai tuvu tam.
Kādreizējā Rundāles muižas saimnieciskā kompleksa ēkas.	
Mazrundāle – muižas ēka un vairākas ēkas ap to ir neizmantotas un pamestas. Projekta izstrādes laikā Mazrundāles muižas ēkai ar skaidu plātnēm tika aiztaisītas logu un durvju vietas, nocirsti krūmi, aizvākti visāda veida atkritumi, kas bija uzkrājušies tuvākajā ēkas apkārtnē. Pārējās ēkas ir ar bojātiem jumtiem, logiem, durvīm, no kuriem daži ir vērtīgi un saglabājušies vecie. Mazrundāle ir Rundāles ansambļa sastāvdaļa.	Ja ēkas nav iespējams restaurēt tā lai tās būtu izmantojamas, nepieciešams veikt ēku un to elementu konservāciju, lai saglabātos ēku apjomi un detaļas.
Rundāles ūdensdzirnavas – atsevišķas būvju un teritorijas daļas ir kritiskā stāvoklī, ieskaitot piebraucamo ceļu kvalitāti un erozijas procesus nogāzēs.	Teritorijai jāizstrādā detalizēts plānojums par tās labiekārtošanu ietverot arī īpašumus gar ūdenskrātuvi un Sudmalu kapiem.
Mežotnes baznīcas ēka ir kritiskā tehniskā stāvoklī un to aptverošie, pamestie parkveida stādījumi rada degradējošu iespaidu Mežotnes kultūrvēsturiskajā ainavā.	Izstrādāt koncepciju ēkas izmantošanai.
Mazmežotnes pusmuižas ēku komplekss	Ēkas rekonstruējamas saglabājot apjomus, detaļas.
Vecrundāle - esošās ēkas ir sliktā tehniskā stāvoklī un līdz ar to arī vizuāli degradējoši objekti.	Pirmkārt būtu jāatjauno ēkām fasādes gar ceļu un jālikvidē vai jāuzlabo saimniecības šķūnīšu izskats.

<p>Zemnieku sētas – sarkano ķieģeļu ēkām ir jumtu bojājumi un to pamati izauguši zemē, tādējādi tiek bojātas arī sienas, māla ķieģeņu ēkām jumtu bojājumi ir būtiskāki, jo ķieģeņu sienas nav mitrumu izturīgas un daudzām ēkām sienas ir izbrukušas.</p>	<p>Novēršami bojājumi ēkām.</p>
---	---------------------------------

Atsevišķu kultūras pieminekļu, kas ir arī nozīmīgi ainavas elementi, tehniskais stāvoklis raksturojams kā avārijas stāvoklī esošs (Mazrundāles muiža, Vējdzirnavas). Trūkst vai ir bojāti jumti, kā rezultātā bojājas sienas, ēkas izaugušas zālē un krūmos, kas pastiprina mitrumu ap ēkas pamatiem un sienām.

V NODAĻA

5. Zemes īpašumu robežas

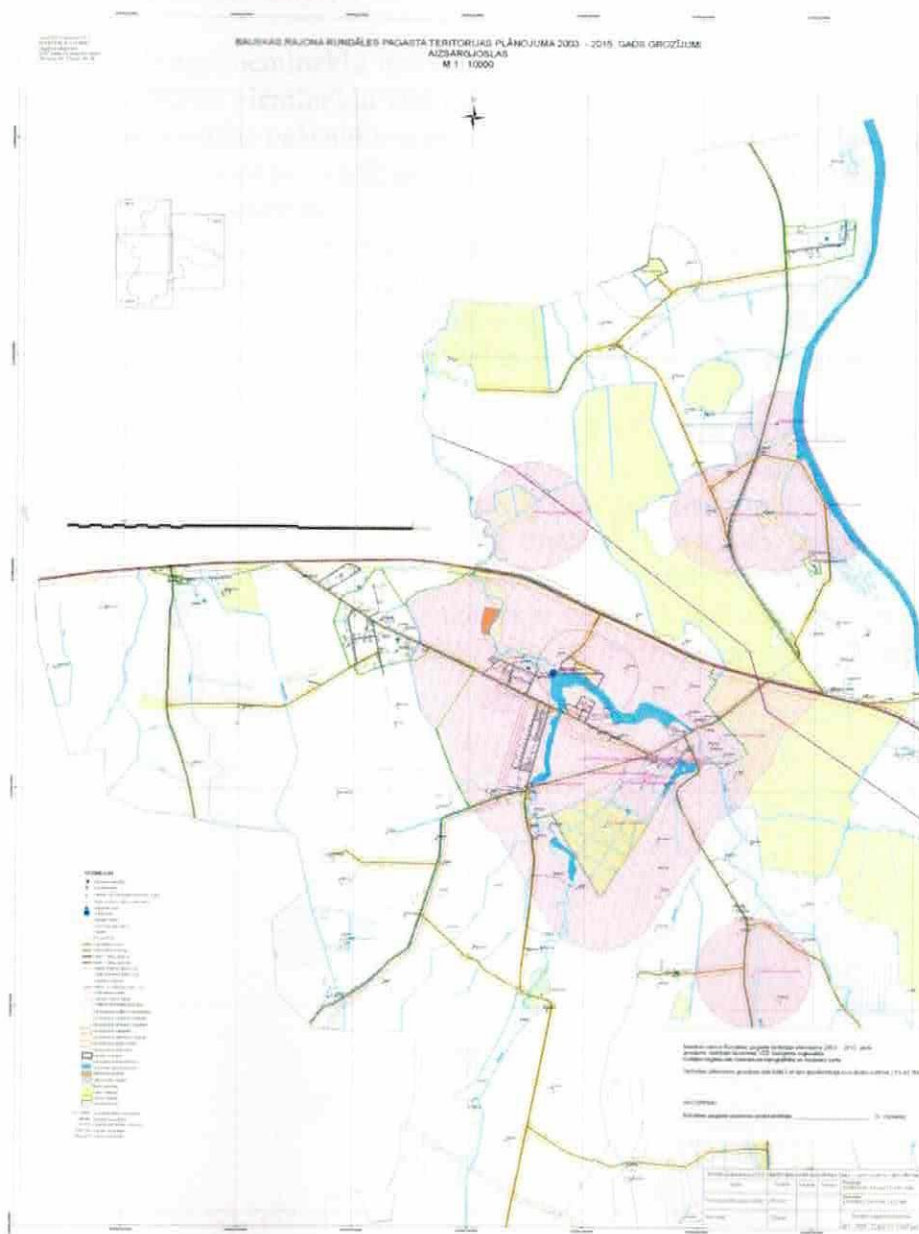
Kultūras pieminekļu teritorijas vairumā gadījumu pieder vienam īpašniekam. Zemju īpašumi ap kultūras pieminekļu teritorijām pieder gan valstij, gan pašvaldībai, gan juridiskām un privātām personām. Ņemot vērā Zemgales ainavas raksturu – plašas atklātas ainavas, īpašumos veikto darbību savstarpējā ietekme atstāj iespaidu daudzu citu īpašumu kultūrvēsturiskajās un estētiskajās kvalitātēs. Kultūras pieminekļa individuālās aizsardzības zonas projekts izstrādāts ievērtējot esošās īpašumu robežas un plānotos attīstības mērķus.

VI NODAĻA

6. Kultūras pieminekļa „Rundāles pils apbūves ansamblis” teritorijas un individuālās aizsargjoslas (aizsardzības zonas) robežas

6.1. Esošā kultūras pieminekļa aizsargjosla

Rundāles pils apbūves ansambļa aizsargjosla (aizsardzības zona) tiek noteikta, lai nodrošinātu kultūras pieminekļa aizsardzību un saglabāšanu, kā arī, lai samazinātu dažāda veida negatīvo ietekmi. Līdz tiek apstiprināta kultūras pieminekļa individuālā aizsargjosla (aizsardzības zona), aizsargjoslas (aizsardzības zonas) ap kultūras pieminekli platums ir 500 m.

6.1.attēls. Esošās aizsardzības zonas.

6.2. Projektētā kultūras pieminekļa individuālā aizsardzības zona (aizsargjosla)

Izstrādājot individuālās aizsardzības zonu tika ņemta vērā:

- vēsturiskā plānojuma struktūra,
- kultūras pieminekļiem pieguļošās vides dabiskās robežas,
- iespējas piekļūt piemineklim,
- kultūras pieminekļa redzamība no galvenajiem skatu punktiem un redzamība no kultūras pieminekļa,
- kultūrvēsturiskās ainavas saglabāšanas nepieciešamība,
- individuālās aizsardzības zonas teritorijā dzīvojošo iedzīvotāju, uzņēmēju intereses,
- reālās iespējas individuālās aizsardzības zonas teritorijā nodarboties ar saimniecisko darbību

Nosakot kultūras pieminekļu individuālās aizsardzības zonas lielumu un robežas, tika ņemts vērā kultūras pieminekļu statuss, ainaviskās vērtības un teritorijas attīstības prioritātes atbilstoši vietējās pašvaldības attīstības programmai un teritorijas plānojumam. Tādējādi saglabāt ainaviskās vērtības un teritorijas attīstības prioritātes atbilstoši pašvaldības attīstības programmai.

Sākotnēji tika plānots izveidot Rundāles pils apbūves ansambļa individuālo aizsardzības zonu (aizsargjoslu) iekļaujot tajā Mežotnes pilskalna teritoriju, Mežotnes evaņģēliski luteriskās baznīcas un tās tuvumā esošo māju teritorijas, kā arī no Pilsrundāle – Adžūni autoceļa ainavu teritorijas un skatus uz plašajiem un auglīgajiem Zemgalei raksturīgajiem Rundāles pagasta tīrumiem.

Lai saskaņotu uzņēmēju, zemnieku un VKPAI prasības kultūras pieminekļu aizsardzībā un saglabāšanā un saglabātu novada attīstību, tika nolemts pārējās teritorijas aizsardzības prasības iestrādāt Rundāles novada Teritorijas plānojumā.

Tika nolemts, ka VA „Rundāles pils muzejs” speciālisti izstrādā ieteikumus apbūves un labiekārtojuma elementu veidošanai un būvmateriālu pielietojumam individuālās aizsardzības zonā kultūras pieminekļu un citu kultūrvēsturiski nozīmīgu ēku un būvju renovācijas, rekonstrukcijas vai kārtējo remonta veikšanas gadījumos, kā arī konsultē būvniecības gadījumos.

6.3. Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa „Rundāles pils apbūves ansamblis” individuālās aizsardzības zonas (aizsargjoslas) robežas apraksts

Robežas posma Nr.	Robežas posmu apraksts
1-2	Līnija ZA virzienā pa valsts reģionālā autoceļa Dobeles-Bauska malu no tilta pār Īslīces upi līdz nekustamā īpašuma „Saulstari” kadastra robežai (X-500039,258; Y- 254023,193)
2-3	Līnija D virzienā no valsts reģionālā autoceļa Dobeles-Bauska pa nekustamā īpašuma „Saulstari” kadastra robežu un meža malu līdz nekustamā īpašuma „Mežmales” kadastra robežai (X-502206,927; Y-253113,164)
3-4	Līnija DA virzienā no nekustamā īpašuma „Mežmales” kadastra robežas pa meža malu līdz nekustamā īpašuma „Bangas” kadastra robežai (X-502034,972; Y- 252840,905)
4-5	Līnija DR pa nekustamā īpašuma „Bangas” un nekustamā īpašuma „Cepļi” kadastra robežu līdz Īslīces upei (X-502420,293; Y-252352,425)
5-6	Līnija DA virzienā no nekustamā īpašuma „Bangas” kadastra robežas pa Īslīces upes kreiso krastu līdz nekustamā īpašuma „Radziņi” māju aizsargstādījumu robežai (X-502179,876; Y-252211,462)
6-7	Līnija R virzienā pa nekustamā īpašuma „Radziņi” māju aizsargstādījumu robežu līdz valsts vietējam autoceļam Pilsrundāle-Adžūni (X-502270,81; Y- 251390,87)
7-8	Līnija R virzienā no valsts vietējam autoceļa Pilsrundāle-Adžūni pa ceļa malu līdz Dzirnupītes upei (X-502113,5445; Y- 251347,6544)
8-9	Līnija D virzienā pa Dzirnupītes upes malu līdz nekustamā īpašuma „Spricēnu lauks” kadastra robežai (X-501988,80; Y-251301,82)
9-10	Līnija ZR virzienā pa nekustamā īpašuma „Spricēnu lauks” kadastra robežu līdz pašvaldības autoceļam Mazrundāle-Vecrundāle (X-501223,17; Y- 249672,48)
10-11	Līnija R un Z virzienā pa pašvaldības autoceļa Mazrundāle-Vecrundāle malu līdz pašvaldības ielai Upmalas iela (X-500732,97; Y-250028,15)
11-12	Līnija R virzienā no pašvaldības ielas Upmalas iela pa valsts vietējā autoceļa Pilsrundāle-Svitene-Klieņi malu līdz nekustamā īpašuma „Mazrundāle” kadastra robežai (X-500497,14; Y-251993,76)
12-13	Līnija R virzienā pa valsts vietējā autoceļa Pilsrundāle-Svitene-Klieņi malu līdz novadgrāvim un nekustamā īpašuma „Irbes” kadastra robežai (X-500433,11; Y-251987,50)
13-14	Līnija ZR virzienā no valsts vietējā autoceļa Pilsrundāle-Svitene-Klieņi pa novadgrāvi līdz nekustamā īpašuma „Irbes” kadastra robežai (X-500000,20; Y-251840,74)
14-15	Līnija ZA virzienā pa nekustamā īpašuma „Gravas” kadastra robežu līdz valsts vietējam autoceļam Pilsrundāle-Dzirnieki (X-499709,60; Y-252552,00)
15-16	Līnija ZR virzienā pa valsts vietējā autoceļa Pilsrundāle-Dzirnieki malu (X-500040,02; Y-253091,12)
16-17	Līnija ZR virzienā pa valsts vietējā autoceļa Pilsrundāle-Dzirnieki malu (X-499744,42; Y-253263,34)
17-18	Līnija Z un ZA virzienā pa novadgrāvja malu līdz Īslīces upei (X- 499572,06; Y-253351,93)
18-1	Līnija Z virzienā pa Īslīces upes malu līdz tiltam uz valsts reģionālajam autoceļma Dobeles - Bauska (X-500030,19; Y-253988,63)

VII NODAĻA

7. Individuālās aizsardzības zonas zonējums

7.1. Individuālās aizsardzības zonas (aizsargjoslas) sadalījums zonās

Aizsardzības zonas teritorija sadalīta zonās pēc prasību apjoma atbilstoši vietas raksturam.

Zonas ar augstu kultūrvēsturisko pieminekļu koncentrāciju atšķiras kvalitatīvi un vizuāli, tādēļ kultūras pieminekļu individuālajā aizsardzības zonā tika izdalītas teritorijas daļas, kurām nepieciešami atšķirīgi uzturēšanas režīma noteikumi:

1. Rundāles pils apbūves ansambļa tuvās ietekmes zona (A);
2. Rundāles pils apbūves ansambļa ainavas vidējās ietekmes zona(B);
3. Pilsrundāles ciemata apbūves neitrālā zona (C)

7.2. Rundāles pils apbūves ansambļa tuvās ietekmes zona

7.2.1. Rundāles pils apbūve ansambļa tuvās ietekmes zonā atrodas valsts nozīmes arhitektūras pieminekļu teritorijas:

- „Rundāles pils apbūves ansamblis” (valsts aizsardzības Nr. 6178),
- „Rundāles pils” (valsts aizsardzības Nr.6181),
- „Rundāles pils dārznieka māja” (valsts aizsardzības Nr. 6182),
- „Rundāles pils krogs un kalpu māja” (valsts aizsardzības Nr.6183),
- „Rundāles pils parks” (valsts aizsardzības Nr.6185),
- „Rundāles pils staļļi ar saimniecības piebūvēm” (valsts aizsardzības Nr.6186),
- „Rundāles pils vārti un žogs” (valsts aizsardzības Nr.6187),

7.2.2. Rundāles pils apbūve ansambļa tuvās ietekmes zonā atrodas kultūrvēsturiski nozīmīgi objekti un to teritorijas:

- Rundāles muižas dienestnieku māja („Sarkanā māja”),
- Rundāles muižas dienestnieku māja („Upes māja”),
- Rundāles muižas moderniecības māja („Pienotava”),
- Kalpu māja („Baltā māja”),
- Mazrundāles muižas dzīvojamā ēka,
- Brūzis (Āboliņi),
- Rundāles muižas iebraucamā ceļa un Īslīces upes tilta vieta
- Aleja gar ceļu no Rundāles pils līdz tiltam pie Dzirnauvu dīķa.
- Amatnieku māju apbūve gar autoceļu Pilsrundāle-Dzirnieki

7.2.3. Rundāles pils apbūves ansambļa tuvās ietekmes zonas (A) teritorijas apraksts

Rundāles pils apbūves ansambļa tuvās ietekmes zonas teritorija ir Rundāles pils apbūves ansambļa ainavas daļa ar atklātu ainavas telpu un vēsturiskiem elementiem Rundāles pils tuvākā apkārtnē, kuras uzdevums ir nodrošināt kvalitatīvus kultūrvēsturiski atbilstošus tuvos un vidējos skatus uz Rundāles pili un skatus no Rundāles pils. Ziemeļu pusē no Rundāles pils, Bērsteles un Īslīces upju krastos veidojas augošo koku ieskauda atklāta, līdzena teritorija, kuru šķērso alejas un teritorijas centrā atrodas Rundāles pils ar parku. Zonas dienvidu daļā ir dabiska meža un Bērsteles upes, ar

tās krastu apaugumu, ainava. Zemnieku sētas ieskaudas koku puduros atrodas plašā, līdzenā lauku ainavā ar redzamām tālām mežu robežām arī aiz aizsardzības zonas robežas. Austrumu un Rietumu virzienos no Rundāles pils apbūves ansambļa atrodas aramzemes un pļavas, kas redzamas vēl aiz zonas robežas.

Izdalīta apakšzonas teritorija (A1), kas atrodas tuvajā skatu perspektīvā uz Rundāles pili, no Rundāles pils parka uz rietumiem valsts vietējā autoceļa V1031 Pilsrundāles - Adžūni abās pusēs, kurā ir noteikti atšķirīgi uzturēšanas noteikumi no pārējās šīs zonas teritorijas uzturēšanas noteikumiem (8.4.1.1.p.).

Izdalīta apakšzonas teritorija (A2), kas atrodas valsts vietējā autoceļa Pilsrundāle – Dzirnietki abās pusēs, kurā ir jau esoša apbūve un šajā teritorijā ir noteikti atšķirīgi uzturēšanas noteikumi no pārējās šīs zonas teritorijas uzturēšanas noteikumiem (8.4.1.2.p.).

7.2.4. Rundāles pils apbūve ansambļa tuvās ietekmes zonas (A) robežu apraksts

Robežas posma NR.	Robežas posma apraksts
1-2	Līnija DA virzienā no tilta pār Īslīces upi un valsts vietējā autoceļa „Pilsrundāle -Dzirnieki” pa Īslīces upi līdz nekustamā īpašuma Cepļi kadastra robežai (X- 501877,81; Y-252611,73)
2-3	Līnija D virzienā gar Īslīces upes malu līdz nekustamā īpašuma Bangas kadastra robežai (X- 502087,33; Y- 252293,49)
3-4	Līnija DR virzienā gar Īslīces upes malu līdz nekustamā īpašuma Radziņi māju aizsargstādījumu robežai (X-502381,79 ; Y-251578,45)
4-5	Līnija R virzienā pa Radziņu māju aizsargstādījumu robežu līdz autoceļam Pilsrundāle-Adžūni (X- 502270,81; Y-251390,87)
5-6	Līnija R virzienā pa ceļu līdz Dzirnupītes upei (X-502110,05; Y- 251353,18)
6-7	Līnija D virzienā pa Dzirnupītes malu līdz nekustamā īpašuma Spricēnu lauks kadastra robežai (X-501988,80; Y- 251301,82)
7-8	Līnija ZR virzienā pa nekustamā īpašuma Spricēnu lauks kadastra robežai līdz pašvaldības autoceļam Mazrundāle-Vecrundāle (X-501223,17; Y- 249672,48)
8-9	Līnija R virzienā pa pašvaldības autoceļa Mazrundāle-Vecrundāle malu (X-500732,97; Y- 250028,15)
9-10	Līnija Z virzienā pa pašvaldības autoceļa Mazrundāle-Vecrundāle malu līdz valsts vietējam autoceļam Pilsrundāle-Svitene-Klieņi (X-500465,97 ; Y- 250157,09)
10-11	Līnija R virzienā pa valsts vietējā autoceļa Pilsrundāle-Svitene-Klieņi malu līdz nekustamā īpašuma Mazrundāle kadastra robežai (X- 500493,69; Y- 251972,68)
11-12	Līnija Z virzienā pa nekustamā īpašuma Mazrundāle kadastra robežu (X-500497,14; Y- 251993,76)
12-13	Līnija A virzienā pa nekustamā īpašuma Mazrundāle kadastra robežu (X-500433,11; Y-251987,50)
13-14	Līnija D virzienā pa nekustamā īpašuma Mazrundāle kadastra robežu (X-500375,33; Y- 252109,35)
14-15	Līnija A virzienā pa nekustamā īpašuma Mazrundāle kadastra robežu (X-500442,30; Y-252109,09)
15-16	Līnija A virzienā pa nekustamā īpašuma Mazrundāle kadastra robežu līdz Bērsteles upei (X-500441,36; Y- 252083,82)
16-17	Līnija Z virzienā pa Bērsteles upes malu līdz Dzirnavu tiltam pār Īslīces upi (X- 500569,76; Y- 252111,43)
17-18	Līnija A virzienā pa Dzirnavu dīķa malu un turpinājumā Īslīces upes malu līdz autoceļam Pilsrundāle-Svitene-Klieņi (X-500769,62; Y- 252747,69)
18-1	Līnija A virzienā pa Īslīces upi (X-501326,25 ; Y-252703,09)

7.3. Rundāles pils apbūves ansambļa ainavas vidējās ietekmes (B) zona

7.3.1. Rundāles pils apbūves ansambļa ainavas vidējās ietekmes zonā (B) atrodas kultūrvēsturiski nozīmīgi objekti un to teritorijas:

- Tilts pār Īslīces upi uz autoceļa Dobeles – Bauska,
- Apstādījumu josla gar autoceļa Dobeles – Bauska malu,
- Īslīces upes krastu apaugums,
- Ainava, kas paveras no autoceļa Dobeles – Bauska Rundāles pils virzienā un Mieleiku meža virzienā

7.3.2. Rundāles pils apbūves ansambļa ainavas vidējās ietekmes zonas (B) teritorijas apraksts

Rundāles pils apbūves ansambļa ainavas vidējās ietekmes zonā ir Rundāles pils apbūves ansambļa perifērijas daļa, jeb aizsardzības zonas teritorija, kas labi saskatāma no Rundāles pils un arī no tās vairākos skatu punktos paveras skati uz Rundāles pili. Šīs teritorijas uzdevums ir saglabāt baroka arhitektūras un dārzu mākslas piemineklim raksturīgo plašo atklāto ainavu ar skatu līnijām līdz mežiem, upju krastu koku apaugumu.

7.3.3. Rundāles pils apbūves ansambļa ainavas vidējās ietekmes zonas (B) robežas apraksts

Robežas posma NR.	Robežas posma apraksts
1-2	Līnija ZA virzienā no nekustamā īpašuma Saulstari ZA punkta līdz autoceļam Dobeles – Aizkraukle (X- 501940,51; Y- 252697,66)
2-3	Līnija R virzienā pa autoceļa Dobeles-Bauska malu līdz tiltam pār Īslīces upi (X- 502215,22; Y- 253110,96)
3-4	Līnija D virzienā pa Īslīces upes malu līdz nekustamā īpašuma „Lingotāju lauki” kadastra robežai (X-500039,26; Y- 254023,19)
4-5	Līnija DR virzienā pa nekustamā īpašuma „Lingotāju lauki” kadastra robežu līdz valsts vietējam autoceļam Dzirnietki – Pilsrundāle (X-500030,19 ;Y- 253988,63)
5-6	Līnija DA virzienā pa valsts vietējā autoceļam Dzirnietki – Pilsrundāle līdz nekustamā īpašuma „Gravas” kadastra robežai (X- 499572,06; Y- 253351,93)
6-7	Līnija DA virzienā pa nekustamā īpašuma „Gravas” kadastra robežu līdz Īslīces upei (X- 499572,06; Y- 253351,93)
7-8	Līnija A virzienā pa Īslīces upi līdz nekustamā īpašuma „Drupas” kadastra robežai (X- 500156,87; Y-253435,24)
8-9	Līnija A virzienā pa Īslīces upi līdz pašvaldības ielai Sudmalu iela (X- 500156,87; Y-253435,24)
9-10	Līnija ZA virzienā pa Sudmalu ielu un pašvaldības autoceļu Sudmalu kapi - Dzirnietku autobusu pieturai (X- 500789,65; Y- 253166,74)
10-11	Līnija DA virzienā pa Sudmalu kapu kadastra robežu līdz nekustamā īpašuma „Dobuļi” kadastra robežai (X-500917,85; Y- 253277,73)
11-12	Līnija D virzienā pa Sudmalu kapu kadastra robežu un nekustamā īpašuma „Dobuļi” kadastra robežai (X-501181,26; Y-253053,35)
12-13	Līnija A virzienā pa Īslīces upi līdz nekustamā īpašumu Saulstari kadastra robežai (X-501129,54; Y-252964,67)
	Līnija ZA virzienā pa nekustamā īpašumu Saulstari kadastra robežu līdz nekustamā īpašuma „Mežmales” kadastra robežai (X-501792,27; Y- 252660,00)

7.4. Pilsrundāles ciemata apbūves zona (neitrālā zona) (C)

7.4.1. Pilsrundāles ciemata apbūves zonā (neitrālajā zonā) (C) atrodas kultūrvēsturiski nozīmīgi objekti un to teritorijas:

- Rundāles ūdensdzirnavas,
- Vējdzirnavu drupas,
- Sudmalu kapi,
- Īslīces upes krastu apaugums Pilsrundāles ciema teritorijā.

7.4.2. Pilsrundāles ciemata apbūves zonas (neitrālās zonas) (C) teritorija

Pilsrundāles ciemata apbūves zonas (C) teritorijā ir Pilsrundāles ciemata attīstības teritorija, kuras uzdevums nodrošināt Pilsrundāles ciemata attīstību harmoniskā saskaņā ar Rundāles pils apbūves ansambļa kultūrvēsturisko nozīmību.

7.4.3. Pilsrundāles ciemata apbūves zonas (neitrālās zonas) (C) robežas apraksts

Robežas posma NR.	Robežas posma apraksts
1-2	Līnija Z virzienā no nekustamā īpašuma ZA punkta līdz mežam (X-501940,51; Y- 252697,67)
2-3	Līnija DA virzienā pa meža malu pāri ceļam Pilsrundāle-Svitene-Klieņi līdz nekustamā īpašuma Atvari Z punktam (X-502034,97; Y- 252840,91)
3-4	Līnija DA virzienā līdz nekustamā īpašuma „Ceplī” Z punktam (X-502174,43; Y-252654,72)
4-5	Līnija DR virzienā pa nekustamā īpašuma „Ceplī” ZR robežu (X-502420,29; Y- 252352,43)
5-6	Līnija ZR virzienā pa Īslīces upi (X-502179,88; Y-252211,46)
6-1	Līnija ZA virzienā (X- 501792,27; Y-252660,00)
7-8	Līnija A virzienā pa Rundāles HES kadastra līniju (X-500637,32; Y-253137,34)
8-9	Līnija ZA virzienā pa Sudmalu ielu (X-500916,71; Y-253276,69)
9-10	Līnija A virzienā pa Sudmalu kapu kadastra robežu (X- 500923,83; Y-253182,37)
10-11	Līnija D virzienā pa Sudmalu kapu kadastra robežu (X-501181,26; Y-253053,35)
11-12	Līnija DR virzienā pa Dzirnauv diķa malu līdz ceļam Dzirnietki – Pilsrundāle (X-501129,54; Y-252964,67)
12-13	Līnija D virzienā pāri Dzirnietki – Pilsrundāle ceļam (X-500729,34; Y-252767,70)
13-14	Līnija D virzienā pa Bērsteles upi līdz nekustamā īpašuma Mazrundāle ZA punktam (X-500760,97; Y-252728,04)
14-15	Līnija R virzienā pa nekustamā īpašuma Mazrundāle kadastra robežu (X-500516,78; Y-252103,94)
15-16	Līnija D virzienā pa nekustamā īpašuma Mazrundāle kadastra robežu (X-500375,33; Y-252109,35)
16-17	Līnija DR virzienā pa ceļu Pilsrundāle-Svitene-Klieņi līdz nekustamā īpašuma Ilgas D punktam (X-500433,11; Y-251987,50)
17-18	Līnija D virzienā Īslīces upes malu līdz nekustamā īpašuma „Mazrundāle” kadastra robežai (X-500000,20; Y-251840,74)
18-19	Līnija R virzienā pa nekustamā īpašuma „Mazrundāle” kadastra robežu līdz nekustamā īpašuma „Mazrundāle” Z punktam (X-499709,60; Y-252552,00)
19-20	Līnija D virzienā pa nekustamā īpašuma „Mazrundāle” kadastra robežu līdz valsts vietējam autoceļam Pilsrundāle – Svītene -Klieņi (X-500040,02; Y-253091,12)
20-21	Līnija R virzienā pa valsts vietējā autoceļa Pilsrundāle–Svitene-Klieņi malu līdz nekustamā īpašuma „Irbes” kadastra robežai (X- 499744,42; Y-253263,34)
21-22	Līnija ZR virzienā pa novadgrāvja malu līdz nekustamā īpašuma nekustamā īpašuma „Mazgravas” kadastra robežai (X- 500375,33; Y- 252109,35)
23-24	Līnija A virzienā pa valsts vietējā autoceļa Pilsrundāle-Dzirnietkimalu līdz nekustamā īpašuma „Meldriņi” kadastra robežai (X- 500442,30; Y-252109,09)
24-25	Līnija A virzienā pa Īslīces upes malu līdz nekustamā īpašuma Rundāles ūdensdzirnavas kadastra robežai (X-500441,36; Y- 52083,82)

VIII NODAĻA

8. Uzturēšanas režīma noteikumi

8.1. Noteikumi nosaka

Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa „Rundāles pils apbūves ansamblis”, kurā ietilpst valsts nozīmes arhitektūras pieminekļi - Rundāles pils apbūves ansamblis” (valsts aizsardzības Nr. 6178) „Rundāles pils” (valsts aizsardzības Nr. 6181), „Rundāles pils dārznieka māja” (valsts aizsardzības Nr. 6182), „Rundāles pils krogs un kalpu māja ” (valsts aizsardzības Nr. 6183), „Rundāles pils parks” (valsts aizsardzības Nr. 6185), „Rundāles pils staļļi ar saimniecības piebūvēm” (valsts aizsardzības Nr. 6186) un „Rundāles pils vārti un žogs” (valsts aizsardzības Nr. 6187) individuālās aizsardzības zonas teritorijas (turpmāk – **Rundāles pils apbūves ansambļa aizsardzības zona**) **saglabāšanas, aizsardzības, izmantošanas** (zemes vienību sadalīšanas, būvniecības, rekonstrukcijas, renovācijas un citas saimnieciskās darbības veikšanas, kas saistīta ar kultūrvēsturiskās vides pārveidošanu) un **attīstības projektu īstenošanas kārtību**.

8.2. Noteikumi ir saistoši

Visiem **Rundāles pils apbūves ansambļa aizsardzības zonā** nekustamo īpašumu un objektu īpašniekiem, valdītājiem, lietotājiem un nomniekiem.

8.3. Izveidošanas mērķis

Nepieļaut kultūrvēsturiskās vides būtiskus pārveidojumus, saglabāt un aizsargāt kultūrvēsturiskās vērtības:

8.3.1. kultūrvēsturisko apbūvi un plānojuma struktūru:

- baroka arhitektūras, mākslas un dārzu pieminekli - Rundāles pils apbūves ansambli ar parku,
- Mazrundāles muižu u.c. kultūrvēsturiski vērtīgas ēkas un būves, kas saistās ar muižu saimniecību un pagastu sabiedriskās apbūves attīstību;
- vēsturiski izveidojušos ceļu un ielu tīklu,
- Zemgales novadiem raksturīgās zemnieku sētas,
- vēsturiskās kapsētas,
- u.c. kultūrvēsturiskas teritorijas;

8.3.2. dabisko vidi:

- dabisko Zemgales līdzenuma reljefu,
- aramzemes, ganības un mežu pudurus,
- ūdensteces, ūdenstilpes un to krastmalas,
- alejas, dārzus, koku grupas un citus stādījumus;

8.3.3. kultūrvēsturiski izveidojušos ainavu:

- Rundāles pils apbūves ansambli kā centrālo ainavas elementu un ainavas dominanti;
- plašas un atklātas lauksaimniecības zemju ainavas ar mežu puduriem bijušo muižu apkārtnē un lapu koku audzēs ieskaitām zemnieku sētām (viensētām).

8.4. Vispārīgie uzturēšanas režīma noteikumi

8.4.1. Atļautā izmantošana un izmantošanas nosacījumi:

- 8.4.1.1. visā valsts nozīmes kultūras pieminekļa „Rundāles pils apbūves ansamblis” aizsardzības zonā kultūras pieminekļu uzturēšana un teritorijas izmantošana tiek regulēta atbilstoši normatīvajiem aktiem, Rundāles novada teritorijas plānojumam un Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas (VKPAI) norādījumiem par kultūras pieminekļu aizsardzību un izmantošanu, kas tiek izsniegti valsts nozīmes kultūras pieminekļa „Rundāles pils apbūves ansamblis” aizsardzības zonas teritorijā esošo kultūras pieminekļu īpašniekiem,
- 8.4.1.2. esošajos nekustamajos īpašumos to apsaimniekošanai, lauksaimnieciskajai ražošanai un citai saimnieciskajai darbībai netiek izvirzītas papildus prasības attiecībā uz zemes vienību lielumu, esošo būvju apjomiem un izvietojumu teritorijā tiktāl, ciktāl tas nav pretrunā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem, Rundāles novada teritorijas plānojumu un šo Uzturēšanās režīma noteikumu vispārīgajām (8.4.punkta) un atsevišķu zonu (skatīt 8.5.; 8.6.un 8.7.punkta) izmantošanas prasībām;
- 8.4.1.3. atļauta lauku viensētu (zemnieku sētu) atjaunošana vēsturisko ēku vietā, jaunu viensētu (zemnieku sētu) veidošana atļauta saskaņojot ēku un būvju novietojumu ar Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju (VKPAI), kas ņem vērā VA „Rundāles pils muzejs” izstrādātos ieteikumus;
- 8.4.1.4. veicot kultūras pieminekļu un citu kultūrvēsturiski nozīmīgu ēku un būvju renovāciju, rekonstrukciju vai kārtējo remontu saglabājams ēkas apjoms, jumta forma, fasāžu apdares materiālu pielietojums, oriģinālie vēsturiskie logi un durvis, konstruktīvā sistēma un plānojums, atbilstoši Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekciju (VKPAI) noteikumiem un VA „Rundāles pils muzejs” ieteikumiem;
- 8.4.1.5. atļautā ēku un būvju būvniecība, restaurācija un rekonstrukcija veicama saskaņā ar Rundāles novada pašvaldības Būvvaldes izsniegto Plānošanas arhitektūras uzdevumu (PAU), kurā obligāti ietverami VA „Rundāles pils muzejs” administrācijas izstrādātie ieteikumi apbūves apjomiem, apbūves un labiekārtojuma elementu veidošanai un būvmateriālu pielietojumam un VKPAI noteikumi;
- 8.4.1.6. saimnieciskā darbība un kultūrvēsturiskās vides pārveidošana, kas atļauta Rundāles novada teritorijas plānojumā un šajos Uzturēšanās režīma noteikumos saskaņojama ar Rundāles novada pašvaldību, kas ņem vērā VA „Rundāles pils muzejs” izstrādātos ieteikumus;
- 8.4.1.7. šo noteikumu ievērošanu kontrolē VKPAI un Rundāles novada dome;
- 8.4.1.8. VKPAI sadarbībā ar VA „Rundāles pils muzejs” pēc nekustamo īpašumu īpašnieku pieprasījuma, sagatavo un izsniedz norādījumus par aizsardzības zonas kultūrvēsturiskās vides saglabāšanu un izmantošanu īpašumu teritorijā.

8.4.2. Aizliegtā izmantošana:

- 8.4.2.1. nav atļautas tādas saimnieciskā darbības veikšana, kas apdraud kultūras pieminekļu un citu kultūrvēsturiski nozīmīgu objektu un kultūrvēsturiskās ainavas kvalitatīvu saglabāšanu un izmantošanu, kā arī var izraisīt būtiskus kultūrvides pārveidojumus;
- 8.4.2.2. aizliegta vēja elektrostaciju, sakaru komunikāciju mastu un citu liela apjoma un ainavā dominējošu inženierkomunikāciju objektu izvietošana;
- 8.4.2.3. aizliegta jaunu gaisvadu elektroapgādes un sakaru līniju būvniecība (jāiegulda kabelī);
- 8.4.2.4. aizliegts ierīkot atkritumu izgāztuves, uzglabāt atkritumus tiem neparedzētās vietās un piesārņot un piesārņot vidi ar atkritumiem;
- 8.4.2.5. aizliegts atklāti uzkrāt un uzglabāt metāllūžņus, lietotos transportlīdzekļus, sadzīves tehniku u.t.m.l.;
- 8.4.2.6. aizliegts uzsākt jaunu būvniecību vai veikt rekonstrukciju vidi degradējošu objektu teritorijās (skatīt pielikumā Nr.6) pirms nav veikta degradējošu objektu un teritoriju sakārtošana un/vai nojaukšana;
- 8.4.2.7. nav pieļaujama nezāļu joslu, mazvērtīgu kokaugu apauguma (alkšņu, krūmu) veidošanās lauksaimniecībā un lauksaimnieciskajā ražošanā izmantojamajās teritorijās, kā arī robežjoslās starp atsevišķiem nekustamiem īpašumiem un laukaugu sējplatībām, kā arī teritorijās gar valsts un pašvaldības ceļiem;
- 8.4.2.8. aizliegts veikt darbības, kuru rezultātā var tik izmainīta dabiskā vide (upju krastu līnijas, reljefs, koku stādījumi).

8.5. Rundāles pils apbūve ansambļa ainavas tuvās ietekmes zonas uzturēšanas režīma noteikumi

8.5.1. Atļautā izmantošana un izmantošanas nosacījumi:

- 8.5.1.1. saglabājama vēsturiskā plānojuma struktūra Rundāles pils apbūves ansambļa tuvās ainavas telpas dabiskā vizuālā robeža - Bērsteles un Īslīces upju krasti ar blīvu un daudzveidīgu lapu koku un krūmu joslu;
- 8.5.1.2. saglabājama vēsturiskā ceļa uz Rundāles pili aleja (tagad Pilsrundāle – Dzirnietu ceļa posms no Pilsrundāles līdz Dzirnietu ūdenskrātuvei), kopjot tajā esošos dažādu sugu un dažāda vecuma kokus (zirgkastaņas, papeles, liepas), kokiem veidojot zaru vainagus, apzāģējot vecos zarus un aleju pakāpeniski atjaunojot ar jauniem kokiem;
- 8.5.1.3. saglabājami esošie dzīvžogi, kas atdala Rundāles pils ābeļdārzu un vēlāku laiku apbūvi un papildināmi ar jauniem stādījumiem;
- 8.5.1.4. jaunas mazstāvu dzīvojamās un publiskās apbūves veidošana atļauta tikai uz esošajām zemes vienībām, saskaņā ar Rundāles novada teritorijas plānojumā

noteikto atļauto (plānoto) izmantošanu (zonējumu), VA „Rundāles pils muzejs” izstrādātos ieteikumus un pirms tam obligāti izstrādājot detālplānojumu un saņemot pozitīvu atzinumu no Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas (VKPAI)

- 8.5.1.5. uz esošās zemes vienības atļauta vienas dzīvojamās ēkas vai publiskās ēkas būvniecība teritorijas plānojumā noteiktajās mazstāvu apbūves teritorijās (DzM) un publiskajās apbūves teritorijās (P);
- 8.5.1.6. ēkas vai būves uz zemes vienības jāizvieto iespējamajā vistālākajā punktā no Rundāles pils apbūves ansambļa, lai maksimāli saglabātu atklātas teritorijas;
- 8.5.1.7. jaunas dzīvojamās vai publiskās ēkas novietojums, būvapjomi, konstruktīvās daļas un apdares elementi un ārtelpas risinājumi jāpamato detālplānojumā ar telpiskās vizualizācijas trijās dimensijās (3D) attēlu vai modeli, parādot jaunā būvapjoma un labiekārtojuma iekļaušanos kultūrvēsturiskajā ainavā;
- 8.5.1.8. atļautais maksimālais jaunveidojamo ēku un būvju augstums līdz jumta korei -7m,;
- 8.5.1.9. jumta ieklājumos, ārsienu būvniecībā ārdurvīm un logiem izmantojami tradicionāli Zemgales būvniecības materiāli vai tiem vizuāli līdzīgi būvniecības materiāli;
- 8.5.1.10. ēku ārsienu fasādes risinājumi, ielu apgaismes ķermeņi un ēku fasāžu izgaismojuma risinājumi saskaņojami ar Rundāles novada pašvaldību un ņemot vērā VA „Rundāles pils muzejs” izstrādātos ieteikumus;
- 8.5.1.11. kopto zaļumvietu (parku, skvēru u.c.) izveidošanai vai rekonstrukcijai un teritorijas labiekārtojuma objektu un infrastruktūras izveidei jāizstrādā labiekārtojumu un apstājumu projekts, kura risinājumi jāizvēlas ņemot vērā VA „Rundāles pils muzejs” ieteikumus;
- 8.5.1.12. palīgēku būvniecība, vides pārveidošana, tajā skaitā dzīvžogu veidošana jāaskaņo ar Rundāles novada pašvaldību un ņemot vērā VA „Rundāles pils muzejs” ieteikumus;
- 8.5.1.13. ierīkojami norobežojoši stādījumi autostāvvietām, lai tās nebūtu redzamas skatos no Rundāles pils, parka un ceļiem uz pili,;
- 8.5.1.14. saglabājami un atjaunojami esošie gar aleju virzienā uz Pilsrundāles ciematu un austrumu pusē no Rundāles pils meža parka esošo zemnieku sētu norobežojošie stādījumi, lai ēkas un saimnieciskā darbība nebūtu redzamas no Rundāles pils un autoceļa Pilsrundāle-Svitene – Klieņi;
- 8.5.1.15. nekustamajos īpašumos, kas piekļaujas virszemes ūdens noteces objektiem - Īslīces un Bērsteles upei, jāveic ūdensteču krastu un piekrastes joslā augošo koku kopšana, nepieļaujot pārpurvošanās procesu veicināšana;
- 8.5.1.16. saglabājamas esošās atklātās teritorijas lauksaimnieciskai darbībai kā pļavas, ganības un aramzeme;
- 8.5.1.17. izstrādājams vienots ainavas apsaimniekošanas plāni teritorijām uz dienvidiem un austrumiem no Rundāles pils meža parka gar Bērsteles upi un ap Spricēniem un Mazrundāli. Šajās teritorijās Rundāles parka meža kompozīcijas asu turpinājumos uzturami tāli un tuvi skati ar dabisku upes un ūdenskrātuves ainavas priekšplānu, aiz kura sākas plaša lauku

ainava ar koku puduriem un kokos ieskautām zemnieku sētām. Vēlma vainagu veidošana kokiem gar ceļu uz jaunsaimniecībām austrumos no Rundāles pils, kas ir nozīmīgi ainavas vidējā plāna elementi skatos no Rundāles pils un parka un sakopjama teritorija Bērsteles upes krastā pie Āboliņiem un Mazrundāles;

- 8.5.1.18. Izkopjams skats no Spricēnu ceļa caur Bērsteles upes krasta koku un krūmu apaugumu uz Mazrundāles brūzi un Rundāles pili;
- 8.5.1.19. saglabājami un kopjami Īslīces upes un tās palieņu pļavu ainaviski daudzveidīgie skati ar vēsturisko apbūvi - muižas kalpu mājām, tie ietverami apmeklētāju apskates ceļos, veidojot pieejas vietas un skatu punktus pie upes;
- 8.5.1.20. ainavu telpas robežā gar Bērsteles upes krasta kokiem izcelt Mazrundāles muižas un brūža ēkas. Saglabāt skatu no Mazrundāles uz Rundāles pili, lai tas neaizaugtu ar kokiem;
- 8.5.1.21. saglabājama un pilnveidojama panorāma skatos no Rundāles pils un parka partera daļas ceļiem uz Īslīces upes krastu dabisko apaugumu un Mieleiku mežu kā ainavisku vairāk pakāpju meža malu, kurā ir redzami tikai atsevišķu ēku jumti.

8.5.2. Aizliegtā izmantošana:

- 8.5.2.1. nav atļauta esošo zemes vienību sadalīšana;
- 8.5.2.2. nav atļauta jaunu blīvas apbūves teritoriju veidošana;
- 8.5.2.3. nav atļauta jaunu lauksaimniecisko ražošanas objektu (kaltes, angāri, fermas utml.) un citu ražošanas objektu būvniecība;
- 8.5.2.4. nav atļauta teritorijas apmežošana (lauksaimniecībā izmantojamās zemes lietošanas veidu kategorijas maiņa uz meža zemi);
- 8.5.2.5. nav atļauta jaunas apbūves veidošana valsts vietējā autoceļa V1031 Pilsrundāles - Adžūni pieguļošajā teritorijā (A1) tuvajā skatu perspektīvā uz Rundāles pili (skatīt Grafiskajā daļā), izņemot palīgēkas pie vēsturiskās viensētas „Spuldes”;
- 8.5.2.6. nav atļauta jaunas apbūves veidošana teritorijās A2 izņemot esošo būvju rekonstrukcija un remonts;
- 8.5.2.7. aizliegts izcirst kultūrvēsturiski nozīmīgus stādījumus.

8.6. Rundāles pils apbūves ansambļa ainavas vidējās ietekmes zonas uzturēšanas režīma noteikumi

8.6.1. Atļautā izmantošana un izmantošanas nosacījumi:

- 8.6.1.1. jaunu zemes vienību veidošana atļauta izstrādājot detālplānojumu un saņemot pozitīvu atzinumu no Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas (VKPAI) un ņemot vērā VA „Rundāles pils muzejs” viedokli;
- 8.6.1.2. minimālā jaunveidojamo zemes vienību platība - 1 ha;

- 8.6.1.3. uz zemes vienības atļauta vienas dzīvojamās ēkas būvniecība (atļauts tikai teritorijas plānojumā noteiktajās DzM teritorijās);
- 8.6.1.4. jaunas dzīvojamās ēkas novietojums, būvapjomi, konstruktīvās daļas un apdares elementi un ārtelpas risinājumi jāpamato detālplānojumā ar telpiskās vizualizācijas trijās dimensijās (3D) attēlu vai modeli, parādot jaunā būvobjekta un labiekārtojuma iekļaušanos kultūrvēsturiskajā ainavā;
- 8.6.1.5. atļautais maksimālais jaunveidojamo ēku un būvju augstums līdz jumta korei - 8 m;
- 8.6.1.6. ap esošajām un jaunveidojamām dzīvojamām mājām un palīgēkām jāveido lapu koku stādījumi, iekļaujot tās kultūrvēsturiskajā ainavā;
- 8.6.1.7. palīgēku būvniecība, saimnieciskā darbība un vides pārveidošana jāsaskaņo ar Rundāles novada pašvaldību un ņemot vērā VA „Rundāles pils muzejs” izstrādātos ieteikumus;
- 8.6.1.8. nekustamajos īpašumos, kas piekļaujas virszemes ūdens noteces objektiem - Īslīces un Bērsteles upei, jāveic ūdensteču krastu un piekrastes joslā augošo koku un krūmu kopšana, nav pieļaujama pārpurvošanās procesu veicināšana.

8.6.2. Aizliegtā izmantošana:

- 8.6.2.1. nav atļauta jaunu blīvas apbūves teritoriju veidošana,
- 8.6.2.2. nav atļauta teritorijas apmežošana (lauksaimniecībā izmantojamās zemes lietošanas veidu kategorijas maiņa uz meža zemi),
- 8.6.2.3. nav atļauta ēku un būvju būvniecība tuvāk par 200 m no valsts reģionālā autoceļa Dobeles - Bauska,
- 8.6.2.4. aizliegts izcirst kultūrvēsturiski nozīmīgi stādījumus: Dobeles- Bauskas autoceļam abās pusēs liepu un bērzu aleju no Īslīces upes tilta virzienā uz Bausku.

8.7. Pilsrundāles ciema apbūves zonas (neitrālās zonas) uzturēšanas režīma noteikumi

8.7.1. Atlautā izmantošana un izmantošanas nosacījumi:

- 8.7.1.1. teritorijas izmantošana un būvniecība tiek regulēta atbilstoši Rundāles novada teritorijas plānojuma un teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu prasībām, papildus ievērojot šīs apakšzonas Uzturēšanas režīma noteikumus;
- 8.7.1.2. C-1 teritorijā (mājas Rijnieki, Kraujas, Dzintari, Cepļi) maksimālais atļautais apbūves augstums līdz jumta korei – 8 m;
- 8.7.1.3. pa ražošanas teritoriju perimetru, ietverot esošos un plānotos ražošanas objektus un tehnikas novietnes, ierīkojami un uzturami regulāras vai brīvas formas aizsargstādījumi vai ainaviski izteismīgi dabīgi veidoti norobežojoši teritorijas apaugumi no lapu kokiem un krūmiem;

- 8.7.1.4. nekustamos īpašumos, kas piekļaujas virszemes ūdens noteces objektiem - Īslīces un Bērsteles upei veicami regulāri krastu un krastos augošo koku kopšanas darbi, nav pieļaujama pārpurvošanās procesu veicināšana;
- 8.7.1.5. vēsturiskā ceļa posma Pilsrundāle - Dzirmieki (V1002) līdz Kukšu krogam ainava veidojama ar norobežojošiem stādījumiem, aizsedzot mūsdienu būves ar lapu koku stādījumiem;
- 8.7.1.6. ražošanai izmantotajās teritorijās uzturams augsts ražošanas kultūras līmenis (izvērtējot vibrāciju, trokšņu, smaržu un putekļu ietekmes uz Rundāles pils apbūves ansambļa kvalitatīvu saglabāšanu un izmantošanu).

IX NODAĻA

9. Pārskats par projekta izstrādes gaitu

1. 2010.gada 19.jūlijā Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija, Rundāles novada dome un VA „Rundāles pils muzejs” noslēdza trīspusēju līgumu Nr.6P-FL-53 par Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa „Rundāles pils apbūves ansamblis” (valsts aizsardzības nr.6178) individuālās aizsargjoslas (aizsardzības zonas) projekta apsekošanas, izpētes, kā arī materiālu noformēšanas darbiem.

2. 2010.gada 9.septembrī tika pabeigts izstrādāt Darba uzdevums un darbu veikšanas tāme Rundāles pils individuālās aizsardzības zonas projekta izstrādei.

3. 30 dienas pirms aizsardzības zonas projekta izstrādes uzsākšanas rakstiski tika informēti kultūras pieminekļa īpašnieki (valdītāji), aizsardzības zonā ietilpstošo zemju un objektu īpašnieki (valdītāji), kā arī ievietota informācija vietējā laikrakstā ar lūgumu sniegt savus ierosinājumus un priekšlikumus projekta izstrādei (Pielikums Nr.2.)

4. 2010.gada 9.septembrī tika noslēgts līgums Nr. 88/2010 starp Rundāles novada domi un SIA „Vides Konsultāciju Birojs” par valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa „Rundāles pils apbūves ansamblis” individuālās aizsargjoslas (aizsardzības zonas) projekta izstrādi.

5. 2010.gada 16.novembrī SIA „Vides Konsultāciju Birojs” pieprasa Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijai sniegt individuālās aizsargjoslas projekta izstrādei nepieciešamo informāciju par uzturēšanas režīma noteikumiem un vēsturisko izziņu par objektu. (Pielikums Nr.1.)

6. 2010.gada 17.decembrī Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija iesniedz sagatavotos (Pielikums Nr.2.)

7. Projekta izstrādes laikā netika saņemts neviens priekšlikums, izņemot vairākus jautājumus par izstrādes procesu un kādā veidā tas ietekmēs katru zemes īpašnieku, kā arī jautājumu par iespējām izvietot zemnieku saimniecības vajadzībām vēja ģeneratoru, kas ir pieļaujams, jo jautātājs nedzīvo individuālās aizsardzības zonas teritorijā.

8. Projekta izstrādes gaitā notika vairākas darba grupas sēdes, kurās piedalījās VA „Rundāles pils muzeja”, Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas un Rundāles novada domes speciālisti. Izstrādātā projekta redakcija un uzturēšanas režīma noteikumi, kurā tika iestrādāts arī, ka zonā iekļaujas Mežotnes pilskalns un Bērsteles

baznīca, Rundāles novada domē netika akceptēta, sakarā ar to, ka projektā ir iekļauti objekti un teritorijas, kas nav minēti Projekta uzdevumā un Līgumā par individuālās aizsardzības zonas izstrādi. Sakarā ar iepriekš minēto tika pārstrādāti individuālās aizsardzības zonas zonējums un uzturēšanas režīma noteikumi.

9. 2011.gada 27.oktobrī Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa „Rundāles pils apbūves ansamblis” individuālās aizsardzības zonas (aizsargjoslas) projekta 1.redakcija tika izskatīta Rundāles novada domes sēdē un nodota sabiedriskajai apspriešanai, kura noteikta trīs nedēļas no 2011.gada 7.novembra līdz 2011.gada 30.novembrim un noteikts organizēt iedzīvotājiem informatīvo sanākumi par izstrādāto projektu „Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa „Rundāles pils apbūves ansamblis” individuālās aizsargjoslas (aizsardzības zonas) projekts”

10. 2011.gada 24.novembrī plkst. 14.00 VA „Rundāles pils muzejs” biljarda zālē notika informatīvā sanākums iedzīvotājiem par projektu „Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa „Rundāles pils apbūves ansamblis” individuālās aizsardzības zonas (aizsargjoslas) projekts”.

11. 2011.gada 2.decembrī saņemts Ērika Blumberga iesniegums par priekšlikumiem par papildinājumiem izstrādātajam „Rundāles pils apbūves ansamblis” individuālās aizsargjoslas projekta redakcijai.

12. 2011.gada 29.decembrī Rundāles novada domes sēdē tika apstiprināts „Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa „Rundāles pils apbūves ansamblis” individuālās aizsardzības zonas (aizsargjoslas) projekts”.

Pārskatā iekļauti sekojoši materiāli (saskaņā ar Ministru kabineta 2003. gada 15. jūlija noteikumu Nr. 392. “Kultūras pieminekļu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) noteikšanas metodika” 5.1 un 5.2. punktiem) :

1. Sarakste ar VKPAI (skat. pielikumu Nr.1).
2. Sarakste ar aizsardzības zonā ietilpstošo zemju īpašniekiem (skat. pielikumu Nr. 2);
3. Aizsardzības zonas projekta izstrādes gaitā netika saņemts neviens priekšlikums (aizsardzības zonas) projekta izstrādei.
4. Sarakste ar vietējo pašvaldību (skat. pielikumu Nr.2).

PIELIKUMI

Pielikums Nr.1

Valsts kultūras pieminekļu
aizsardzības inspekcijai
M. Pils ielā 17/19,
Rīga LV1050

.....10.2010 Nr.....

Par individuālās aizsardzības zonas projekta izstrādi valsts nozīmes arhitektūras piemineklim „Rundāles pils apbūves ansamblis” (valsts aizsardzības nr.6178)

SIA „Vides Konsultāciju Birojs” saskaņā ar 2010.gada 9.septembrī noslēgto līgumu ar Rundāles novada domi par valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa „Rundāles pils apbūves ansamblis” (valsts aizsardzības nr.6178) individuālās aizsardzības zonas projekta izstrādi, lūdz Jūs sniegt individuālās aizsargjoslas projekta izstrādei nepieciešamo informāciju par uzturēšanas režīma noteikumiem un vēsturisko izziņu par objektu.

LATVIJAS REPUBLIKA

VALSTS KULTŪRAS PIEMINEKĻU AIZSARDZĪBAS INSPEKCIJA

Reģ. Nr. 90000038351, M.Pils ielā 17/19/21, Rīgā, LV-1050, Tel.: +371 67229272, Fakss: +371 67228808, E-pasts: vkpai@mantojums.lv

Rīga

17.11.2010. Nr.12/390
uz Nr.390/10 no 2010.16.11.
(reģistr. VKPAI 22.11.2010. Nr.2952)

SIA "Vides Konsultāciju Birojs"
Ezermalas iela 24/26, Rīga,
LV 1014

Informācija individuālās aizsargjoslas
projektam *Rundāles pils apbūves ansamblim*

Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija (turpmāk tekstā – Inspekcija) ir izskatījusi Jūsu iesniegumu par īpašas aizsardzības zonas izstrādi Valsts nozīmes arhitektūras piemineklim Rundāles pils apbūves ansamblis (valsts aizsardzības Nr. 6178) un informē:

Rundāles pils apbūves ansamblis ir Zemgales lauku ainavā izcilākais baroka arhitektūras un dārzu mākslas piemineklis – Latvijas nacionālās bagātības un Eiropas kultūras mantojuma sastāvdaļa. Apbūves ansamblis saglabājams Zemgalei raksturīgajā lauku kultūrvēsturiskajā ainavā.

Saskaņā ar likuma *Par kultūras pieminekļu aizsardzību* 23. pantu un *Aizsargjoslu likuma* 8. pantu, Inspekcija atbalsta īpašas aizsardzības zonas izstrādes uzsākšanu Rundāles pils apbūves ansamblim, atbilstoši Ministru kabineta 2003. gada 19. jūlija noteikumiem Nr. 392 „*Kultūras pieminekļu aizsargjoslu (aizsardzības zonu) noteikšanas metodika*” prasībām, vadoties no konkrētas pieminekļa atrašanās vietas, iespējamās ārējās vizuālās ietekmes un pieminekļa ainaviskās uztveres kritērijiem.

Inspekcija uzskata, ka pieminekļa aizsardzības zonā ietveramas un aizsargājamas šādas vērtības:

- 1) līdz mūsdienām veidojusies lauku ainava, kas saglabā cilvēku un dabas savstarpējo mijiedarbības sistēmu;
- 2) Rundāles pils redzamība;
- 3) l auksaimniecības zemes un mežu masīvu savstarpējā kontūra, alejas;
- 4) vēsturisko ceļu tīkls;
- 5) dabiskais reļjefs;
- 6) vēsturiskās ūdenstilpes, ūdenstece un to krastmalas.

Ietveršanai aizsardzības zonā izvērtējami kultūras pieminekļi un kultūrvēsturiski objekti saskaņā ar vēsturisko izziņu (sk. pielikumu) - *Rundāles pils apbūves ansamblis* (uz 4 lapām).

Aizsardzības zonas projektā ietver:

1. zonas grafisko attēlu topogrāfiskajā kartē (mērogā 1:10000) vai topogrāfiskajā plānā (mērogā 1:5000);

2. zonas robežu aprakstu, izmantojot ģeogrāfiskās koordinātas (LKS-92 koordinātu sistēmā);
3. uzturēšanas režīma noteikumus;
4. kultūras pieminekļa apkārtnes fotofiksāciju, kompleksu un integrētu ainavu analīzi no skatu punktiem, priekšlikumus par vidi degradējošiem objektiem, esošās apbūves vērtējumu.

Papildus vēsturiskajā izziņā norādītajam, projekta izstrādes gaitā ieteicams apzināt un uzrādīt citus nozīmīgus objektus un teritorijas, kam piemīt kultūrvēsturiska vērtība - ēkas, kultūrvēsturisku norišu vietas, ainaviski vērtīgas kultūrvēsturiskās vides un dabas teritorijas, kas nav iekļautas spēkā esošajā Valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā. Tās būtu atsevišķi arhitektūras objekti, muižu apbūves, 19. gs. un 20. gs sākuma tautas celtniecības objekti, kultūrvēsturiski nozīmīgi stādījumi, kuru saglabāšana un turpmāka attīstība ir nozīmīga kultūrvēsturiskās ainavas aizsardzības aspektā.

Aizsardzības zonā (aizsargjoslā) aizliegta:

- 1) saimnieciskā darbība, kas apdraud Rundāles pils ansambļa kvalitatīvu saglabāšanu un izmantošanu;
- 2) zemes transformācija, kas neatbilst vēsturiskās ainavas veidošanas principiem;
- 3) zemes gabalu dalīšana vai apvienošana ar mērķi veidot videi neraksturīgu jaunu apbūvi;
- 4) jauna būvniecība, kas funkcionāli, apjomos un materiālu lietojumā neatbilst vēsturiskajai videi;
- 5) dabiskā reljefa pārveidošana.

2010. gada 19. jūlijā ar Nr. GP-FL-53 tika parakstīts trīspusējs līgums „Kultūras pieminekļa izpētes, konservācijas un restaurācijas finansēšanas līgums”, kas noslēgts starp Inspekciju, Rundāles novada domi un Rundāles pils muzeju, valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa Rundāles pils apbūves ansamblis (valsts aizsardzības Nr. 6178) individuālās aizsardzības zonas projekta izstrādei un ar to saistītajiem apsekošanas, izpētes, kā arī materiālu noformēšanas darbiem normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā. Saskaņā ar Ministru kabineta 2003. gada 15. jūlija noteikumiem Nr. 392 „Kultūras pieminekļu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) noteikšanas metodika” Inspekcija savas kompetences ietvaros sniedz individuālās aizsardzības zonas plānotājiem darba veikšanai nepieciešamo pamatinformāciju par Rundāles pils apbūves ansambļa tuvākajā apkārtnē esošajām kultūrvēsturiskajām vērtībām. Individuālās aizsardzības zonas plānotāju uzdevums ir, izvērtējot visus saņemtos materiālus un izpētes, pamatot Rundāles pils apbūves ansambļa aizsardzības zonas robežas.

Pielikumā: Rundāles pils apbūves ansambļa vēsturiskā izziņa uz 4. lpp.

Ar cieņu
Inspekcijas vadītāja vietniece
juridiskajā un uzskaites darbā

Dzene-Latatujeva
67229272

V. Mačiņa

Vēsturiskā izziņa
par valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa
„Rundāles pils apbūves ansamblis”
(valsts aizsardzības Nr.6178) aizsardzības zonu

Apraksts

Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļa „Rundāles pils ansamblis ar parku un kultūrvēsturisko ainavu” teritorijā apvienoti kultūrvēsturiskās vides elementi, kas liecina par Zemgales lauku vēsturisko un ainavisko attīstību ilgstošā laika periodā no agro metālu laikmeta (l. g. t. pr. Kr.) līdz 20. gs. 30. gadiem. Teritorijas dominante ir Rundāles pils ansamblis ar parku.

Aizvēstures perioda kultūrvēsturiskās vides elementi (l. g. t. pr. Kr. – 13. gs.):

- I Līgotņu apmetne – valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis (Nr.353);
- II Mežotnes pilskalns ar senpilsētu – valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis (Nr.354);
- III Vīna kalns – pilskalns – valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis (Nr.356);
- IV Mežotnes senkapi – valsts nozīmes arheoloģijas piemineklis (Nr.355).

Viduslaiku kultūrvēsturiskās vides elementi (14.-17. gs.):

- I Ceplu viduslaiku kapsēta – vietējas nozīmes arheoloģijas piemineklis (Nr.352);
- II Siepeļņu viduslaiku kapsēta – vietējas nozīmes arheoloģijas piemineklis (Nr.350);
- III Smēdes viduslaiku kapsēta – vietējas nozīmes arheoloģijas piemineklis (Nr.357);
- IV Vecākās Rundāles pils atrašanās vieta un pamatu fragmenti. Rundāles muiža kopš 1505. gada piederēja ordeņa vasaļu Grothusu dzimtai un tā minēta 1555. gada Livonijas ordeņa piļu sarakstā un redzama F. B. Rastrelli zīmētajā situācijas plānā 1735.- 1736. gadā. Tā attēlota kā noslēgts četrstūris ar diviem apaļiem un diviem četrstūrīgiem tornīšiem stūros. Iespējams, ka tā bijusi konventa tipa celtnē, četru korpusu būvbloks ar mazu pagalmu vidū, kas vēlāk pārsegts ar jumtu un iekļauts celtnē kā centrālā telpa. Atrasti arī daži vecās celtnes fragmenti, piemēram, akmenī kaltie Rundāles pils īpašnieka fon Grothusa un viņa sievas ģerboņi, gabals no čugunā lietas konsoles vai pilastra, kā arī pamatu fragmenti.

18.gs.arhitektūras pieminekļi un kultūrvēsturiskās vides elementi:

V Rundāles pils apbūves ansamblis – valsts nozīmes arhitektūras piemineklis (Nr.6178):

- 1) Pils – valsts nozīmes arhitektūras piemineklis (Nr.6181);
- 2) Vārti un žogs - valsts nozīmes arhitektūras piemineklis (Nr.6187);
- 3) Stalli ar saimniecības piebūvēm - valsts nozīmes arhitektūras piemineklis (Nr.6186);
- 4) Krogs un kalpu māja - valsts nozīmes arhitektūras piemineklis (Nr.6183);
- 5) Dārznieka mājiņa - valsts nozīmes arhitektūras piemineklis (Nr.6182);
- 6) Parks - valsts nozīmes arhitektūras piemineklis (Nr.6181).

VI Rundāles muižas dzirnavu apbūve ir daļa no Rundāles muižas saimnieciskā kompleksa. Tajā ietilpst 18.gs. 2.pusē celtās ūdensdzimavas un vējdzimavas, kas atrodas blakus dzirnavu dīķa malā:

- 1) Ūdensdzimavas un dzirnavu dīķis. Sākotnēji dzirnavas bija vienkārša mūra ēka ar stāvu kārniņu jumtu ar nošļautiem galiem un jumta izbūvēm. Senākās būves atliekas diemžēl vairs nav iespējams konstatēt.
- 2) Vējdzimavas Rundāles muižā pārstāvēja reti sastopamu veidu ar mūra kvadrātveida zemstāvu, koka augšējo stāvu un abos zemesstāva galos pildrežģa konstrukcijā piebūvētiem šķūņu korpusiem. Abas sānu piebūves un koka stāvs gājuši bojā, saglabājies vienīgi zemstāva mūris. Neraugoties uz degradējošajām pārbūvēm un zudumiem, muižas dzirnavu apbūve ir nozīmīgs ainavisks elements.

VII Mazrundāles muiža ir viena no Rundāles pusmuižām, kurai bijusi saimnieciska nozīme. Muižas apbūve veidojusies 18.gs.beigās:

- 1) Kungu māja ir vienkāršs klasicisma arhitektūras piemērs, celta 18.gs.beigās un pārbūvēta 19.gs.sākumā;
- 2) Saimniecības ēka – kūts ir vienkārša vienkārša mūra ēka, 20.gs.2.pusē degradējoši pārbūvēta.
- 3) Brūzis saglabājis apjomu, pārmūrētas vienīgi durvju un logu aillas, blakus atrodamas arī citu saimniecības ēku akmens mūra drupas. Saimnieciskais komplekss izvietojies Bērsteles upes abos krastos, Svītenes ceļa malā un tas ir nozīmīgs Rundāles pils apkārtnes ainavas elements.

VIII Rundāles muižas iebraucamā ceļa un Īslīces upes tilta vieta. Atbilstoši F.B.Rastrelli projektam Rundāles pils ansamblī iekļāvās jau esošais Bauskas-Jelgavas lielceļš ar tiltu pāri Īslīces upei tieši pretī iebrauktuvei pils pagalmā caur stalliem. No ceļa saglabājies uzbērums Īslīces upes krastos un tilta drupu akmeņi upē.

IX „Zvēru dārzs” – Rundāles muižas medību mežs. Saglabājušās ziņas, ka mežā bija izveidotas stādītas alejas un mūra vārti uz iebraucamā ceļa. Mežs 20.gs.50.-60.gados pilnībā nozāģēts un iestādīts no jauna.

19.gs.kultūrvēsturiskās vides elementi:

X Mazmežotnes muižas apbūve – liels saimniecības pusmuižas komplekss, kas veidojies 18.gs.beigās – 19.gs.. Mežotnes muižas saimniecības pusmuiža, kas pēc 1920.gada agrārās reformas kļuva par Mežotnes muižas neatsavināmo daļu. Tajā saglabājušās lielākā daļa saimniecības ēku – divas kalpu mājas, divas kūtis un šķūnis, pirts un tilts bez lieliem degradējošiem pārveidojumiem, kā arī laidara un klēts drupas. Pilnībā saglabājies muižas centra plānojums un ainaviskā nozīme. Mazmežotne atrodas izcilā ainaviskā vidē Lielupes senlejas krastā, no kuras paveras skats uz Mežotnes pili un parku, savukārt no Mežotnes muižas parka vairākas skatu līnijas vērstas uz Mazmežotni.

XI Alejas:

- 1) Aleja gar ceļu no Rundāles pils uz dzirnavām, ceļš tālāk iet līdz iespējamajam Rundāles muižas medību mežam „Zvēru dārzam”;
- 2) Aleja gar ceļu uz Sudmalu kapiem.

XII Sudmalu kapi.

XIII Zemnieku sētas. Rundāles pils apkārtnē saglabājušās vairākas zemnieku sētas ar 19.gs.II pusei raksturīgu apbūvi. Rundāles muižas ķieģeļu ceplī nodrošināja apkārtni ar sarkanajiem ķieģeļiem, tādēļ vairums vecsaimniecību dzīvojamās ēkas un klētis būvētas no sarkanajiem ķieģeļiem ar raksturīgiem dekoratīvajiem elementiem. Saimniecības ēkas bieži tika būvētas no otra Zemgalē tradicionāla būvmateriāla – māla kleķa:

- 1) „Anteļi” – saglabājusies vienstāva dzīvojamā ēka un klēts, būvētas no sarkanajiem ķieģeļiem, daļēji apmestas. Saimniecības kompleksā saglabājusies kūts un māla-kleķa saimniecības ēkas drupas;
- 2) Rundāles pils kalpu māja – Rundāles pils saimnieciskajā kompleksā viena no kalpu mājām iebraucamā ceļa malā būvēta no sarkanajiem ķieģeļiem, ēkai saglabājies kārnīņu jumts;
- 3) „Spricēni” – raksturīga sarkano ķieģeļu vienstāva dzīvojamā ēka, kleķa kūts drupas;
- 4) „Vīstīki” – vienstāva ēka ar mezonīnu, celta no sarkanajiem ķieģeļiem. Ēka būvēta 1898.gadā, no 1905.gada līdz I pasaules karam tajā atradās skola. Pagalmā saglabājusies neliela kalpu māja ar kārnīņu jumtu.

20.gs.1 puses kultūrvēsturiskās vides elementi:

XIV Rundāles – Ādzūnu ceļš. Ceļš būvēts par zemnieku saziēdotajiem līdzekļiem 20.gs.30.gados.

XV Šaursliežu dzelzceļa trase. I pasaules kara laikā vācu armija piegāžu nodrošināšanai izbūvēja šaursliežu dzelzceļu no Bauskas līdz Meitenei. Šis dzelzceļš tika izmantots 20.gs.20.-30.gados pasažieru pārvadājumiem, saglabājušās trīs staciju vietas – Mežotnes stacija, „Dzelzceļa māja” un Jāņukrogs. Pa bijušo dzelzceļa trasi daļēji izbūvēts ceļš Bauska – Eleja;

XVI Zemnieku sētas. Pēc 1920.gada agrārās reformas daļa no Rundāles muižas zemēm tika sadalīta jaunsaimniecībām. Lauku sētu apbūvē daļēji turpinājās iepriekšējā gadsimta tradīcijas, īpaši 20.gs.20.gados saimniecības ēkas tika būvētas no māla-kleķa, jo tas bija lētākais materiāls. 20.gadu beigās -30.gados turīgākajās saimniecībās tika būvētas lielas koka dzīvojamās ēkas.

- 1) „Lielspicēni” – liela zemnieku saimniecība, kas izveidojusies senākas sētas vietā. Vienstāva koka dzīvojamā ēka ar mezonīnu un segtu lieveni. Ēka būvēta no kādas senākas rijas baļķiem 1929.gadā, un piederējusi ērģeļu meistaram Reinīcam. Sētā saglabājušies klēts fragmenti un daļa no māla-kleķa kūts;
- 2) „Āžeļi” - raksturīga sarkano ķieģeļu vienstāva dzīvojamā ēka. Mūra kūts celta 1938.gadā, jumtgalē apmetumā izveidoti īpašnieka iniciāļi „T Z” un gadskaitlis.

XVII Rundāles ūdensdzirnavas un dzirnavu dīķis. Esošā ūdensdzirnavu ēka celta 20.gs.30.gados, ar 20.gs.2.puses pārbūvēm. Ūdensdzirnavās saglabājusies labā stāvoklī 20.gs.30.gadu iekārta.

Paziņojums

Par individuālās aizsargjoslas (aizsardzības zonas) projekta izstrādi kultūras piemineklim „Rundāles pils apbūves ansamblis” (valsts aizsardzības Nr.6178)

Godājamais

SIA „Vides Konsultāciju Birojs” Jūs informē par to, ka Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcijas finansēta projekta ietvaros 2010. gada oktobrī tiek uzsākta valsts kultūras pieminekļa „Rundāles pils apbūves ansamblis” (valsts aizsardzības Nr.6178) individuālās aizsargjoslas (aizsardzības zonas) izstrāde.

Lūdzam izteikt savus priekšlikumus un ierosinājumus, iesniedzot tos rakstiski līdz 2010. gada 18. oktobrim Rundāles novada domē domes ēkā 2.stāvā sekretārei pirmdienās no plkst.8.00 līdz 18.30, otrdienās, trešdienās, ceturtdienās no plkst. 8.00 līdz 17.00 un piektdienās no plkst. 8.00 līdz 16.30 vai izsūtīt pa pastu uz adresi Pilsrundāle 1, Rundāles pag., Rundāles nov., LV-3921, vai izsūtīt elektroniski uz e-pastu dome@rundale.lv.

Jautājumus varat uzdot Rundāles novada domes Attīstības nodaļas vadītājai Intai Klīvei t.63962236, m.t.26620205, inta.klive@rundale.lv un projekta izstrādātāja pārstāvei Mārai Urtānei t.29478293, e-pasts mara.urtane@llu.lv

Ar cieņu,
SIA „Vides Konsultāciju Birojs”

/...../ (paraksts)

DARBA UZDEVUMS**Rundāles pils individuālās aizsardzības zonas projekta izstrādei**

- 1. Individuālās aizsardzības zonas projekta izstrādes mērķis**
Izstrādāt Valsts aizsargājamā kultūras pieminekļa – Rundāles pils individuālo aizsardzības zonu.
- 2. Individuālās aizsardzības zonas projekta izstrādes pamatojums**
 - 2.1. Latvijas Republikas likums „Par kultūras pieminekļu aizsardzību”.
 - 2.2. Latvijas Republikas likums „Teritorijas plānošanas likums”.
 - 2.3. Latvijas Republikas likums „Par pašvaldībām”.
 - 2.4. Latvijas Republikas Ministru kabineta 2003.gada 15.jūlija noteikumi Nr.392 „Kultūras pieminekļu aizsargjoslas (aizsardzības zonas) noteikšanas metodika”.
- 3. Individuālās aizsardzības zonas projekta izstrādes uzdevumi**
 - 3.1. Izvērtēt vēsturiskā plānojuma struktūru kultūras pieminekļa – Rundāles pils apkārtnē.
 - 3.2. Apsēkot un izvērtēt esošo kultūras pieminekļu stāvokli Rundāles pils apkārtnē.
 - 3.3. Apsēkot un izvērtēt esošo situāciju plānotajā Rundāles pils aizsargzonā.
 - 3.4. Izstrādāt vēsturiskās ainavas funkcionālo shēmu.
 - 3.5. Noteikt aizsargājamās zonas lielumu un pamatot to.
 - 3.6. Izstrādāt individuālās aizsardzības zonas zonējumu.
 - 3.7. Sagatavot izstrādes materiālus sabiedriskajai apspriešanai.
- 4. Individuālās aizsardzības zonas projekta izstrādes materiāli**
 - 4.1. Zonas grafiskais attēls topogrāfiskajā kartē (mērogā 1:10000) vai topogrāfiskajā plānā (mērogā 1: 5000).
 - 4.2. Zonas robežu apraksts, kas sagatavots izmantojot ģeogrāfiskās koordinātas (LKS – 92 koordinātu sistēmā).
 - 4.3. Uzturēšanas režīma noteikumi.
 - 4.4. Vēsturiskā izziņa par zonas teritoriju.
 - 4.5. Kultūras pieminekļu apkārtnes fotofiksācija.
 - 4.6. Kompleksa integrēta ainavas analīze no skatu punktiem.
 - 4.7. Priekšlikumi par vidi degradējošiem objektiem, esošās apbūves vērtējums.
 - 4.8. Zemes īpašumu robežas.
 - 4.9. Saņemto priekšlikumu, iebildumu un atbilžu uz tiem kopsavilkums.

**RAKSTURĪGĀKĀS ĒKAS RUNDĀLES PILS APBŪVES ANSAMBLĀ
AIZSARDZĪBAS ZONĀ UN ĀRPUS ZONAS ROBEŽAS**

Ēkas un būves, kas atrodas Rundāles pils apbūves ansambļa aizsardzības zonā vai ārpus zonas robežas un ietekmē ainavu

Dzīvojamās mājas kuru garums ir 8 līdz 18 m, platums - 6 līdz 11 m, augstums - 5 līdz 7 m. Jumti ir divslīpju ap 45 grādiem un nošļautiem galiem.

 <p>Anteļi</p>	 <p>Āžeļi</p>	 <p>Vecbullēni</p>
 <p>Mežagas</p>	 <p>Ķesteri</p>	

Dzīvojamā mājas, kuru garums ir 12 līdz 16 m, platums - 8 līdz 10 m, augstums - 6 līdz 7 m. Jumti ir divslīpju 45 grādos, ar mezinīnu.

		
		
<p>Vairogi</p>	<p>Lielspicēni</p>	<p>Vistiķi</p>
		
<p>Lejnieki</p>		

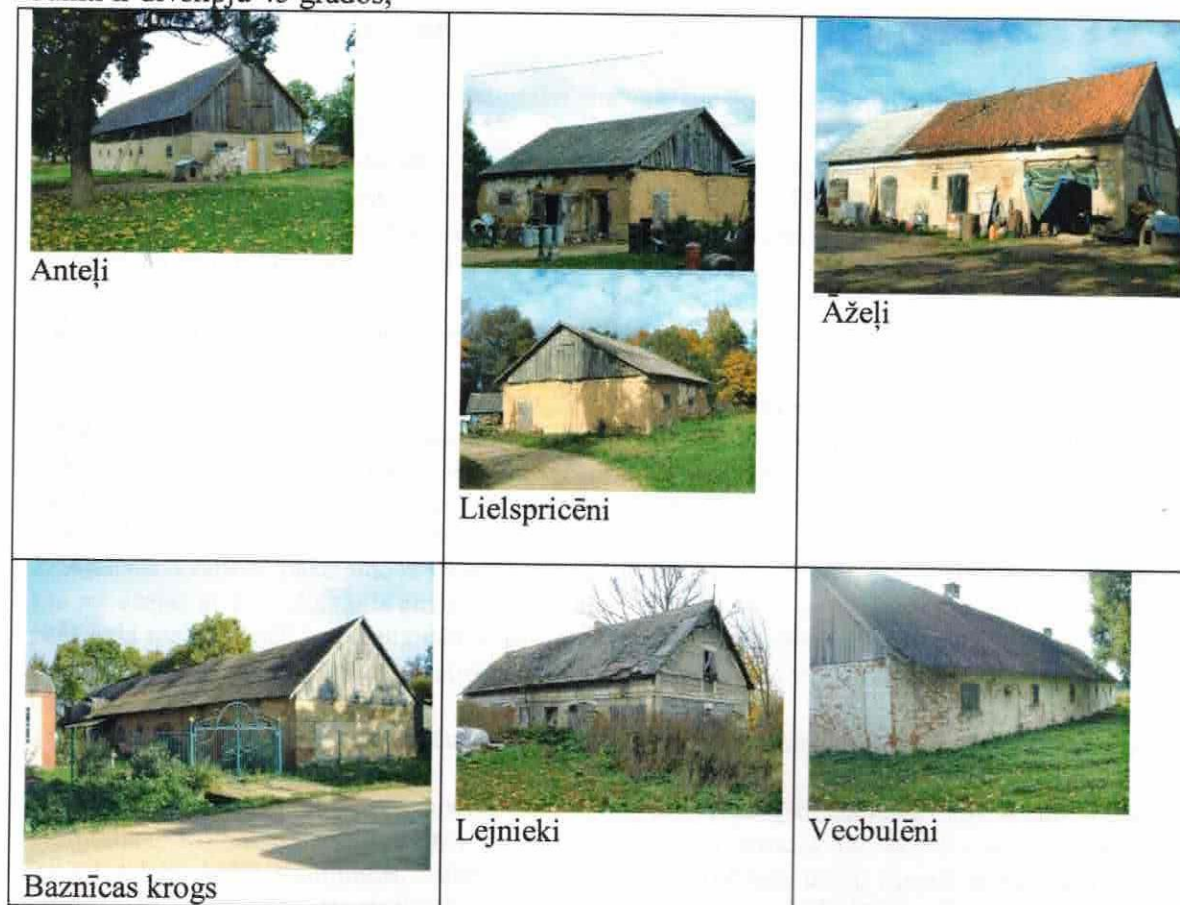
Krogi, kuru garums ir 22 līdz 24m, platums - 8 līdz 10 m, augstums - 5 līdz 7 m. Jumti ir divslīpju 45 grādos, ar nošļautiem galiem.

		
<p>Kukšukrogs</p>		<p>Baznīcas krogs</p>
	<p>Šķībais krogs</p>	

Klētis, kuru garums ir 8 līdz 12 m, platums - 6 līdz 8 m, augstums - 5 m.
 Jumti ir divslīpju 45 grādos, ar nošļautiem galiem.

Kūtis, kuru garums ir 8 līdz 22 m, platums - 6 līdz 11 m, augstums - 5 līdz 7 m.
 Jumti ir divslīpju 45 grādos,

Vidi degradējošu objektu un pieminekļu ainavu kvalitāti pazeminošu ainavas elementu rekultivācijas pasākumi

Rundāles pils apbūves ansambļa tuvās ietekmes zona (A zona)

1. Novēršami pieminekļu ainavu kvalitāti pazeminoši ainavas elementi - tehnikas un materiālu novietnes pie zemnieku sētām redzamajās teritorijas daļās no pils un ceļiem uz to. Kultūrvēsturiskajā ainavā negatīvu iespaidu atstāj jebkuri vēlāku periodu elementi un darbības, īpaši, ja viņi jau paši par sevi ir nepievilcīga izskata, rada troksni, putekļus.
2. Rekonstruējami Rundāles pils apbūves ansambļa ainavas uztveri traucējoši objekti - veikala ēku, automašīnu stāvlaukums pie tā un privātmāju Ābelītes.
3. Novēršama kultūrvēsturisko ainavu traucējošo komunikāciju līniju stabu negatīvā ietekme skatos no un uz Rundāles pili.
4. Ražošanas teritorijas, kuras atrodas tiešā tuvumā Rundāles pils individuālajai aizsardzības zonai ir vidi degradējošas un Rundāles novada Teritorijas plānojumā jāparedz pasākumi to sakārtošanai. Tādas ražošanas teritorijas ir:
 - 4.1. „Maldoņi” - pamestas, pussabrukkušas fermu un noliktavu būves, kas jau aizaugušas ar krūmiem, ceļa Rundāle – Adžūni vienā malā, bet otrā malā divstāvu kolhoza perioda daudzdzīvokļu ēka kritiskā tehniskā stāvoklī ar haotiskiem šķūnīšiem apkārt. Patreiz šos objektus skatos no Rundāles pils ieskauj koku un krūmu audzes, bet tie atrodas Rundāles ansamblim nozīmīga ceļa malā.

Rundāles pils apbūves ansambļa ainavas vidējās ietekmes zona (B zona)

1. Iespēju robežās novēršama kultūrvēsturisko ainavu traucējošo komunikāciju līniju stabu negatīvā ietekme skatos uz Rundāles pili
2. Tūlīt aiz zonas robežas esošās pamestas fermas drupas nekustamajā īpašumā „Rudeņi” ir teritoriāli liels ainavu degradējošs objekts pie Pilsrundāle – Dzirnietki un Dobeles – Bauska autoceļiem uz Rundāles pili. Teritoriju jāparedz rekultivēt un izmantot ražošanas vajadzībām. Ap teritoriju ieteicams izveidot norobežojošus aizsargstādījumus.

Pilsrundāles ciemata apbūves neitrālā zona (C zona)

1. Ainavas kvalitāti pazeminoša objekta „Jātnieki” sakārtošana – kaltes, noliktavas un citas ražošanas būves, to apjomi dominē ainavā skatos no ceļa uz Rundāles pili, bet tuvplānā būvju izskats ir degradējošs. Rundāles novada teritorijas plānojumā jāparedz pasākumi degradējošu objektu sakārtošanai. Ieteicams ražošanas teritorijai apkārt izveidot norobežojošus aizsargstādījumus vai būves demontējamas.
2. Ainavas kvalitāti pazeminoša objekta „Grāviši” un bijušās Dzirnupes mehāniskās darbnīca, kas robežojas ar Rundāles pils aizsardzības zonu, sakārtošana. Tās ir pamestas ražošanas būves, pašā ceļa malā, daļēji jau ieaugušās kokos. Šī vieta ir būtisks Rundāles ansambļa kultūrainavas degradējošais objekts. Teritorijas apstādījumus ieteicams kopt un paplašināt, saglabājot esošos kokus.
3. Ieteicams papildināt norobežojošus stādījumus ap esošajām ražošanas teritorijām, lai tās nebūtu redzamas no apkārtējās ainavas.
4. Daudzdzīvokļu ēkām sakārtojamas saimnieciskās teritorijas un ieteicams veidot aizsargstādījumus. Kolhozu periodā celtās daudzdzīvokļu ēkas atrodas pie jau esošās apbūves un ietvertas lapu koku stādījumos, tomēr tās eksponējas atvērtajā lauku ainavā tālajos skatos no citiem ceļiem. Tās atrodas tieši pie ainaviskajiem ceļiem un to tehniskais stāvoklis ir slikts vai jau avārijas. To apkārtnē ir pilna ar haotiski celtām nekvalitatīvām palīgbūvēm un noliktavu teritorijām, šie objekti atstāj degradējošu iespaidu augstvērtīgajā, plašajā un atvērtajā Zemgales lauku ainavā.

Kultūras pieminekļu un ainavas kompleksa integrēta analīze un priekšlikumi pasākumiem to saglabāšanai

Kultūrvēsturiskā saglabājamā vērtība	Identificētais apdraudējums	Analīze par to, kādā veidā draudus iespējams novērst/minimizēt	Konkrēti tiesiskie instrumenti (pasākumi) vērtības saglabāšanai un apdraudējuma novēršanai	Ar pasākumiem sasniedzamie mērķi	Teritorija, uz kuru konkrētie pasākumi tiek attiecināti
Rastrelli plānā redzamā un dabā saglabājusies Rundāles pils apbūves ansambļa tuvās ainavu telpas dabiskā vizuālā robeža - Bērsteles un Īslīces upju krastu blīva un daudzveidīga lapu koku un krūmu josla.	Vēlāku periodu apbūve un saimnieciskā darbība upju pretējos krastos. Koku un krūmu joslas izciršana vai pārlietu liela retināšana.	. Bērsteles un Īslīces upju krastu apaugums gar dzimavu ezeru un Bērsteles upi posmā līdz Mazrundālei un Īslīces upei Pilsrundāles ciemata robežās saglabājams iespējami blīvs.	Nav pieļaujama jaunas apbūves teritorijas veidošana.	Pilnveidojama panorāma skatos no Rundāles pils un parka partera ceļiem	Rundāles pils apbūves ansambļa tuvās ietekmes zona
Esošās atklātās teritorijas saglabājamās ap Rundāles pils apbūves ansambli.	Jauna apbūve. Komunikāciju līniju un stabu ietekmi skatos no pils un uz pili.	Izmatojamas lauksaimnieciskai darbībai kā pļavas, ganības un aramzeme. Veicama regulāra drenāžas sistēmu kopšana un meliorācijas sistēmu uzturēšana.	Nav pieļaujama jaunas apbūves teritorijas veidošana.		Rundāles pils apbūves ansambļa tuvās ietekmes zona
Vēsturiskais ceļš aleja no Rundāles pils uz Pilsrundāles ciemata virzienā.		Regulāri kopjot tajā esošos dažādu sugu un dažāda vecuma kokus		(Vecas zirgkastaņas, papeles, mazas nesen stādītas liepas un citi, apzāgējot vecos zarus un pakāpeniski atjaunojot aleju ar jauniem kokiem);	Rundāles pils apbūves ansambļa tuvās ietekmes zona
Rundāles pils redzamība atklātajā lauku ainavā	Kultūrvēsturiskajā ainavā negatīvu iespaidu atstāj jebkuri vēlāku periodu elementi un darbības.	Saglabāt skatu līnijas uz Rundāles pili no alejas pili virzienā uz Pilsrundāles ciematu, dzimavām, saglabāt skatu līnijas uz Rundāles pili no garām ejošiem ceļiem	Apbūves un koku stādīšanas ierobežojumi		Rundāles pils apbūves ansambļa tuvās ietekmes zona
Rundāles novadam raksturīgi zemnieku sētu	Izvietot tehnikas un materiālu	Saudzējami un atjaunojami	Zemes izmantošanas un	Zemnieku sētu	Visā aizsardzības

<p>plānojuma principi (visas ēkas ap taisnstūra pagalmu) un ēku apjomi, proporcijas, elementi, materiāli (sarkanais ķieģelis un māla kleķis) un tonalitāte (sarkana, māla krāsa un balta) un jumti ap 45 grādu divslīpju (sarkanu kāmiņu). Lapu koku aizsargstādījumi pa visu perimetru ietverot zemnieku sētu teritoriju un augļu dārzus</p>	<p>glabātavas vietās, kuru dēļ tiek bojāta vai mazināta Rundāles pils apbūves ansambļa kultūrvēsturiskā un estētiskā vērtība; būvēt jaunas būves, rekonstruēt un paplašināt esošās.</p>	<p>esošo zemnieku sētu norobežojošie stādījumi, lieli koki, krūmi un ābeļdārzi, lai ēkas un saimnieciskā darbība nebūtu redzamas no Rundāles pils un ceļa uz Pilsrundāli un Mazrundāli;</p>	<p>apbūves noteikumi</p>	<p>labiekārtojumā izmantot teritorijai kultūrvēsturiski raksturīgos materiālus un dizainu. Autostāvvietām ierīkojami norobežojoši stādījumi, lai tās nebūtu redzamas skatos no Rundāles pils, parka un ceļiem uz tiem.</p>	<p>zonas teritorijā</p>
<p>Rundāles muižas saimnieciskā kompleksa elementi: Rundāles muižas dienestnieku māja („Sarkanā māja”), Rundāles muižas dienestnieku māja („Upes māja”), Rundāles muižas moderniecības māja („Pienotava).</p>	<p>Būvju kritiskais tehniskais stāvoklis</p>			<p>Saglabājami un kopjami Išlīces upes un palieņu pļavu gleznainie skati ar vēsturisko apbūvi - muižas kalpu mājām, tie ietverami apmeklētāju apskates ceļos, veidojot pieejas vietas un skatu punktus pie upes. Saglabāt un rekonstruēt sākotnējā veidolā ēkas.</p>	<p>Rundāles pils apbūves ansambļa tuvās ietekmes zona</p>
<p>Mazrundāles muiža kā Rundāles pils apbūves ansambļa sastāvdaļa.</p>	<p>Muižas ēka un vairākas ēkas ap to ir neizmantotas un pamestas, ēkas ir ar bojātiem jumtiem, logiem, durvīm, no kuriem daži ir vērtīgi saglabājušies vecie.</p>	<p>Ainavu telpas robežā gar Bērsteles upes krasta kokiem izcelt Mazrundāles muižas un brūža ēku un saglabāt skatu no Mazrundāles uz Rundāles pili,</p>		<p>Ja ēkas nav iespējams restaurēt tā, lai tās būtu izmantojamas, nepieciešams</p>	<p>Rundāles pils apbūves ansambļa tuvās ietekmes zona</p>

		lai tas neaizaugtu ar kokiem.		veikt ēku un to elementu konservāciju, lai saglabātos ēku apjomi un detaļas, un ainaviskā nozīmība.	
Brūzis - saimniecisku ēku komplekss. Tas ir izvietojies Bērsteles upes abos krastos, Pilsrundāle – Svitene -Klieņi ceļa malā un ir nozīmīgs Rundāles pils apkārtnes ainavas elements. Parka alejas skata noslēguma akcents.	Būvju kritiskais tehniskais stāvoklis			Ja ēkas nav iespējams restaurēt tā, lai tās būtu izmantojamas, nepieciešams veikt ēku un to elementu konservāciju, lai saglabātos ēku apjomi un detaļas, un ainaviskā nozīmība.	Rundāles pils apbūves ansambļa tuvās ietekmes zona
Rundāles muižas saimnieciskā kompleksa vairāku vēsturisko periodu dzirnavu būves un ūdenskrātuve Rundāles ūdensdzirnavas un vējdzirnavu ēkas drupas un	Vējdzirnavu drupu kritiskais tehniskais stāvoklis	Saglabājamās un rekonstruējamas sākotnējā veidolā. Teritorijai izstrādājams un īstenojams vienots ainavu apsaimniekošanas plāns, ietverot arī īpašumus gar ūdenskrātuvi un Sudmalu kapiem.			Pilsrundāles ciemata apbūves neitrālā zona
Sudmalu kapi, kas atrodas ainaviski nozīmīgā vietā dzirnavu dīķa malā.		Saglabāt esošo plašo atvērto skatu uz dzirnavām un dīķi		Saglabāt esošo plašo atvērto skatu uz dzirnavām un dīķi	Pilsrundāles ciemata apbūves neitrālā zona
Rundāles meža parka kompozīcijas asu turpinājumos pār Bērsteles upi ir tāli skati ar dabisku upes ainavas priekšplānu, aiz kura sākas plaša lauku ainava ar koku puduriem un kokos ieskautām zemnieku sētām.	Aizauguši Bērsteles upes un ūdenskrātuvju krasti Privātīpašumu ainavu kopšana, kuras rezultātā nozīmīgos skatos no parka ceļiem un parka malas var parādīties skatus degradējoši elementi, būves.	Rundāles parka meža kompozīcijas asu turpinājumos pār Bērsteles upi jāuztur tāli skati ar dabisku upes ainavas priekšplānu, aiz kura sākas plaša lauku ainava ar koku puduriem un kokos ieskautām		Izstrādāt un īstenot vienotu ainavas apsaimniekošanas plānu teritorijai uz dienvidiem no Rundāles pils	Rundāles pils apbūves ansambļa tuvās ietekmes zona

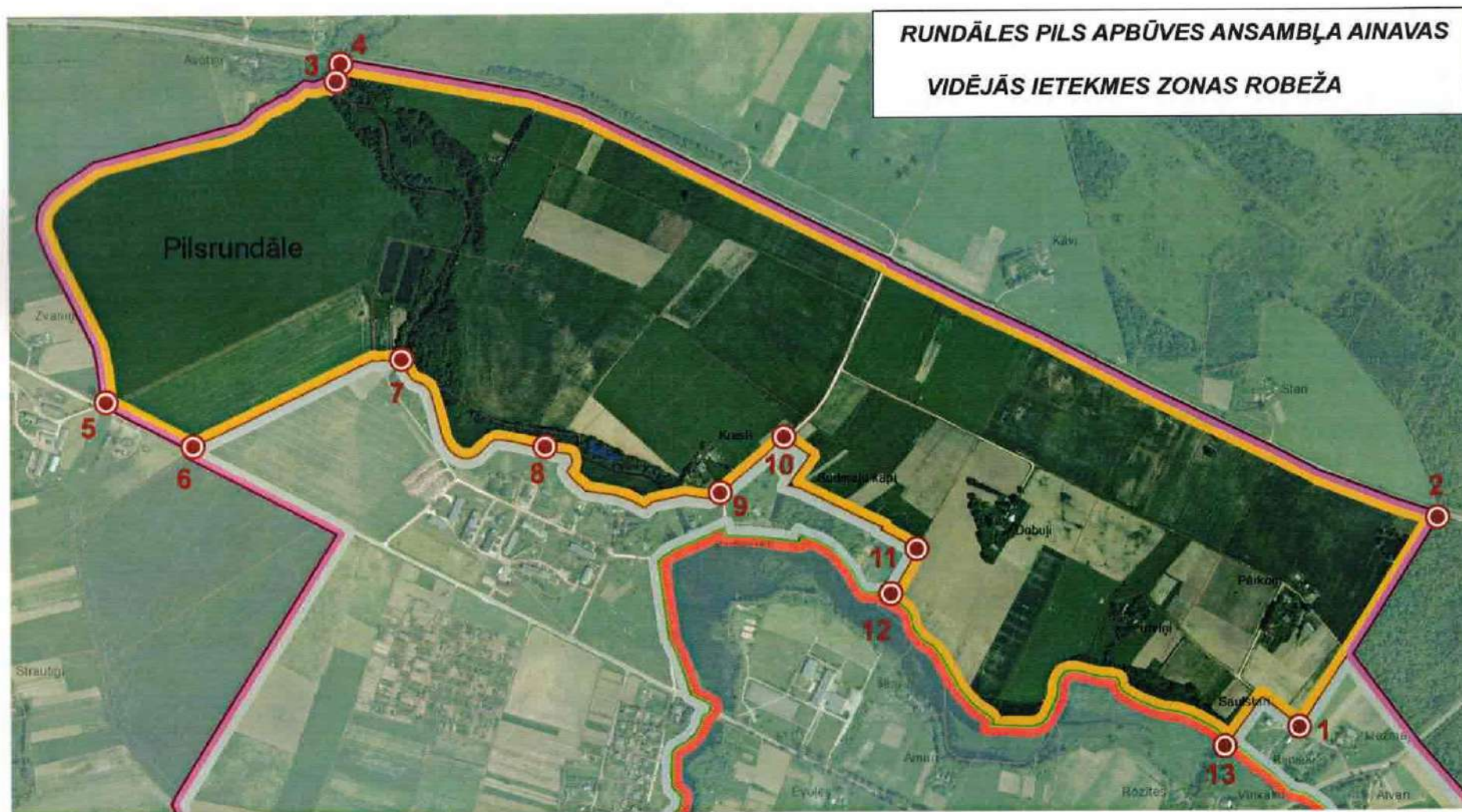
		zemnieku sētām		meža parka, gar Bērsteles upi un ap Spricēniem,	
Ap arheoloģijas pieminekļiem atklāta ainava: pļavas, ganības, pieminekļu teritorijās koku, krūmu apaugums iezīmē objektus ainavā.		Saglabāt esošās lauksaimniecības zemju platības. Saglabāt un uzlabot esošo zemnieku sētu norobežojošos stādījumus.			Visās zonās
Vēsturiskā ceļa posma no Rundāles pils Pilsrundāles ciemata virzienā, kā nozīmīgas ass ainavā saglabāšana, no kuras redzami tāli skati pāri Bērsteles upes krasta kokiem uz Rundāles pili.		Veidot norobežojošus aizsargstādījumus no lapu kokiem un krūmiem esošai un plānotajai apbūvei un ražošanas objektiem, lai tie neekspōnētos skatos uz Rundāles pili no ceļiem Pilsrundāle-Dzirnieki, Dobele-Bauska .		Ceļa ainavu veidot ar norobežojošiem stādījumiem Pilsrundāles ciemata teritorijā un saglabāt atklātu lauku ainavu ar koku ieskaitām zemnieku sētām dienvidu virzienā no ceļa.	Pilsrundāles ciemata apbūves neitrālā zona

**RUNDĀLES PILS APBŪVES ANSAMBLĀ INDIVIDUĀLĀS
AIZSARDZĪBAS ZONAS (AIZSARGJOSLAS) ROBEŽĀ**

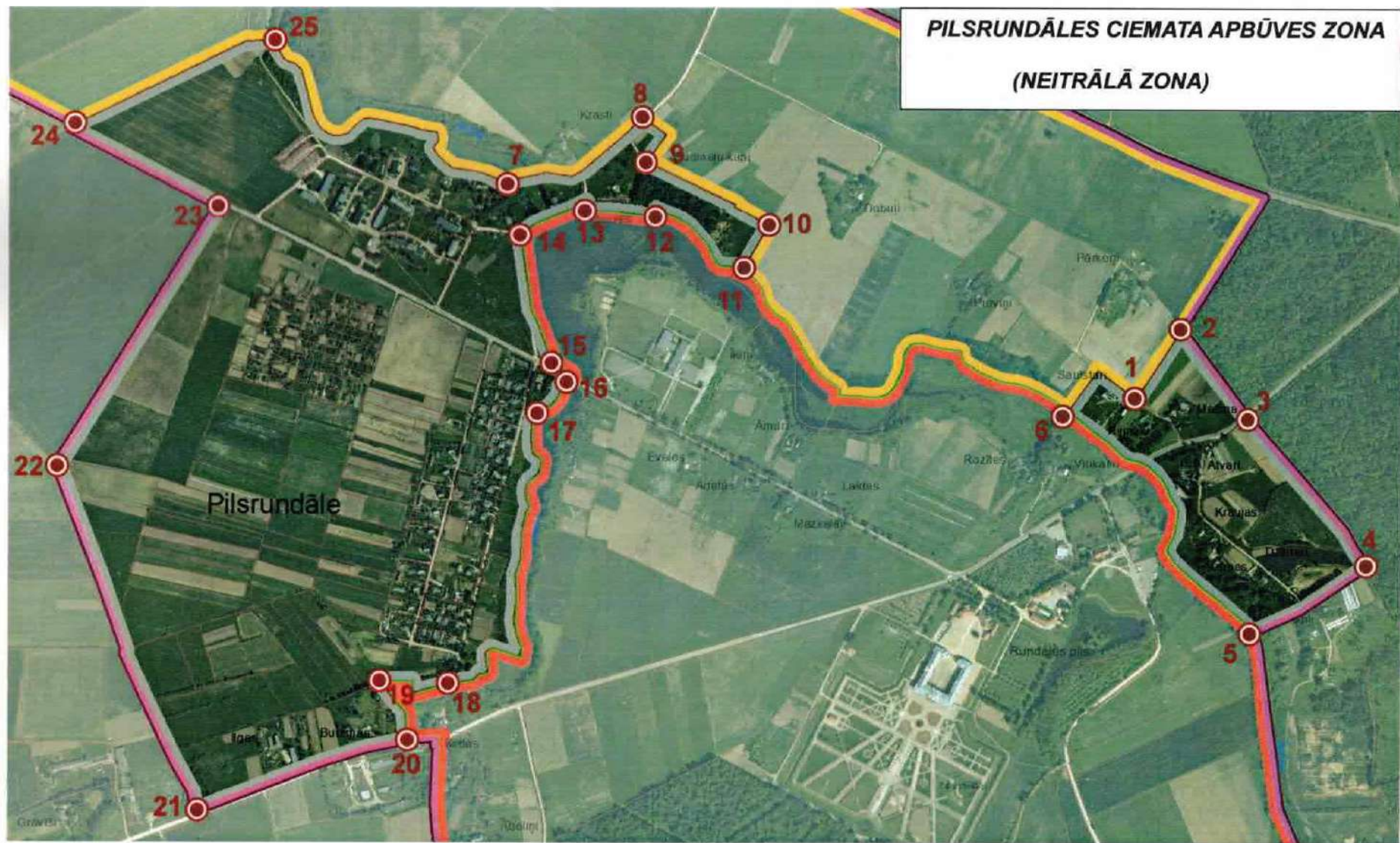

**RUNDĀLES PILS APBŪVES ANSAMBLĀ TUVĀS
IETEKSMES ZONAS ROBEŽA**

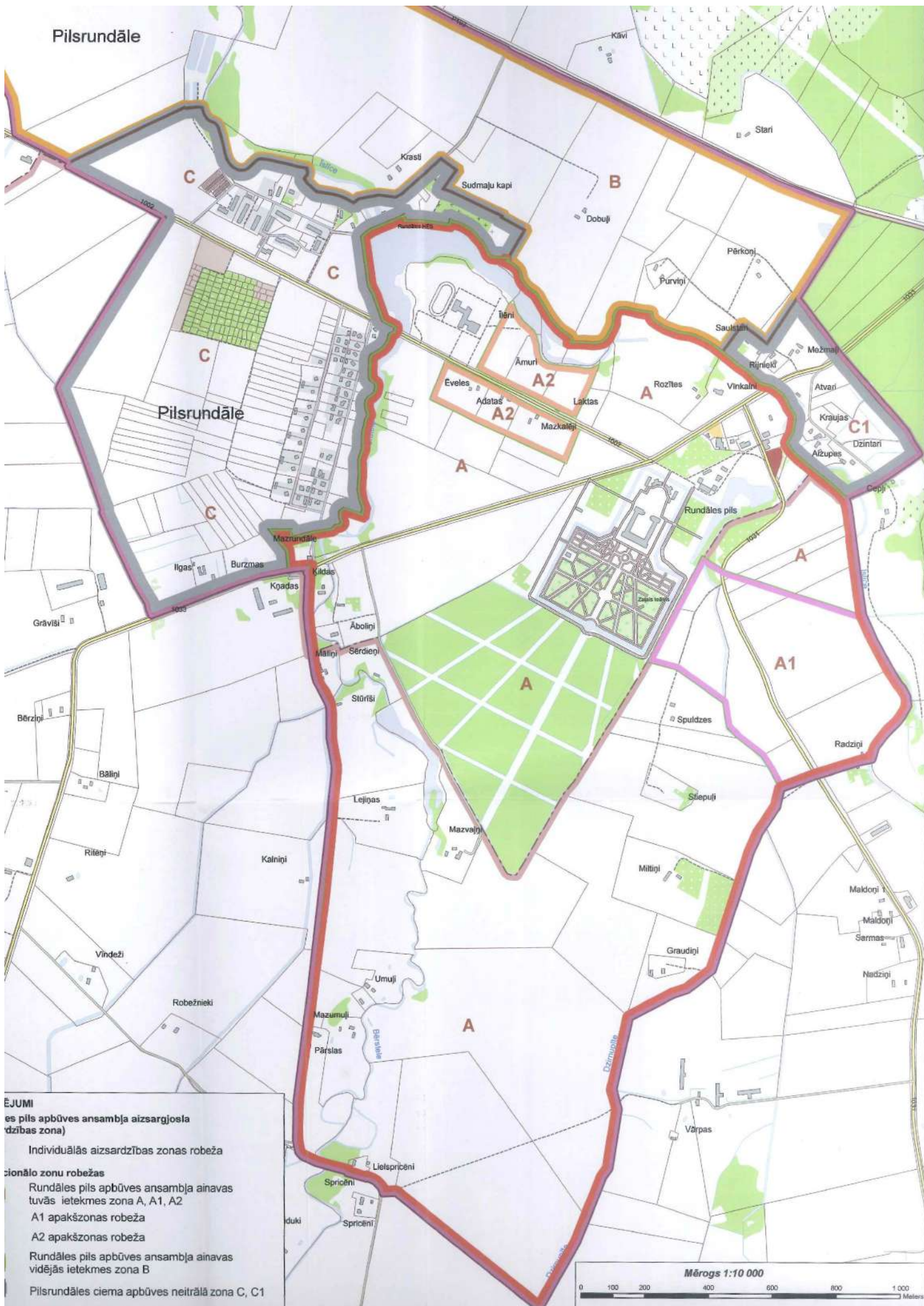

7.3. Rundāles pils apbūves ansambļa ainavas vidējās ietekmes zonas (B) robežas

7.4. attēls Pilsrundāles ciemata apbūves zonas (neitrālās zonas) (C) robežas

- ĒJUMI**
 es pils apbūves ansambļa aizsargjosla
 (dzīvas zona)
- Individuālās aizsardzības zonas robeža
 - cionālo zonu robežas
 - Rundāles pils apbūves ansambļa ainavas tuvās ietekmes zona A, A1, A2
 - A1 apakšzonas robeža
 - A2 apakšzonas robeža
 - Rundāles pils apbūves ansambļa ainavas vidējās ietekmes zona B
 - Pilsrundāles ciema apbūves neitrālā zona C, C1

